

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 3^ο - Τεύχος **9** (Α' Τρίμηνο 1988: Ιαν. - Φεβρ. - Μάρτ.)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

• Θέσεις - Απόψεις	1
• Αρ. Δ. Πάνος: Φρειδερίκος - Γουλιέλμος Ραϊφφάιζεν	5
• Χαρ. Παπαχρίστου: Η ολοκλήρωση στην Αγροτική Οικονομία και ο ρόλος των Συνεταιρισμών	12
• Β. Λαμπροπούλου - Δημητριάδου: Συνεταιρισμοί: Δεσμά σ' ένα Δημοκρατικό θεσμό	19
• Γ. Σελλιανάκη: Παρατηρήσεις (Νομικές και Ουσιαστικές) για τα Καταστατικά του νέου θεσμού των Κεντρικών Κλαδικών Συνεταιριστικών Ενώσεων	25
• Γ. Μουζακίτη: Τò μέλλον της Αγροτικής Τράπεζας	29
• Η Γεν. Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ (19-20 Δεκ. 1987) - Έκθεση Δράσης και Προγραμματικοί Στόχοι - Ομιλίες Υπουργού Γεωργίας και Εκπαιδευτικών των Κομμάτων στη Γεν. Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ	33
• Η Γενική Συνέλευση της ΚΥΔΕΠ	46
• Συνεταιριστικά Πένθη: Νίκος Λαμπάκης	47
• Συνεταιριστικές και Αγροτικές Ειδήσεις	48
• Νέα Βιβλία	52
• Το π.δ. 93/87 για τους Οικοδομικούς Συνεταιρισμούς	56

Revue Cooperative «SINETERISTIKI PORIA» Cooperative Review

25, Koumoundourou str. - Athens 104 37

Sommaire a page 64 - Table of contents page 64

ράβδοι υγείας

μετράς, κόβεις
απολαμβάνεις

Μεταμορφώνεται στην κοιλιά.
Χρυσή ράβδο υγείας prima με δοκιμασμένη.
Τώρα μετράς, κόβεις, απολαμβάνεις.
Θάβεις σε πλούσιες 50 γραμμάρια prima.
Κόβεις ακριβώς 50 γραμμάρια prima.
Μεγάλη οικονομία.
Οι χρυσές ράβδοι υγείας prima είναι αυτό
που περιέκριναν χρόνια οι νοικοκυρές.
Βάζουν στην απόλυτα υγιεινή βάση σε καλύτερη
οικονομική συσκευασία για μεγαλύτερη εξοικονόμηση
-σε περισσότερη υγιεινή.
Σήμερα, με prima φτιάχνετε φαγητά και τα γλυκά
που σας αρέσουν.
Σίγουρα θα σας αρέσουν περισσότερο.

PRIMA γεύση στη ζωή

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ
400 γρ.

ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τεύχος 9 (Α' Τρίμηνο 1988: Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος)

ΘΕΣΕΙΣ — ΑΠΟΨΕΙΣ

Η ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Όπως είχε επισημανθεί στο περιοδικό μας και παλαιότερα (τεύχος 1/86 σελ. 41) και είναι διεθνικά παραδεκτό, ο Συνεταιρισμός είναι δημιούργημα των λαϊκών τάξεων, με σκοπό την αυτοπροστασία και βελτίωση της οικονομικής, κοινωνικής και μορφωτικής θέσης των μελών του και η λειτουργία του στηρίζεται στην ισότητα και ελεύθερη συνεργασία τους με αυτεπύνη και αυτοδιοίκηση. Στην οργανική αυτή συνεργασία, βάση αποτελούν τα άτομα.

Δυστυχώς, παρά τις υποδείξεις των ειδικών, η χρησιμοποίηση της επωνυμίας «Συνεταιρισμός» δεν κατοχυρώθηκε νομοθετικά μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται με συνεταιριστική επωνυμία Οργανώσεις που συνιστώνται ή περιλαμβάνουν ως μέλη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις (με εργοδότες και εργατοπαλληλικό προσωπικό), Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ν. 1416) 84 άρθρα 43, 44, 44 - Π.Δ. 93/1987 άρθρ. 7 παρ. 8), ακόμα και το κράτος (Π.Δ. 17/84 άρθρ. 7 παρ. 8, που καταργήθηκε), οι οποίες μπορεί ν' αποδούν και ανταγωνιστικές των γνήσιων Συνεταιρισμών. Έτσι, στην περίπτωση περίπτωση οι ωφέλειες του Συνεταιρισμού κατανέμονται μεταξύ εργοδοτών ή αυτών και λοιπών συνεταιριών, ενώ οι

εργαζόμενοι για λογαριασμό των εργοδοτών δεν απολαμβάνουν τίποτα. Στη δεύτερη περίπτωση η ωφέλεια κατανέμεται μεταξύ ΟΤΑ και Συνεταιρισμών, ενώ μόνο τα μέλη των δεύτερων εισφέρουν την πρώτη ύλη (γεωργικές βιομηχανίες, δηλαδή οι τελευταίοι γίνονται δωρητές στο σύνολο των κατοίκων του ΟΤΑ. Εξαιρούνται μάλιστα οι μορφές αυτές σαν πετυχημένες συνεταιριστικές μορφές από Υπουργούς, τον τύπο και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Σε άλλες περιπτώσεις, με νομοθετικές διατάξεις ή διοικητικές αποφάσεις αναθέτονται εργασίες στους Συνεταιρισμούς, χωρίς προηγούμενη λήψη απόφασης συγκατάθεσής τους με αποτέλεσμα να επιβαρύνονται οι τελευταίοι τις ζημιές που τυχόν προκύπτουν.

Αποτέλεσμα της τακτικής αυτής είναι να γίνεται λόγος περί κρατικών συνεταιρισμών και στη Βουλή κάποτε, ή να χαρακτηρίζονται οι Συνεταιρισμοί ως Οργανισμοί κοινής ωφελείας.

Στις αλληπάλληλες τροποποιήσεις της συνεταιριστικής νομοθεσίας το θέμα κατοχύρωσης της συνεταιριστικής επωνυμίας αποσιωπάται. Αλλά ποτέ δεν είναι αργά για την τακτοποίησή του, ώστε να εκλείψουν οι παρανοήσεις και οι αλυσώσεις.

ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Από τα υπόψη μας στοιχεία προκύπτει ότι, σε πανελλήνιο χώρο λειτουργούν 792 καταστήματα Γεωργικών Συνεταιρισμών - Ενώσεων και 28 Αστικών

Συνεταιρισμών, διαθέτοντας είδη τροφίμων και λοιπών οικιακών αναγκών με ποικιλία προϊόντων. Είναι επίσης γνωστό ότι πολλές συνεταιριστικές Οργανώ-

σεις παράγουν προϊόντα εκλεκτής ποιότητας και θεδαιωμένης γνησιότητας.

Παρατηρείται όμως το απαράδεκτο φαινόμενο, συνεταιριστικά πρατήρια να προβάλλουν ομοειδή προϊόντα ιδιωτικών επιχειρήσεων και σε μερικά να μη εμφανίζονται καθόλου τα συνεταιριστικά, που αντίθετα επιβάλλεται να έχουν προέχουσα θέση. Η εικόνα δεν είναι ενισχυτική των συνεταιριστικών επιδιώξεων και επιβάλλεται να εκλειφθ. Όταν η συνεταιριστική προσπάθεια δεν ενισχύεται από τις ίδιες τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, πώς θέλουμε να τύχουν πλατύτερης αποδοχής τα προϊόντα τους;

Για την υλοποίηση όμως μιας τέτοιας

προσπάθειας πρέπει, οι μεν Συνεταιρισμοί που τα παράγουν να φροντίζουν για την καλή ποιότητα των προϊόντων και να ζητούν δίκαιες τιμές με διαρκή προσπάθεια μείωσης του κόστους, οι δε Καταναλωτικοί να σταθμίζουν και τον ασκούμενο πολλές φορές αθέμιτο ανταγωνισμό των ιδιωτών επιχειρηματιών στις τιμές, για να γονατίσουν τους Συνεταιρισμούς, καθώς και την αναμφισβήτητη γνησιότητα και υπεροχή στην ποιότητα των συνεταιριστικών προϊόντων διαφωτίζοντας επαρκώς τα μέλη τους.

Εκεί βρίσκεται η επιτυχία της συνεταιριστικής προσπάθειας. Δίκαιες τιμές, γνησιότητα και καλύτερη ποιότητα, ακριβές ζύγι στα προϊόντα.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΚΑΙ ΑΝΕΞΗΓΗΤΑ

Η Αγροτική Τράπεζα δημιουργήθηκε με αγώνες και θυσίες για την εξυπηρέτηση των αγροτών και των συνεταιριστών τους οργανώσεων και πέτυχε στο έργο της με τη συμπαράσταση των τελευταίων, που στάθηκαν παράπλευρα σε δύσκολες στιγμές της πορείας της. Αν τώρα η εξέλιξη την εξομοιώνει με τις εμπορικές Τράπεζες, δεν σημαίνει ότι πρέπει να ξεχνιέται η προέλευση και ο κύριος σκοπός της στην υπηρεσία των αγροτών.

Έτσι, παραμένει ανεξήγητο το γεγονός της σπουδής ενίσχυσης από την Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος μιας νεοσύστατης ιδιωτικής εταιρείας ιδρυμένης με ξένα κεφάλαια και με στελέχη άτομα που μόλις είχαν απομακρυνθεί από συνεταιριστική εταιρεία, την οποία ανταγωνίζεται η νεοϊδρυθείσα. Το περίεργο μάλιστα είναι, ότι ο πλειοψηφών μέτοχος της νέας εταιρείας αποτελεί διευθυντικό στέλεχος ξένης εταιρείας, με την

οποία τελούν σε αντιδικία τόσο η συνεταιριστική εταιρεία, όσο και η ΑΤΕ, λόγω μη τήρησης συμφωνητικού αγοραπωλησίας προϊόντων. Και μάλιστα, η χρηματοδότηση δεν στηρίζεται σε λειτουργικά οικονομικά στοιχεία και προηγούμενη έρευνα των τραπεζικών υπηρεσιών, ενώ η ιδιωτική εταιρεία εξήγαγε τα προϊόντα χωρίς να καταβάλει το τίμημα στους πωλητές παραγωγούς, που διαμαρτύρονται έντονα για την ασυνέπεια της.

Τα παραπάνω εμφανίζουν από τη μια μεριά το βαθμό πίστης στελεχών που παρουσιάζονταν ως χθές πρόμαχοι της συνεταιριστικής ιδεολογίας, για να γίνουν ανταγωνιστές της μόλις έχασαν τα αξιώματα, κι από την άλλη μια ακατάληπτη ενέργεια της μάννας των αγροτών, που η εμπορικοποίησή της δεν πρέπει να οδηγεί σε λησμοσύνη του προορισμού της.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ

Διαρκώς επισημαίνεται και τονίζεται ιδιαίτερα η έλλειψη υπηρεσιακών συνε-

ταιριστικών στελεχών, καθώς και η επιτακτική ανάγκη δημιουργίας τους.

Φτάνουν όμως στα γραφεία μας πληθοπορορίες απομάκρυνσης διευθυντών και υπευθύνων προϊσταμένων Υπηρεσιών συνεταιριστικών Οργανώσεων, χωρίς συγκεκριμένο επιβαρυντικό στοιχείο, αλλά απλώς ως συνέπεια αλλαγής διοικήσεων.

Το θέμα είναι σοβαρό, όπως είχαμε τονίσει και παλαιότερα, και πρέπει να προκληθεί το ενδιαφέρον της ηγεσίας. Η απομάκρυνση συνεταιριστικών στελεχών πρέπει να στηρίζεται σε υπεύθυνα στοιχεία και αντικειμενική κρίση με συγκεκριμένη τεκμηρίωση, γιατί αλλιώς

τραυματίζει την ομαλή λειτουργία των Οργανώσεων και τις απορραϊνίζει από έμπειρα και ικανά στελέχη, απογοητεύοντας παράλληλα και εκείνα που υπάρχουν, αλλά και με συνέπεια ο εγθουσιασμός δοκιμασμένων υπαλλήλων και νεοεισερχομένων επιστημόνων στην προσφορά υπηρεσιών για τη συνεταιριστική ανάπτυξη να μεταβάλλεται σε αποκαρδίωση και τάση φυγής προς άλλες κατευθύνσεις. Οι υπεύθυνες διοικήσεις ως το προσέξουν.

Η ΕΝΙΑΙΑ ΕΥΡΩΠΗ

Πολλές συζητήσεις διεξάγονται την περίοδο αυτή για την ενιαία αγορά της Ευρώπης του 1992, με την οποία συντάσσεται και η χώρα μας και η οποία θα αποτελέσει ορόσημο στη νέα διαμόρφωση της ευρωπαϊκής οικονομίας, καθώς και για τη ριζική αναθεώρηση της κοινής αγροτικής πολιτικής (Κ.Α.Π.).

Τα προβλήματα που δημιουργούνται είναι θεαίως μεγάλα, αλλά όχι και ανυπερέβλητα. Κυβερνήσεις, αρμόδιοι φορείς και οργανώσεις άρχισαν να μελε-

τούν τα θέματα και εντείνουν τις προσπάθειες για την έγκαιρη αντιμετώπιση τους και ανάλογη προσαρμογή. Η επίπτωση των μεταβολών θα έχει τις επιδράσεις της και στο συνεταιριστικό τομέα. Μέχρι σήμερα δεν επισημάνθηκε καμιά σχετική ενέργεια των συνεταιριστικών μας Οργανώσεων και θεωρούμε ότι πρέπει να κινηθούν έγκαιρα, ώστε να είναι πανέτοιμες στην αντιμετώπιση των προβλημάτων και να μη γίνουν επιμυθείς.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Πολλά έχουν γραφεί για τις οικονομικές υποχρεώσεις και γενικότερα για δυσμενή οικονομική θέση των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, με ανεξέλεγκτες προεκτάσεις και θόρυβο σε βάρος τους. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, υπάρχει θέμα που δημιουργεί την υποχρέωση σε κάθε Συνεταιριστική Οργάνωση και στους ελεγκτές, να ερευνηθούν και να μελετήσουν δυό κύρια σημεία. Σε ποιές συγκεκριμένες αιτίες οφείλεται το αρνητικό οικονομικό αποτέλεσμα λειτουργίας τους, που πήρε έκταση τα τελευταία χρόνια, καθώς επίσης και η αδυναμία ομαλής εξυπηρέτησης των φανελακών υποχρεώσεων προς την Αγροτική Τράπεζα. Ο εντοπισμός με

συγκεκριμένα στοιχεία και υπολογισμούς σε κάθε Συνεταιριστική Οργάνωση, η διαφάνεια προς τα μέλη της και η επιμελημένη μελέτη θα αποτελέσουν στη συνέχεια το ασφαλές στοιχείο για την πρακτική αντιμετώπιση των δυσχερειών προς τη σωστή κατεύθυνση. Έτσι θα διαπιστωθεί και αν τα προβλήματα είναι αποκλειστικά ενδογενή ή υπεισέρχονται και εξωτερικοί παράγοντες, που θα πρέπει να επωμισθούν και το ανάλογο μέρος της ευθύνης.

Με αφορισμούς υπερχρέωσης και επίζητηση γενικών ρυθμίσεων - ενισχύσεων δεν τακτοποιούνται τα θέματα. Χρειάζεται σωστή δουλειά.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΤ Α.Ε.

Απόλυτα δικαιολογημένη η έντονη δυσφορία της ΠΑΣΕΓΕΣ για την παράλειψη των τηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης του αγροτικού κόσμου στα θέματα και τις αποφάσεις της τελευταίας γενικής συνέλευσής της, που διέθεσαν τον περιορισμένο χρόνο για την προβολή μόνο των κυβερνητικών απόψεων. Η απειλή της ΠΑΣΕΓΕΣ για την ίδρυση δικού της ραδιοσταθμού, που είναι πρακτικά ανέφικτη, μπορεί, με κατάλληλο χειρισμό και σε συνεργασία με τη νεοσύστατη κορυφαία Οργάνωση των Αστι-

κών Συνεταιρισμών, να υποχρεώσει την ΕΡΤ στη διαμόρφωση τακτικών εκπομπών για τη συνεταιριστική κίνηση τόσο από τη ραδιοφωνία, όσο και από την τηλεόραση. Σ' αυτό μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά και η Αγροτική Τράπεζα που ενισχύει οικονομικά την ΕΡΤ. Για την αποφυγή μάλιστα αλλοιώσεων, θα ήταν σκόπιμη η τακτική έκδοση από τις κορυφαίες Συνεταιριστικές Οργανώσεις δελτίων τύπου με ενημερωτικό περιεχόμενο τόσο για την ΕΡΤ, όσο και για τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Ο Σύλλογος Λογιστών - Ελεγκτών, με πλήρη συμπαράσταση του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών και άλλων οικονομικών Οργανώσεων, αποφάσισε την οργάνωση «Πανελληνίου Συνεδρίου Ελεγκτικής» για να μελετηθεί η πληρέστερη διαφώτιση του ευρύτερου κοινού στα πραγματικά οικονομικά στοιχεία των διαφόρων επιχειρήσεων, με στοιχεία διαφάνειας και εγγυημένης πληροφόρησης του κοινού για τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις, ώστε ο κοινωνικός χαρακτήρας του ελέγχου να επιτυγχάνεται με αξιόπιστα πιστοποιητικά και καταξιωμένους ελεγκτές.

Οι προτάσεις του σε γενικές γραμμές είναι:

«1. Αυστηρά αλλά αντικειμενικά κριτήρια εισδοχής στο ελεγκτικό λειτουργήμα, που θα παρέχουν όμως τη δυνατότητα σε όσους έχουν τα απαιτούμενα από την Πολιτεία τυπικά και ουσιαστικά προσόντα να είναι ελεγκτές.

2. Αδιάδλητο πειθαρχικό έλεγχο.

3. Καθιέρωση ποινικής και αστικής ευθύνης των ελεγκτών για τυχόν πλημμελή άσκηση καθηκόντων ή έκδοση παραπλανητικών πιστοποιητικών.

4. Δυνατότητα άσκησης από την Πολιτεία ουσιαστικού ελέγχου στη λειτουργία του θεσμού, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των ελέγχων και το κύρος του θεσμού.

5. Η δημιουργία συνθηκών υγιούς και ελεγχόμενου ανταγωνισμού, ώστε να υπάρξει σταθερή βελτίωση των προσφερομένων υπηρεσιών.

6. Καθιέρωση επαγγελματικού πτυχίου ύστερα από επιμόρφωση, εξετάσεις και πείρα, ώστε να αποκλείονται όσοι ασκούν το λειτουργήμα περιπτωσιακά.

7. Διασύνδεση του ελεγκτικού λειτουργήματος και λογιστικού επαγγέλματος, ώστε να υπάρχει κοινή επαγγελματική δεοντολογία, πρότυπα γενικής παραδοχής και αναβάθμιση του κύρους των λογιστών».

Θεωρούμε επίκαιρο το θέμα και για τους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, τώρα που μελετάται η οργάνωση του Σώματος Ελεγκτών γι' αυτό και θα πρέπει να προσεχθούν οι σκέψεις αυτές για την εξύψωση του ελεγκτικού λειτουργήματος, ακόμη και το θέμα του πιστοποιητικού ελέγχου.

Βέβαια, η αποστολή και το έργο των Ελεγκτών Γεωργικών Συνεταιρισμών δεν ταυτίζεται απόλυτα με τον έλεγχο κερδοσκοπικών εμπορικών εταιρειών, γιατί οι πρώτοι πρέπει να έχουν πρόσθετο κύριο ρόλο την υποβοήθηση της οργάνωσης και ανάπτυξης των Συνεταιριστικών Οργανώσεων σαν συμπαράστατες, αλλά η εξύψωση του λειτουργήματος ενδιαφέρει όλους τους τομείς.

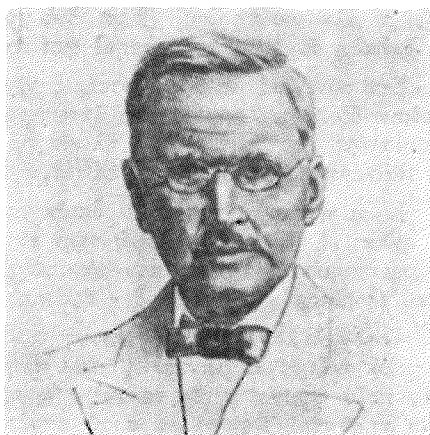
ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ - ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΡΑΪΦΦΑΪΖΕΝ

(FRIEDRICH - WILHELM RAIFFAIZEN)

100 ΧΡΟΝΙΑ

ΑΠΟ ΤΟ

ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ

Γράφει ο ΑΡ. Δ. ΠΑΝΟΣ

Συμπληρώνονται φέτος εκατό χρόνια από το θάνατο του μεγάλου συνεταιριστή και ανθρωπιστή Φρειδερίκου - Γουλιέλμου Ραϊφφάιζεν, που συνέβη το 1888 σε ηλικία 70 ετών, μετά από μια ζωή όλο δράση και προσφορά για τον συνάνθρωπό του.

Αν ο Ρόμπερτ Όουεν θεωρείται ο πατέρας του Συνεργατισμού και ο Χέρμαν Σούλτσε - Ντέλιτς ο πατέρας των αστικών συνεταιρισμών, ο Ραϊφφάιζεν είναι αναμφισβήτητος ο θεμελιωτής των δανειστικών ενώσεων τραπεζών⁽¹⁾ δηλαδή των πιστωτικών συνεταιρισμών. Ιδιαίτερα δε για την ελληνική πραγματικότητα, όπου αναπτύχθηκαν, αποκλειστικά και μονοσήμαντα οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, η περίπτωση του Ραϊφφάιζεν έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού οι συνεταιρισμοί στη χώρα μας έχουν αναπτυχθεί με βάση και κατά τα πρότυπα του συστήματος περί συνεταιρισμών, που διακήρυξε ο Ραϊφφάιζεν.

Γεννημένος στις 30 Μαρτίου του 1818 στη μικρή πόλη της Βεσφαλίας, Χάμι (HAMM), που βρίσκεται στις όχθες του Σίιγκ (SIEG), παραποτάμιου του Ρήνου, ήταν το έβδομο παιδί μιας πολυμελούς οικογένειας με 9 παιδιά.

Ο πατέρας του ήταν δήμαρχος στην πόλη που γεννήθηκε ο Ραϊφφάιζεν, αλλά σε ηλικία μόλις τεσσάρων ετών έμεινε ορφανός και η οικονομική δυσπραγία της οικογένειάς του έγινε αφορμή ώστε μόλις τελείωσε το δημοτικό να διακόψει τις σπουδές του, γιατί χρειαζόταν να βοηθάει τη μητέρα του στις γεωργικές εργασίες.

Η έφεσή του για γράμματα όμως τον ώθησε να παρακολουθεί μαθήματα στην κατοικία του ιερέα της περιοχής Σάϊπελ. Η απασχόλησή του με τη γεωργία και η επιρροή του ιερέα - δασκάλου του διαμόρφωσαν το χαρακτήρα του και επηρέασαν τη σκέψη του.

Σε ηλικία 17 χρονών κατετάγη εθελοντής στο πυροβολικό, τρία χρόνια δε αρ-

γότερα το 1838 εισήλθε στη σχολή υπαξιωματικών του πυροβολικού στο Κόμπλεντς (KOBLENZ), απ' όπου αποφοίτησε το 1840 ως υπαξιωματικός.

Δεν παρέμεινε όμως για μεγάλο χρονικό διάστημα στο στρατό εξαιτίας μιας πάθησης των ματιών του, η οποία εκδηλώθηκε τότε και η οποία τον έκανε να υποφέρει σε όλη του τη ζωή. Έτσι, δυο χρόνια μετά την αποφοίτησή του από τη σχολή, δηλαδή το 1842 αποχώρησε από την υπηρεσία.

Στη συνέχεια με την υποστήριξη ενός συγγενούς του κατάφερε να εισέλθει στη δημόσια διοίκηση, αρχικά ως κατώτερος διοικητικός υπάλληλος, ακολούθως έγινε γραμματέας και το 1845 σε ηλικία μόλις 27 ετών διορίστηκε δήμαρχος στην πόλη Βάιερμπους (WEYERBUSCH).

Είναι η εποχή κατά την οποία παρατηρείται η μετάβαση στη γεωργία από την εκτατική λεγόμενη μορφή στην εντατική και από την κλειστή οικονομία στην εκχρηματισμένη, γεγονός που απαιτεί μεγάλα κεφάλαια για δαπάνες κίνησης, τεχνικό εξοπλισμό, κλπ. που δεν ήταν εύκολο να διαθέτουν οι μικροί γεωργοί.

Παράλληλα η περιοχή όπου ήταν δήμαρχος ο Ραϊφφάιζεν ήταν μια περιοχή με πολύ σκληρό κλίμα και η γεωργική παραγωγή ήταν περιορισμένη. Οι κάτοικοι ήταν πολύ φτωχοί η δε τοκογλυφία σε βάρος των πτωχών αγροτών και εργατών ήταν αφόρητη. Την άθλια αυτή κατάσταση ήλθαν να επωρξήσουν οι φοβερές καταστροφές του χειμώνα των ετών 1846 και 1847, οι οποίες δύβισαν στην κυριολεξία τους αγρότες στην έσχατη εξαθλίωση.

Το φάσμα της πείνας περιέτρεχε τη γερμανική ύπαιθρο και ο αγροτικός πληθυσμός με την πάροδο του χρόνου έχανε όχι μόνο την οικονομική του ανεξαρτησία, αλλά και την ηθική του δύναμη για αντίσταση.

Εγγονός ενός Λουθηριανού πάστορα και εκπαιδευμένος από έναν πάστορα ο Ραϊφφάιζεν έχει διαποτιστεί έντονα από θρησκευτικό και ουμανιστικό πνεύμα. Τα πνευματικά ρεύματα της εποχής του τον επηρεάζουν. Παράλληλα όμως, ως γνήσιος τέκνο της εποχής του, δηλ. της βιομηχανικής επανάστασης και των συνακολουθούντων αποτελεσμάτων του πρώιμου κεφαλαισκρατικού συστήματος, όπως παρατηρεί ο THEODOR SONNEMAN⁽²⁾, δεν μένει απαθής. Παρακολουθεί από τη θέση του δημάρχου τη σοβαρή κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι δημότες του και συγκινείται ζωηρότατα.

Αποφασίζει να δράσει και με τη βοήθεια εύπορων κατοίκων της περιοχής ιδρύει το 1846 την καταναλωτική ένωση του Βάιερμπους (BEYERBUSCHERKONSUMVEREIN)⁽³⁾ ως φιλανθρωπικό σωματείο.

Στη συνέχεια συνάπτει δάνειο και κτίζει ένα φούρνο. Με προσωπική του ευθύνη αγοράζει σιτηρά και κατορθώνει να πετύχει το άλεισμά τους με αμύδι μικρότερη από τη συνηθισμένη, κατασκευάζει ψωμί δυο ποιοτήτων και με διάφορους συνδυασμούς, πετυχαίνει τιμή που ήταν φτηνότερη κατά 50% από την τιμή που υπήρχε στην αγορά.

Τα ευνοϊκά αποτελέσματα της δράσης αυτού του πρωτόγονου συνεταιρισμού, παράλληλα με τη δραστηριότητα που ανέπτυξε την ίδια περίοδο στο άλλο άκρο της Γερμανίας το Ντέλιτς (DELITZSCH) ο επίσης μεγάλος συνεταιριστής Χέρμαν Σούλτσε Ντέλιτς (HERMAN SCHULZE - DELITZSCH), συνετέλεσαν στη δημιουργία αργότερα των γεωργικών πιστωτικών συνεταιρισμών.

Πνεύμα ανήσυχο και δραστήριο, ενθαρρυνμένος από την πρώτη επιτυχία ο Ραϊφφάτζεν δεν αρκείται στην προμήθεια ψωμιού, αλλά αναμειγνύεται και σε άλλες εργασίες, όπως στην πώληση ειδών πρώτης ανάγκης.

Όταν αργότερα διαπίστωσε ότι οι χωρικοί είχαν καταναλώσει και τις ποσότητες που προορίζονταν για σπορά, αποφάσισε μέσω της Ένωσης να αγοράσει σπόρους. Βοηθούμενος οικονομικά από φίλους του, δανειζόμενος χρήματα από το Δήμο, συνεισφέροντας και από τις οικονομίες που είχε αυτός από πωλήσεις ξυλείας δασών που ανήκαν στην κυριότητα του Δήμου, αναπτύσσει έντονη δραστηριότητα.

Έτσι, η Ένωση αυτή έδειξε πόσα πολλά πράγματα μπορούν να γίνουν με τη συνεταιριστική οργάνωση.

Ο Ραϊφφάτζεν χαρακτηρίζει ο ίδιος την Ένωση του Βάιερμπους (BEYER-BUSCHER) ως «την κοιτίδα της συνεταιριστικής ιδέας εκ της οποίας εξεπορεύθησαν αργότερα οι γεωργικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί»⁽⁴⁾.

Το 1849 μετατέθηκε σε μια άλλη μικρή πόλη ως Δήμαρχος στο Φλάμμερσφελντ (FLAMMERSFELD), όπου μετά από μελέτη των οικονομικών συνθηκών και της γεωργικής κατάστασης που επικρατούσε διαπίστωσε ότι οι γεωργοί ήταν θύματα εκμετάλλευσης από μέρους των ζωεμπόρων κατά την αγορά των απαραίτητων ζώων που χρειάζονταν για τις εργασίες τους. Οι όροι υπό τους οποίους αγόραζαν τα ζώα αυτά ήταν τελείως ληστρικοί.

Έτσι, το Δεκέμβρη της χρονιάς αυτής ιδρύει μαζί με άλλους 60 εύπορους κάτοικους το «Σύλλογο Βοηθείας προς υποστήριξιν απόρων γεωργών Φλάμμερσφελντ (FLAMMERSFELD)»⁽⁵⁾.

Στο συνεταιρισμό αυτό προσάρτησε και ένα ταμείο αποταμίευσης. Για να εξευρεθούν τα πρώτα χρήματα έκανε δάνειο 2.000 ταλλήρων για τα οποία εγγυήθηκαν αλληλέγγυα όλα τα μέλη του συνεταιρισμού.

Ο Συνεταιρισμός αγόραζε για λογαριασμό του ζώα και τα παραχωρούσε χωρίς καμιά εγγύηση σε πτωχούς τίμους γεωργούς που ήταν υποχρεωμένοι να καταβάλουν την αξία τους σε διάστημα 5 χρόνων, ενώ παράλληλα ο συνεταιρισμός χορηγούσε και άλλα μικροδάνεια για την κάλυψη και άλλων αναγκών.

Τρία χρόνια αργότερα, δηλαδή το 1854, μετατέθηκε σε άλλη γερμανική πόλη το Χέντεσντορφ - Νοϊδιντ (HEDDESdorf - NEUWIED). Μετά παραμονή του εδώ δυο ετών, ίδρυσε νέα φιланθρωπική οργάνωση με τη βοήθεια και πάλι εύπορων δημοτών. Η νέα αυτή προσπάθεια του Ραϊφφάτζεν έχει ευρύτερους σκοπούς, όπως τη χορήγηση βοηθημάτων σε άπορους, την πρόνοια για τους αποφυλακισμένους, την ανατροφή των αλητοπαίδων, τη δημιουργία λαϊκών βιβλιοθηκών κλπ. και γενικά την ηθική και πνευματική ανύψωση του αγροτικού πληθυσμού⁽⁶⁾.

Οι προσπάθειες αυτές του Ραϊφφάτζεν όμως, ήταν περισσότερο φιλανθρωπικές. Ενώσεις και λιγότερο συνεταιρισμοί και τούτο γιατί τα μέλη τους απαρτίζονται από εύπορους πολίτες που είχαν συνεταιριστεί για να βοηθήσουν τους απόρους.

Δεν είχαν δηλαδή οι Ενώσεις που δημιουργούσε τα δυο κύρια χαρακτηριστικά του συνεταιρισμού δηλαδή, να είναι μέλη οι άμεσα ωφελούμενοι και έλλειπε το στοιχείο της αυτοδοήθειας και αυτοδιοίκησης, παρά το γεγονός ότι υπήρχε η αρχή της αλληλέγγυας ευθύνης.

Οι εργασίες αρχικά της Ένωσης πήγαιναν καλά, αλλά σιγά - σιγά άρχισε ο μαρασμός, γιατί τα μέλη της δεν είχαν κανένα όφελος. Έτσι όταν το 1864 ο Ραϊφφάιζεν πρότεινε αύξηση του κεφαλαίου της, συνάντησε άρνηση.

Οι συνθήκες αυτές απασχολούσαν τον Ραϊφφάιζεν και γι' αυτό προχώρησε στη διάλυση της Ένωσης του Χέντεσντορφ και δημιούργησε πιστωτικό συνεταιρισμό, επηρεασμένος από τις αρχές του Ντέλιτς, (δηλαδή ευρεία περιφέρεια δράσης, συνεταιρικές μερίδες και δικαιώματα εγγραφής για τη δημιουργία κεφαλαίων, αποζημίωση των διοικητικών συμβούλων κλπ.).

Η επίδραση όμως των αρχών του Σούλτσε δεν διάρκεσε πολύ, γιατί ο Ραϊφφάιζεν διαπίστωσε ότι οι πτωχότεροι δεν ήσαν σε θέση να πληρώσουν το δικαίωμα εγγραφής τους και η φιλανθρωπία που αποτελούσε έναν από τους κύριους παράγοντες των απόψεων του Ραϊφφάιζεν έπαυε να υπάρχει. Μετά από λίγο διάστημα και υπό την επήρεια ενός επιτυχημένου πειράματος που είχε γίνει σε μια γειτονική πόλη το Αγκάουζεν (ANHAUSEN), όπου εφαρμόζόταν το σύστημα της μικρής περιφέρειας, χωρίς συνεταιριστικές μερίδες και δικαιώματα εγγραφής και με την αρχή Ραϊφφάιζεν για συγκέντρωση ειδικού αποθεματικού, ο πρωτοπόρος αυτός συνεταιριστής επανήλθε στις αρχικές του απόψεις. Το 1869 πρότεινε τη διαίρεση του συνεταιρισμού σε μικρότερους. Επιπλέον, με πρότασή του, καθιερώθηκε η αρχή της αλληλέγγυας και απεριόριστης ευθύνης των συνεταίρων, ο έλεγχος των δανείων, η διάθεση του καθαρού κέρδους σε ένα αδιανέμητο αποθεματικό κεφάλαιο και καθορίστηκε ως τελικός σκοπός η ηθική και πνευματική ανύψωση των μελών.

Μετά από 23 χρόνια επιτυχημένης διοικητικής υπηρεσίας ως Δήμαρχος, η οποία και του αναγνωρίστηκε ολόκληρη, την προσβολή του από τύφο και την οριστική σχεδόν τύφλωσή του, αναγκάστηκε να παραιτηθεί από το αξίωμα του Δημάρχου (1865). Έκτοτε ασχολείται αποκλειστικά με συνεταιριστικά θέματα.

Το χρόνο αυτό (1865) ο Ραϊφφάιζεν έφθασε στην οριστική απόληξη των μελετών του, έχοντας επινοήσει ένα τύπο πιστωτικού συνεταιρισμού που ήταν προσρμοσμένος στις αγροτικές ανάγκες.

Το 1866 δημοσίευσε τη μελέτη του «Τα δανειστικά Ταμεία (Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί) ως μέσον απαλλαγής του αγροτικού πληθυσμού καθώς και του πληθυσμού των πόλεων από τις οικονομικές δυσχέρειες - Πρακτική μέθοδος για ίδρυση τέτοιων ενώσεων, που στηρίζεται στη δεκαεξαετή πείρα μου ως ιδρυτού». Το βιβλίο αυτό είχε μεγάλη απήχηση και επηρέασε πολλούς. Εκδόθηκε δε επανειλημμένα (7).

Η γεωργική Ένωση της Ρηνανίας τον μετακάλεσε και του ανέθεσε την οργάνωση συνεταιρισμών σύμφωνα με τις ιδέες και αρχές του.

Το 1870 υπήρχαν περίπου 75 συνεταιρισμοί διαπνεόμενοι από τις αρχές του Ραϊφφάιζεν. Το 1872 ιδρύει την πρώτη Ένωση Πιστωτικών Συνεταιρισμών με την ονομασία «Αγροτική Συνεταιριστική Τράπεζα της Ρηνανίας» (8), μετά δυο χρόνια, ιδρύθηκαν δυο ακόμη Πιστωτικές Τράπεζες, μια για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς της Έσσης και μια για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς της Βεσφαλίας. Οι τρεις αυτές Τράπεζες, σε συνδυασμό με ασφαλιστικές συνεταιριστικές εταιρείες που ίδρυσε, συνενώθηκαν και έγιναν ο πυρήνας για τη δημιουργία της Γενικής Συνεταιριστικής Αγροτικής Τράπεζας της Ρηνανίας (9).

Το 1876 ιδρύει το Κεντρικό Γεωργικό Ταμείο στο Νότινγτ υπό μορφή ανώνυ-

μης εταιρείας, η οποία λειτουργεί μέχρι σήμερα ως Γερμανική Συνεταιριστική Τράπεζα.

Το 1877 ιδρύει τη Γενική Ομοσπονδία Γερμανικών Συνεταιρισμών Ραϊφφάιζεν με σκοπούς ιδεολογικούς.

Το 1879 εκδίδει το ειδικό συνεταιριστικό περιοδικό με τίτλο «Το Γεωργικό Συνεταιριστικό Φύλλο».

Το 1882 ιδρύει εμπορικό οίκο για την ίδρυση και διάδοση του θεσμού της δανειοδοτήσεως, δηλαδή, με τα σημερινά δεδομένα, μιας σύγχρονης Τράπεζας χορήγησης κεφαλαίων.

Μέχρι το θάνατό του που συνέβη το 1888 ο Ραϊφφάιζεν ήταν επικεφαλής όλων αυτών των οργανώσεων, οι δε συνεταιρισμοί που διέπονταν από τις αρχές του, έφθαναν τους 400.

Ο Ραϊφφάιζεν δεν ανήκει στους προδρόμους ή στους εφευρέτες που ανακάλυψαν το συνεταιριστικό θεσμό. Ουσιαστικά ήταν ένας αυτοδίδακτος ηγέτης με έντονη θρησκευτική και ανθρωπιστική ιδιοσυγκρασία, αλλά με τεράστιες οργανωτικές και πρακτικές ικανότητες. Είναι βασικός πρωτεργάτης και οργανωτής των συνεταιρισμών στη Γερμανία (ιδιαίτερα των πιστωτικών στην ύπαιθρο), για τους οποίους διακήρυσσε ότι κατακλείδα των ενεργειών τους έπρεπε να είναι η ηθική και πνευματική ανέλιξη των μελών τους. Οι απόψεις του αυτές μεταφέρθηκαν και σε άλλες χώρες (αργότερα δε και στη χώρα μας, όπως και στην αρχή γράφουμε).

Το έργο του Ραϊφφάιζεν και η μέχρι σήμερα επίδραση της προσωπικότητάς του υπήρξαν τεράστια.

Η περίπτωση των αρχών Ραϊφφάιζεν και των πιστωτικών συνεταιρισμών που υλοποίησε, αλλά και προπαγάνδιζε βρήκαν απήχηση στη χώρα μας μέχρι και πρόσφατα. Είναι χαρακτηριστικό ότι ελληνικοί Συνεταιρισμοί έχουν ακολουθήσει και επηρεαστεί από τους τρεις βασικούς άξονες που υποστήριζε ο Ραϊφφάιζεν. Έτσι:

1. Ο όγκος του Συνεταιριστικού Κινήματος στη χώρα μας έχει κατ' αποκλειστικότητα σχεδόν αναπτυχθεί στον αγροτικό τομέα.
2. Οι δραστηριότητες τους σε ποσοστό 62% είναι ουσιαστικά πιστωτικές, και
3. Έχουν αναπτυχθεί στη βάση του μικρού αριθμού μελών, όπως υποστήριζε ο Ραϊφφάιζεν.

Άλλωστε είναι γεγονός ότι και η αρχική νομοθεσία για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.), μέχρι και το 1979, έχει έντονα επηρεαστεί από τις απόψεις της γερμανικής νομοθεσίας Περί Συνεταιρισμών και ιδιαίτερα τις θέσεις που υποστήριζε ο Ραϊφφάιζεν.

Μέχρι το θάνατό του στις 11 Μαρτίου 1888 ήταν προϊστάμενος και Διευθυντής όλων των γενικών συνεταιριστικών ιδρυμάτων που είχε ιδρύσει ο ίδιος.

Χαλκέντερος και εργατικώτατος, παρά τα προβλήματα υγείας που τον βασάνιζαν, θυμίζει τη δραστηριότητα και δημιουργικότητα του πρόσφατα χαμένου μεγάλου Έλληνα συνεταιριστή, του Αλ. Μπαλτατζή, που όπως τονίζεται πολύ χαρακτηριστικά στο τηλεγράφημα της ΟΣΥΓΟ στην οικογένειά του «πρωτοστάτησε στη θεμελίωση του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος, άνοιξε νέους δρόμους για την ανάπτυξη του και αποτέλεσε για πολλά χρόνια τον πρωτεργάτη του»⁽¹⁰⁾.

Σήμερα, εκατό χρόνια από το θάνατο του μεγάλου αυτού οραματιστή και πραγματοποιού, οι Συνεταιριστές όλου του κόσμου τιμούν όλο και περισσότερο το μεγάλο αυτό δημιουργικό πνεύμα, που με την ακαταμάχητη εργατικότητα, την εφευρετικότητα της σκέψης του, τον ουμανισμό του, άνοιξε δρόμους, χάραξε λεωφόρους πάνω στις οποίες εκατομμύρια άνθρωποι πορεύτηκαν για να μπορέσουν να δουν τα όνειρά τους να γίνονται πράξη, να βελτιώσουν τη ζωή τους, να πραγματοποιούν τα οράματά τους.

Το Ελληνικό Συνεταιριστικό Κίνημα που πολλά διδάχτηκε από τη συνεταιριστική παρουσία της παγκόσμιας αυτής φυσιογνωμίας, τιμά σήμερα τον πρωτοπόρο αυτό συνεταιριστή με την ευκαιρία των 100 χρόνων από το θάνατό του.

Υποσημειώσεις

(1) W. KREBS: στο INTERNATIONALES HANDWORTERBUCH DES GENOSSENSCHAFTSWESEN (HEGS) PROF. DR. V. TOTOMIANZ VERLAG VON STRUPPE K. WINCKLER, BERLIN W. 1935 S. 714.

(2) DIE MITTE UND DIE GENOSSENSCHAFTEN, GOTTIGEN 1977.

(3) Ο. π. π. σ. 714.

(4) Ο. π. π. σ. 714 και Θ. Τζωρτζάκη, Συνεταιριστική Οικονομία Αθήνα 1963 σελ. 123.

(5) Γ. Χ. Γραμματόπουλος, «Ο σύγχρονος συνεργατισμός αλλαχού και παρ' ήμιν. Συμβολή εις την θεωρίαν και την πράξιν», 'Αθήναι 1960, σελ. 160.

(6) Δημ. Θ. Πάνου, Συνεταιριστικά Φυσιогνωμιαί: Φρειδερίκος Γουλιέλμος Ραϊφφάιζεν. Του ίδιου, Συνεταιριστικά θέματα (1925 - 1961), Αθήνα 1962 σελ. 8.

(7) Το 1923 εκδόθηκε η 6η έκδοση από το Γενικό Σύνδεσμο των Γερμανικών Συνεταιρισμών Ραϊφφάιζεν.

(8) W. KREBS οπ. π. σελ. 715.

(9) Ομοίως ως άνω σελ. 715.

(10) Ο Σκαπανέας της υπαίθρου. 'Όργανο της Ομοσπονδίας Συνεταιριστικών Υπαλλήλων Γεωργικών Οργανώσεων Ελλάδος (ΟΣΥΓΟ). Αρ. φύλλου 475)149 Ιουλ. - Αύγ. 1987.

«ΣΥΝΕΔΙΜ Α.Ε.»

ΔΙΕΘΝΗΣ ΗΛΙΟΤΕΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΔΙΕΘΝΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1980

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Πανεπιστημίου 56

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Φράγκων 6—8 τηλ. 547647

» ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ - Λεονταρίδου 2 » 23912

» ΠΑΤΡΑ - Ρήγα Φεραίου 75 » 224106

ΜΕΤΟΧΟΙ: 32 Κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις - Εταιρείες και Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ: Μεταφορές αγαθών στο εσωτερικό και εξωτερικό - με σιδηρόδρομο, αυτοκίνητα και αεροπορικώς.

Η ΣΥΝΕΔΙΜ, με την εκτέλεση μεγάλου μεταφορικού έργου και τον συντονισμό των σχετικών εργασιών εξασφαλίζει στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις τους καλύτερους δυνατόν όρους μεταφοράς των ειδών που διακινούν και — το σημαντικότερο — απαλλάσσει τις Υπηρεσίες τους από συναφείς απασχολήσεις.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΑΛΗΣ

Γενικός Διευθυντής: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΕΣΗΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 31-12-1986

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο

Αξία παγίων - Μεταφορικών	Δρχ.	6.274.776
Συμμετοχές	»	79.200
Απαιτήσεις εν γένει	»	180.088.354
Ταμείο - Καταθέσεις σε Τράπεζες	»	23.755.085

Π Α Θ Η Τ Ι Κ Ο

Μετοχικό κεφάλαιο - Αποθεματικά	»	53.953.257
Υποχρεώσεις εν γένει	»	156.107.284

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Σύνολο εσόδων	»	68.319.479
Σύνολο εξόδων - Αποσβέσεων - Προβλέψεων	»	58.517.253
Κέρδη καθαρά χρήσεως	»	10.402.226

Απασχολούμενο προσωπικό 36

Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Του κ. ΧΑΡ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΥ

Α. Εισαγωγή.

Ολοκλήρωση (INTEGRATION) σημαίνει υπαγωγή σ' ένα σύνολο. Τα αγαθά αγροτικής προέλευσης στη σύγχρονη οικονομία δεν συνδέουν άμεσα, αλλ' έμμεσα τον παραγωγό με τον καταναλωτή με την παρέμβαση μεσαζόντων. Η μαζική παραγωγή τους επιβάλλει τη χρησιμοποίηση σημαντικών μέσων διατήρησης, μεταποίησης ή διανομής. Και αυτά τα μέσα ωθούν προς την ολοκλήρωση τη σύγχρονη αγροτική οικονομία.(1)

Οι σταθμοί, τα στάδια, που πρέπει να περάσει μια αγροτική παραγωγή από τη «σύλληψη» της, ως την κατανάλωση είναι συνήθως τα εξής:

1) Η προμήθεια εφοδίων.

Η εξασφάλιση των παραγόντων της παραγωγής επιτρέπει στον παραγωγό να έχει τα απαραίτητα μέσα για την εργασία του (μηχανές, εργαλεία, σπόρους, λιπάσματα κλπ.).

2) Η ακαθάριστη παραγωγή.

Αποτελεί τη βασική εργασία, που εκτελεί ο παραγωγός και ορισμένοι οικονομολόγοι νομίζουν ότι αν αυτός περιόριζε τη δραστηριότητά του στο βασικό αυτό στάδιο θα μπορούσε να εξασφαλίζει το δυνατό μέγιστο της παραγωγικότητας της εργασίας του. Στη σύγχρονη όμως πραγματικότητα ο παραγωγός δεν αμείβεται δίκαια χωρίς πλήρη συνεταιριστική διοργάνωση ή συνεργασία παραγωγών και καταναλωτών.

3) Η μεταποίηση.

Ανάλογα με τα αγροτικά προϊόντα χρησιμοποιούνται απλά ή πολύπλοκα μέσα, από την απλή συντήρηση μέχρι την χρησιμοποίηση πολύπλοκων μέσων επεξεργασίας τους, καθώς και η επέμβαση περισσότερων τεχνικών.

4) Η διανομή.

Αυτή δεν είναι φάση τεχνική, αλλά λειτουργία οικονομική, ή, ακριβέστερα εμπορική, με την παρέμβαση συνήθως πολλών μεσαζόντων, όχι πάντοτε απαραίτητων, από τους χονδρέμπορους και ημιχονδρέμπορους μέχρι τους λιανοπωλητές.

Η κατανομή των λειτουργιών στα κυκλώματα των διαφόρων προϊόντων δεν είναι πάντα τόσο σαφής και συχνά ένας και μόνος οργανισμός ασκεί περισσότερες λειτουργίες, ή, αντίθετα, το κύκλωμα μπορεί να γίνει πολύπλοκο με την επέμβαση σ' ορισμένα στάδια πολλών μεσαζόντων, που το επιβαρύνουν.

Ηένωση των παραπάνω λειτουργιών κάτω από μια εξουσία δημιουργεί ένα σύνολο «κάθετα ολοκληρωμένο».

Ανάλογα με τη φύση των ενεργειών και την οικονομική δραστηριότητα, η ολο-

κλήρωση αντιστοιχεί σε διάφορους τύπους από τους οποίους θα εξετάσουμε τους κυριότερους.

B. Οι διάφοροι τύποι ολοκλήρωσης.

Δύο βασικά σημεία πρέπει να διευκρινισθούν: η διαφορά μεταξύ ολοκλήρωσης και ημιολοκλήρωσης από τη μια μεριά, και μεταξύ «ανιόντα» και «κατιόντα» χαρακτήρα από την άλλη.

1) Ολοκλήρωση και ημιολοκλήρωση.

Ένα κέντρο αποφάσεων, μοναδικό, που λέγεται «πόλος ολοκλήρωσης», συντονίζοντας, συνολικά ή μερικά τις διαδοχικές φάσεις μιας οικονομικής δραστηριότητας μπορεί να πραγματοποιήσει τους σκοπούς του με δύο τρόπους:

α) Με την ιδιοποίηση των συνδεομένων λειτουργιών ή, την εξασφάλιση της λήψης των αποφάσεων από τον πόλο συγκέντρωσης. Πρόκειται τότε για πλήρη ολοκλήρωση. Π.χ. η βιομηχανία παραγωγής αιθέριων ελαίων λεβάντας, επιδιώκει ν' αποκτήσει κατάλληλους αγρούς, ώστε να εξασφαλίσει η ίδια την παραγωγή των φυτών, που αποτελούν την πρώτη ύλη. Το ίδιο, όταν επιδιώκεται η απόκτηση των μέσων παραγωγής από επιχειρήσεις που εμπορεύονται ορισμένα προϊόντα.

β) Με την σύναψη συμβολαίων, που προσδιορίζουν τις αμοιβαίες σχέσεις ή υποχρεώσεις των επιχειρήσεων, που έχουν αναλάβει την εκτέλεση των απαραίτητων εργασιών, για την επιτυχία του επιδιωκόμενου σκοπού.

Δεν πρόκειται τώρα για καθαρή ή πλήρη ολοκλήρωση, αλλά για ημιολοκλήρωση, που ρυθμίζεται από τις συμβατικές σχέσεις.

Η λήψη των αποφάσεων από τον πόλο ολοκλήρωσης εξασφαλίζεται σ' αυτή την περίπτωση από ένα σύστημα συμβολαίων, που συνδέουν αυτόν τον πόλο ή την κυρίαρχη επιχείρηση με τις συνδεόμενες επιχειρήσεις.

Αυτές οι επιχειρήσεις, αν και νομικά αυτόνομες, κυριαρχούνται οικονομικά εξ αιτίας της διαφοράς της χρηματικής και γενικότερα οικονομικής δύναμης, που υπάρχει συνήθως μεταξύ της κυρίαρχης επιχείρησης και των συνδεομένων ασθενεστέρων επιχειρήσεων.

Σ' αυτή την περίπτωση χρησιμοποιείται η διαδικασία των συμβάσεων, που αναπτύσσεται γρήγορα στη σύγχρονη εποχή. Με τα συμβόλαια εξασφαλίζεται στους παραγωγούς η εγγύηση για μια λογική και δίκαιη τιμή και στους μεταποιητές ο απαραίτητος όγκος προϊόντων, που απαιτείται για την καλή λειτουργία της επιχείρησης και που προσδιορίζεται συνήθως κάθε χρόνο ανάλογα με τη ζήτηση.

Στη Γαλλία το Κράτος κατάρτισε τύπους συμβολαίων για ορισμένα προϊόντα, που ορίζουν το γενικό πλαίσιο συμφωνιών μεταξύ βιομηχανιών μεταποίησης και παραγωγών. Αυτοί οι τύποι συμβολαίων αποτελούν ένα είδος «συλλογικών συμβάσεων» μεταξύ παραγωγών και βιομηχάνων, αλλά δεν έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα. Γι αυτό η μόνη διαρκής λύση επίτευξης δίκαιης τιμής για τους παραγωγούς παραμένει η θελτίωση και το δυνάμωμα της συνεταιρικής τους οργάνωσης.

Πολλές φορές γίνονται και ιδιωτικά συμβόλαια μεταξύ μεμονωμένων παραγωγών αγροτικών προϊόντων και μεταποιητών βιομηχάνων καθώς και επιχειρήσεων διανομής. Αυτά τα συμβόλαια είναι συνήθως ετήσια στην Ευρώπη ή σπανιότερα πολυετή, ενώ στις ΗΠΑ γίνονται συμβόλαια ακόμη και μερικών εβδομάδων.

Οι παραγωγοί αυτοί επιζητούν την εγγύηση των τιμών για μακρά περίοδο ή τον προσδιορισμό τους με αναφορά στις μεγάλες κεντρικές αγορές (όπως π. χ. η HALLES του Παρισιού). Και αυτό δείχνει το φόβο των μικρών επιχειρήσεων εμπρός στην καταχρηστική δύναμη μονοπωλίων ή ολιγοπωλίων, που εκμεταλλεύονται τόσο τους μικρούς παραγωγούς όσο και τους καταναλωτές, όταν αυτοί δεν θέλουν να οργανωθούν καλά σε ισχυρές συνεταιρικές οργανώσεις.

2) Ανιούσα ή κατιούσα ολοκλήρωση.

α) Ανιούσα κάθετη ολοκλήρωση.

Παίρνει συνήθως μορφή αυστηρού ελέγχου της επιχείρησης μεταποίησης πάνω στην παραγωγή με απόκτηση συνήθως του παραγωγικού συστήματος, ή με τη σύναψη συμβολαίων με τους παραγωγούς.

Στην πρώτη περίπτωση πρόκειται για καθαρή ή απλή κάθετη ολοκλήρωση, στη δε δεύτερη για κάθετη ημιολοκλήρωση.

Παράδειγμα της ανιούσας κάθετης ολοκλήρωσης αποτελεί π.χ. η απόκτηση αγρών από επιχείρηση κονσερβών λαχανικών για να παραγάγει η ίδια φρέσκα λαχανικά. Στη γεωργία δεν παρουσιάζονται πολλά παραδείγματα ανιούσας ολοκλήρωσης, όπως αντίθετα συμβαίνει στις μεταλλουργικές επιχειρήσεις ή πετρελαίων. Συνήθως στη γεωργία χρησιμοποιείται η ανιούσα ημιολοκλήρωση, στις τεχνολογικά δε και οικονομικά αναπτυσσόμενες χώρες, όπως οι ΗΠΑ, ο πόλος ολοκλήρωσης μεταφέρεται τώρα από τις επιχειρήσεις μεταποίησης στις μεγάλες επιχειρήσεις διανομής προϊόντων.

β) Κατιούσα κάθετη ολοκλήρωση.

Πραγματοποιείται, όταν η βιομηχανική επιχείρηση ελέγχει τις μετά από αυτήν επιχειρήσεις, που μεσολαβούν μέχρι την τελική διάθεση των προϊόντων από τους λιανοπωλητές. Η απόκτηση π.χ. από μια βιομηχανία μπισκότων του απαραίτητου για τη διάθεσή τους δικτύου διανομής αποτελεί ένα παράδειγμα κατιούσας ολοκλήρωσης. Αν αυτή η επιχείρηση κάνει συμβόλαια για τη διάθεση των μπισκότων της με πρατήρια και ως συνήθως με υπεραγορές, τότε πρόκειται για κατιούσα ημιολοκλήρωση.

γ) Πλήρης ολοκλήρωση.

Η πλήρης ολοκλήρωση είναι ανιούσα και κατιούσα. Ο πόλος ολοκλήρωσης μπορεί να είναι ένας θιομήχανος ή ένας χονδρέμπορος.

Στην Ιταλία π.χ. πτηνότροφικές επιχειρήσεις, που κατέχουν εκκολαπτικές μηχανές και σφαγεία για κοτόπουλα εξασφαλίζουν την ανιούσα ολοκλήρωση, ενώ ταυτόχρονα, όταν κατέχουν ένα δίκτυο ψυκτικών χώρων για να εφοδιάζουν υπεραγορές ή δίκτυα λιανοπωλητών εξασφαλίζουν και την κατιούσα ολοκλήρωση. Έτσι η επιχείρηση ενεργεί σαν παραγωγική, βιομηχανική και χονδρεμπορική ταυτόχρονα και αυτό παρατηρείται συχνά σε πολλές χώρες με ανταγωνιστική οικονομία.

Γ. Οι συνέπειες της ολοκλήρωσης.

Ο πόλος ολοκλήρωσης επιβάλλει κατά κανόνα στους παραγωγούς την απόκτηση των απαραίτητων για αυτούς εφοδίων από ορισμένους βιομηχάνους ή εμπόρους και τη διάθεση των προϊόντων τους προς ορισμένους επίσης θιομήχανους ή

εμπόρους, των οποίων κυρίως τα συμφέροντα προστατεύει και όχι των οικονομικά ασθενών παραγωγών, σε τιμές ασύμφορες για τους τελευταίους, εξασφαλίζοντας έτσι τη μερίδα του λέοντος από τα τελικά κέρδη.

Η σύναψη συμβολαίων που ωφελούν την κυρίαρχη επιχείρηση και όχι τους παράγωγους, γίνεται συνήθως με το πρόσχημα της προστασίας της καλής ποιότητας των προϊόντων. Και αυτό επιτυγχάνεται συνήθως με τη δήθεν ανιδιοτελή παροχή τεχνικών συμβουλών στους παραγωγούς από τεχνικούς που ανήκουν στην κυρίαρχη επιχείρηση και αποθλέπουν στην προστασία των συμφερόντων της και όχι των παραγωγών.

Με την ένταξή του σε σύστημα ολοκλήρωσης ο παράγωγος, που είναι ανοργάνωτος συνεταιρικά και ακατατόπιστος οικονομικά, χάνει συνήθως τη δυνατότητα συμφερουσών αποφάσεων γι' αυτόν και αναλαμβάνει υποχρεώσεις, που τελικά τον ζημιώνουν. Π.χ. υποχρεώνεται ο παράγωγος να τηρεί τους εμπορικούς κανόνες της κυρίαρχης επιχείρησης ως προς την ποσότητα, την ποιότητα και το χρόνο παράδοσης των προϊόντων του, και ακόμη να προμηθεύεται τα απαραίτητα εφόδια ή να καταφεύγει στις υπηρεσίες ορισμένων προσώπων, που του υποδεικνύει αυτή.

Τελικά οδηγείται μ' αυτούς τους τρόπους ο ανοργάνωτος παράγωγος σε πλήρη ή μερική υποδούλωσή του στην κυρίαρχη οργάνωση, που πραγματοποιεί αντίστοιχα πλήρη ολοκλήρωση ή ημιολοκλήρωση.

Σε σχέσεις τέτοιας ολοκλήρωσης οι μικροί και αδύναμοι οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά παραγωγοί δεν σώζονται από τον υποθετικό ελεύθερο ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων, που καλόπιστα οι θεωρητικοί της Φιλελεύθερης Οικονομικής Σχολής του περασμένου αιώνα εφαντάσθηκαν, αλλά υποτάσσονται στη σημερινή σκληρή πραγματικότητα μιας οικονομίας, που κυριαρχείται από πανίσχυρα εκμεταλλευτικά μονοπώλια και ολιγοπώλια, μονοψώνια και ολιγοψώνια σε θάρος παραγωγών, καταναλωτών και τελικά της κοινωνίας(2).

Σ' αυτό το σημείο αρχίζει ν' αναδεικνύεται ο σωτήριος ρόλος των συνεταιρισκών οργάνωσεων, που και επίσημα αναγνωρίζεται. Π.χ. αναφέρει σε άρθρο της η Διομοσπονδιακή Ένωση για τη φορολογική ισότητα στη Γαλλία: «... Η δημιουργία του αγροτικού συνεταιρισμού έσπασε ευτυχώς αυτό το μονοπώλιο και πρωτίστως έδωσε εμπιστοσύνη στους αγρότες, ελαττώνοντας από χρόνο σε χρόνο αυτό το πλέγμα προγονικής κατωτερότητας, που κάνει τους αγροτοπαραγωγούς τόσο δύσκολους στις σχέσεις τους με τους άλλους οικονομικούς παράγοντες. Με μια λέξη η συνεργασία χειραφέτησε τον αγροτικό κόσμο και αυτό το αποτέλεσμα πρέπει να πιστωθεί στο ενεργητικό της...».

Ακόμη οι ιδιωτικές επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να εγκαταλείψουν μια περιφέρεια για μια άλλη, που έχουν μεγαλύτερο συμφέρον να την εκμεταλλευθούν, ενώ οι συνεταιρισμοί εξυπηρετούν τον τόπο τους, έστω και σε δύσκολες περιστάσεις και αποτελούν ένα πολύτιμο παράγοντα τοπικής ανάπτυξης, αλλά και ανόρθωσης εγκαταλειμμένων περιοχών, όπως πολλές φορές έχει συμβεί στη Γαλλία, π.χ. στη Βρετάνη, αλλά και σε άλλες χώρες με ανταγωνιστική οικονομία.

Δ. Ο ρόλος των Συνεταιρισμών και η θεώρησή του από πολιτικές προσωπικότητες.

Κύριος παράγων αντίστασης στην παραπάνω κατάσταση εμφανίζεται ο Συνεταιρισμός. Αλλ' ας αφήσουμε πολιτικές προσωπικότητες απ' όλες τις πλευρές ν'

καναλύνουν το ρόλο του.

Όπως ετόνισε ο τότε Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας, Ζισκάρ Ντ' Εσταίν στο 25ο Συνέδριο της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας (ICA): «... ζούμε σε μια εποχή αλληλοεξάρτησης των ανθρώπων και η αλληλεγγύη είναι ένα αγαθό και μια κατάσταση... Τα Κράτη οφείλουν ν' αποδεχθούν τη χρησιμοποίηση του διεθνούς συνεταιρικού δικτύου, χωρίς να θίγουν την ελευθερία του. Η διεθνική συνεταιριστική οργάνωση είναι μία από τις δομές, που έχουν την ιδιότητα να συνεισφέρουν στην οργάνωση μιας καινούργιας οικονομικής τάξης...» (3).

Αλλά και ο Ζακ Ντελόρ, σαν Υπουργός των Οικονομικών, τόνισε επίσης στη Γαλλική Εθνοσυνέλευση (18.10.1981): «... Αρκεί να έχεις παραστεί σε μια συνέλευση συνεταιριστών ή επιτροπής δανείων του Εθνικού Ταμείου της Αγροτικής Πίστης, για να διαπιστώσεις ότι τα πράγματα δεν γίνονται με τους ίδιους όρους, όπως στις ιδιωτικές Τράπεζες ή σ' εκείνες, που έχουν εθνικοποιηθεί. Θέλουμε να αναπτύξουμε και να αποκαταστήσουμε αυτό το πνεύμα αλληλεγγύης. Ιδού γιατί αυτές οι Τράπεζες δεν θίγονται από την πράξη της εθνικοποίησης...». (4)

Αλλά όχι μόνο στον τομέα της παραγωγής αλλά και της κατανάλωσης έχει σπουδαία προσφέρει ο Συνεταιρισμός, με τον πανανθρώπινο χαρακτήρα του, αφού κάθε άνθρωπος, άσχετα με διαφορές φυλετικές, ταξικές και ιδεολογικές είναι και καταναλωτής.

Χαρακτηριστικά επισήμανε ο Δρ. Έρχαρτ, τ. πρωθυπουργός της Δυτ. Γερμανίας και «πατέρας του γερμανικού θαύματος»: «... Δεν μπορούμε να διανοηθούμε σύγχρονη οικονομία με κοινωνικό τόνο, χωρίς τους Καναλωτικούς Συνεταιρισμούς, διότι αυτοί προασπίζουν την ελευθερία του καταναλωτή. Ο σημερινός άνθρωπος κατατράχεται συχνά από το αίσθημα, ότι δεν εξουσιάζει ο ίδιος την τύχη του, θέλει να στηριχθεί κάπου και αναζητεί ανθρώπινη ζεστασιά. Και αυτό ακριβώς είναι το κίνητρο της Συνεταιριστικής Κίνησης. Η υλική μόνο σημασία της Συνεταιρικής Οργάνωσης δεν αρκεί... Οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί αναμφισβήτητα αποτελούν μια οικονομική δύναμη. Δεν έχω καθόλου κόμπλεξ εμπρός στα μεγάλα σχήματα στην Οικονομία. Η δύναμη δεν είναι ούτε καλή, ούτε κακή, γίνεται κακή μόνο με την κακή χρήση της, και συγκεκριμένα, όταν έρχεται σε σύγκρουση με το συμφέρον της ολότητας, του ανθρώπου. Έργο της ελεύθερης αγοράς είναι με γρήγορες και ευκίνητες προσαρμογές να αποκαθιστά την ισορροπία στην οικονομία και να τοποθετεί τον άνθρωπο στο κέντρο της οικονομίας...». (5)

Χαρακτηριστικά είναι τα άρθρα και του ιδρυτή του Σοβιετικού σοσιαλιστικού κράτους, Λένιν, στα 1923, «Για τον Συνεργατισμό»: «... Μου φαίνεται ότι δεν δίνουμε αρκετή προσοχή στον Συνεργατισμό... Ο Συνεργατισμός αποκτά σε μας μια σπουδαιότητα ολότελα εξαιρετική... Όταν ο λαός είναι ενωμένος στο μέγιστο μέσα στους συνεταιρισμούς, ο σοσιαλισμός πραγματοποιείται μόνος του... Ξεχάσαμε τον Συνεργατισμό, τον υποτιμούμε σήμερα, έχουμε κιόλας αρχίσει να ξεχνάμε τη γιγαντιαία σημασία του Συνεργατισμού... Σήμερα δικαιούμεθα να πούμε ότι η ανάπτυξη του Συνεργατισμού ταυτίζεται για μας με την ανάπτυξη του Σοσιαλισμού...». (6)

Αλλά και άλλες μεγάλες προσωπικότητες έχουν εξάρει το ρόλο των Συνεταιρισμών.

Τελειώνοντας για την ολοκλήρωση στη σύγχρονη αγροτική οικονομία, πρέπει

καταληκτικά να τονίσουμε ότι η συνεταιρική ολοκλήρωση αποτελεί την πιο συμφέρουσα λύση τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές και την Κοινωνία γενικότερα.

Υποσημειώσεις.

- (1) Χαρ. Παπαχρίστου, Οι Συνεταιρισμοί, Εκδόσεις «Συνεργασία» 1982
- (2) Χαρ. Παπαχρίστου, Ο μύθος της τέλει αγοράς των χωρών με ανταγωνιστική οικονομία, Αγροτική Αναγέννηση, Αθήνα 1983.
- (3) Χαρ. Παπαχρίστου, Ο Συνεργατισμός στη Γαλλία, Θέματα Συνεταιρισμών τ. 44, Αθήνα 1977.
- (4) Χαρ. Παπαχρίστου: α) Η οργάνωση στη Γαλλία της Κοινωνικής Οικονομίας και το Τραπεζικό της Δίκτυο, Θέματα Συνεταιρισμών, τ. 71, Αθήνα 1982. β) Τεχνική και Συνεργατισμός, Αθήνα 1977. γ) Αγροτικά Εκπαιδευτικά Προβλήματα, Αθήνα 1962.
- (5) Φωνή των Συνεταιρισμών, τ. 10, Αθήνα 1959.
- (6) Από την εφημερίδα Πράδα 26 και 27 Μαΐου 1923 τ. 33 σ. 480 - 488. Άλλα άρθρα του Αένιν αποτέλεσαν τη βάση απόφασης για προσχώρηση των σοβιετικών στη Διεθνή Συνεταιριστική Συμμαχία το 1924.

ΣΤΑΘΗ ΠΑΝΑΓΟΥ

Γεωπόνου

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

(1902 - 1985)

Συμβολή στη μελέτη των Αγροτικών Προβλημάτων

Στις 234 σελίδες του βιβλίου σηματοδοτούνται οι εξελίξεις στην Αγροτική Οικονομία και το Συνεταιριστικό κίνημα στην τελευταία πεντηκονταετία.

«ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ» KONSUM

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ Π.Ε. ΑΘΗΝΑΣ

Στις 2 Δεκεμβρίου 1987 πραγματοποιήθηκε η επαναληπτική Γενική Συνέλευση των μελών του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ» - KONSUM» με θέματα:

1. Έγκριση του προϋπολογισμού χρήσεως 1988.
2. Εκλογή ενός αντιπροσώπου για την Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών.
3. Εκλογή 3 τακτικών μελών του Εποπτικού Συμβουλίου και ισαριθμών αναπληρωματικών.
4. Εκλογή 5 τακτικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και ισαριθμών αναπληρωματικών.
5. Έγκριση προϋπολογισμού του νέου Καταστήματος στη Νέα Σμύρνη.

Η συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης έγινε υπό την προεδρία του κ. Ι. Ιορδανίδη και με εισήγηση της Διοίκησης του Συνεταιρισμού αποφασίσθηκε οι εκλογές να μετατεθούν στις 7 Δεκεμβρίου, ώστε ν' αποφευχθούν οι χρονοβόρες διαδικασίες και να δοθεί η δυνατότητα συμμετοχής στις εκλογές και των απόντων μελών του Συνεταιρισμού.

Έτσι, οι συζητήσεις για τον Προϋπολογισμό και γενικά για την πορεία των εργασιών του Συνεταιρισμού έγιναν με άνεση χρόνου και εποικοδομητικά, ύστερα από τις εμπεριστατωμένες εισηγήσεις του Προέδρου του Δ.Σ. κ. Θ. Παπαγεωργίου και του Γενικού Διευθυντή κ. Ι. Αλεξανδροπούλου.

Η έγκαιρη κατάρτιση από το Διοικητικό Συμβούλιο και έγκριση από τη Γενική Συνέλευση των μελών του Προϋπολογισμού αποτελεί επιβεβαίωση της καλής και ορθολογικής οργάνωσης και λειτουργίας του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» της Αθήνας.

Ο Προϋπολογισμός 1988 εγκρίθηκε παμψηφεί και έχει ως εξής:

Α' Ε Σ Ο Δ Α

Από πωλήσεις λιανικές - χονδρικές και διάφορες δρ. 157.690.000

Β' Ε Ξ Ο Δ Α

1. Αναλώσιμα υλικά και συσκευασίες	δρχ.	8.950.000
2. Ενοίκια Καταστημάτων - Γραφείων	»	10.000.000
3. Φωτισμός, θέρμανση, καθαριότητα, ύδρευση κοινόχρηστα	»	9.268.000
4. Αποδοχές Προσωπικού	»	91.920.000
5. Χρηματοοικονομικά έξοδα	»	9.400.000
6. Επισκευές - συντήρηση ακινήτων	»	3.300.000
7. Διάφορα έξοδα διαχειρίσεως	»	11.909.000
8. Εκπτώσεις επί αγορών μελών	»	2.200.000
9. Αποσβέσεις	»	4.300.000

Σύνολο εξόδων

151.247.000

Καθαρά κέρδη χρήσεως

6.443.000

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ: ΔΕΣΜΑ Σ' ΕΝΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΣΜΟ*

Της Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

Οι Συνεταιρισμοί έχουν για όλους μας μια μεγάλη διπλή σημασία. Πρώτα, με την τεράστια εξάπλωσή τους, σε έκταση και βάθος μπορούν να καλύψουν κάθε πτυχή της οικονομικής μας ζωής.

Το 1985, η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση εκπροσωπούσε 500 εκατομμύρια μέλη από 70 χώρες, με κύκλο εργασιών 595 δις. δολάρια, κεφάλαιο 68 δις. δολάρια και ύψος αποθεματικών 29 δις. δολάρια (1980).

Αρχίζοντας από το μικρό μαγαζάκι των Σκαπανέων της Ροσντέιλ, που δημιούργησαν τον πρώτο διώσιμο καταναλωτικό συνεταιρισμό της σύγχρονης εποχής, με αρχικό κεφάλαιο 28 λίρες, οι Συνεταιρισμοί έχουν να επιδείξουν σήμερα οργανώσεις τους, που λειτουργούν αλυσίδα εργοστασίων και καταστημάτων, διακινώντας ένα σημαντικό ποσοστό αγροτικών και καταναλωτικών αγαθών.

Μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα: Ο Συνεταιρισμός Χονδρικού Εμπορίου (COOPERATIVE WHOLESALE SOCIETY) της Αγγλίας, η MIRGOS της Ελβετίας, η KOOPERATIVA FORBUNDET της Σουηδίας, μεγάλοι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί, το συγκρότημα MONDRAGON της Ισπανίας, ένας πολυσυδής και αξιοθαύμαστος εργατικός συνεταιρισμός, ο αγροτικός συνεταιρισμός ZEN - NOH της Ιαπωνίας, ίσως ο μεγαλύτερος συνεταιρισμός στον κόσμο, η CO-TIA της Βραζιλίας, από τις πιο ισχυρές και καινοτόμους οργανώσεις στον κόσμο, κι ακόμη οι 5 μεγάλες συνεταιριστικές Τράπεζες: Γαλλίας, Δ. Γερμανίας (2), Ολλανδίας και Ιαπωνίας, που συγκαταλέγονται μεταξύ των 50 μεγάλων Τραπεζών στον κόσμο.

Παράλληλα, μικροί ή μεγάλοι, οι Συνεταιρισμοί έχουν σταθεί ικανοί να καλύψουν ποικίλους τομείς οικονομικών δραστηριοτήτων.

Εκτός από τους γνωστούς καταναλωτικούς, πιστωτικούς, οικοδομικούς, βιοτεχνικούς, αγροτικούς, αλληλασφαλιστικούς, τουριστικούς κλπ. συνεταιρισμούς, από την Αμερική μας έρχονται παραδείγματα συνεταιρισμών ηλεκτροδότησης, τηλεπικοινωνιών, διύλισης πετρελαίου, ακόμη και οργάνωσης σπορ και ψυχαγωγίας, φοιτητικών, παιδικών σταθμών, αντιμετώπισης εξόδων κηδεύων, ενώ η ASSOCIATED PRESS είναι και αυτή ένας δημοσιογραφικός συνεταιριστικός οργανισμός.

Μεγαλύτερη όμως φαίνεται να παρουσιάζεται η δεύτερη σημασία, που έχουν οι Συνεταιρισμοί, ιδιαίτερα για εμάς εδώ στην Ελλάδα (**), σαν ένας δίκαιος, ελεύθερος, ανεξάρτητος και δημοκρατικός θεσμός.

Πώς αποδεικνύονται όμως αυτές οι ιδιότητές του;

Πρώτα από τα δύο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, που τον διακρίνουν από τις άλλες οικονομικές εταιρείες: τον μη κερδοσκοπικό, αλλά παροχής υπηρεσιών σκοπό του, χωρίς τη μεσολάβηση όσο το δυνατόν περισσότερων μεσεξόντων και σε μια δίκαιη τιμή, και το μέσον του, δηλ. την αυτοδοθήθεια και αλληλοδοθήθεια.

Με το συνδυασμό των ιδιαίτερων αυτών, σκοπού και μέσου, επιτυγχάνεται η απονομή της ε ξ ω τ ε ρ ι κ ή ς Δικαιοσύνης του Συνεταιρισμού, ενώ με τη διανομή των πλεονασμάτων ανάλογα με τη συμβολή του κάθε μέλους στην πραγματοποίησή τους, την ανοικτή θύρα, την ισότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, τις δημοκρατικές διαδικασίες λειτουργίας και την εξασφάλιση της διαφάνειας με την αυ-

(*) Από ομιλία της στο Κέντρο Σοσιαλιστικών Μελετών, την 8.2.1988.

(**) Αφού στους αγροτικούς συνεταιρισμούς μόνον συγκεντρώνεται το 75ο)ο των ενεργών αγροτικών οικογενειών, όταν οι αγρότες αποτελούν το 1)3 του πληθυσμού μας.

τοεποπτεία - εποπτικό συμβούλιο, επιτυγχάνεται η απονομή της ε σ ω τ ε ρ ι - κ ή ς Δικαιοσύνης του Συνεταιρισμού.

Εκτός από τη Δικαιοσύνη, άλλος ακρογωνιαίος λίθος του Συνεταιρισμού είναι η Ελευθερία, ε σ ω τ ε ρ ι κ ή κατ' αρχήν που εξασφαλίζεται στα μέλη, ως προς την είσοδο και έξοδο τους από το Συνεταιρισμό ή τις ανώτερες συνεταιριστικές οργανώσεις και που σε συνδυασμό με την παραπάνω δικαιοσύνη του Συνεταιρισμού, του δικαιολογούν, αφού επίσης τα μέλη τους φέρουν και το βάρος των οικονομικών αποτελεσμάτων του, να επιζητεί να αναπτυχθεί και λειτουργήσει σύμφωνα με τις αρχές του, χωρίς προστατευτισμούς και κηδεμονίες δηλ. να επιζητεί την ε ξ ω τ ε ρ ι - κ ή του ελευθερία.

Παρατηρούμε όμως εδώ, ότι, δικαιοσύνη και ελευθερία, που θα μπορούσαμε με μια λέξη να ονομάσουμε «η θ ι κ ό τ η τ α» του Συνεταιρισμού — εισαγωγή της ηθικότητας στον οικονομικό τομέα — να βρίσκονται σε μια λογική αλληλουχία και συνέχεια και να οδηγούν στην ο ι κ ο ν ο μ ι κ ή α π ο τ ε λ ε σ μ α τ ι - κ ό τ η τ α, δείγματα της οποίας δώσαμε στην αρχή, που με τη σειρά της ισχυροποιεί τη διατήρηση της Δικαιοσύνης και Ελευθερίας μεταξύ των μελών, με το να εξασφαλίζει την οικονομική τους ελευθερία, σχηματίζοντας έτσι ένα όμορφο αρμονικό κύκλο.

Βρισκόμαστε δηλ. εδώ, μπροστά σ' ένα φαινόμενο μ ο ν α δ ι κ ό, αφού σ' άλλα συστήματα για να επιτευχθεί η οικονομική αποτελεσματικότητα, φαίνεται, στο μεν κεφαλαιοκρατικό να θυσιάζεται μέρος της δικαιοσύνης (υπερίσχυση των οικονομικά ισχυρών έναντι των αδυνάτων), στο δε σύστημα των αντατολικών χωρών, μέρος της ελευθερίας (ως προς την συμμετοχή, έκταση και επιλογή οικονομικών δραστηριοτήτων), ενώ στο συνεταιριστικό σύστημα, παρ' όλο, που οι δύο αυτές έννοιες της Δικαιοσύνης και της Ελευθερίας διατηρούνται ατόφιες, επιτυγχάνεται εξ ίσου οικονομική και το ίδιο σημαντική κ α ι κοινωνική αποτελεσματικότητα.

Πού οφείλεται όμως αυτή η θεωρητική και σε πολλές χώρες και πρακτική τελειότητα του Συνεταιρισμού;

Οφείλεται στην τελειότητα των συνεχώς εξελισσόμενων σε τρόπους έκφρασης και εφαρμογής Συνεταιριστικών Αρχών, που η επί αιώνες σε παγκόσμιο επίπεδο λαϊκή διεργασία τους οδήγησε στο να υποστηριχθεί ότι κατέχουν αυτές στον οικονομικό τομέα, τη θέση που κατέχουν η λαϊκή ηθική στον κοινωνικό και η χριστιανική θρησκεία στον μεταφυσικό.

Αυτή η προέλευσή τους, διαμόρφωσε το Συνεταιρισμό σε ένα θεσμό ευρέως αποδεκτό από τις λαϊκές μάζες, δίκαιο και φιλελεύθερο, αλλά και ικανό να μας εξασφαλίσει την οικονομική μας ελευθερία και μέσω αυτής, τελικά, και την π ο λ ι τ ι κ ή.

Κι εδώ βρίσκεται η αιτία, το σημείο τριβής μεταξύ εξουσίας και λαού. Δηλ. ενώ σε άλλες συνεταιριστικές προηγμένες χώρες οι Συνεταιριστικές Αρχές έγιναν σεβαστές από το νομοθέτη — σε σημείο ώστε να έχει διαμορφωθεί από αυτές ένα παγκόσμιο συνεταιριστικό δίκαιο — αυτό δεν συνέβη πάντοτε μεταξύ άλλων χωρών και στην Ελλάδα, όπου ο συνεταιρισμός λόγω της παραπάνω τεράστιας σημασίας του και απήχησης, κρίθηκε συχνά σαν μέσο ε ξ ο υ σ ί α σ η ς και ό χ ι α υ - τ ε ξ ο υ σ ί α ς του Λαού.

Ο Συνεταιρισμός είναι θεσμός ευάλωτος και ευαίσθητος, όπως η ίδια η Δημοκρατία και η Ελευθερία, που εκπροσωπεί και που αένεα, σαν κι αυτόν, παλεύουν για την επικράτησή τους. Έχει ακόμη εγγενείς αδυναμίες, με πρώτη την έλλειψη συνεταιριστικής παιδείας και διαφώτισης των μελών, που υποκύπτουν έτσι

σε εξώθεν συκοφαντίες ή πρόσκαιρα δολοφονικές προτάσεις.

Όμως, οπωσδήποτε η στάση του νομοθέτη και του Κράτους γενικώτερα πολιτικά επέδρασε στους συνεταιρισμούς, είτε θετικά, είτε αρνητικά σε περίπτωση παραβίασης των Συνεταιριστικών Αρχών.

Ας παρακολουθήσουμε όμως μερικές από αυτές τις παραβιάσεις στον ελληνικό χώρο, που κρατούν δέσμιο το Συνεταιρισμό, διαστρεβλώνουν την εικόνα του και θέτουν σε διακινδύνευση τα επιτεύγματά του, μειώνοντας την ανταγωνιστικότητά του.

Εκτός από την πολυνομία — αντιστοιχεί περίπου ένα νομοθέτημα ανά 15νθήμερο σχετικό με τους συνεταιρισμούς — κάθε πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα θέλησε να δώσει τη σφραγίδα της στους συνεταιρισμούς, όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα αντιστοιχίας πολιτικών περιόδων και βασικών συνεταιριστικών νομοθετημάτων.

1915 - 1920:	γ. 602) 15
1921 - 1928:	γ.δ. 28.11.1925
1929 - 1935:	γ. 4332) 29 — γ. 5289) 31 — γ. 6070) 34
1936 - 1941:	α.ν. 1154) 1938
1942 - 1951:	Πράξη 60) 1944 της ΠΕΕΑ
1952 - 1966:	Διατάξεις περί Συνεταιρισμών στο Σύνταγμα του 1952
1967 - 1974:	γ.δ. 227) 73
1974 - 1981:	Διατάξεις στο Σύνταγμα του 1975 — γ. 921) 79
1981 - 1988:	γ. 1257) 82 — γ. 1541) 85 π.δ. 17) 84 — π.δ. 93) 87 γ. 1667) 86

Αυτή η τόσο συχνή εναλλαγή θεσμικού πλαισίου — ενώ η πλειοψηφία των κρατών με συνεταιριστική νομοθεσία, 77 στα 131 (1974), συνεχίζει να εφαρμόζει την αρχική της νομοθεσία — επιδρά οπωσδήποτε αρνητικά στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών.

Ακόμη η διάσπαση, τρίτη συνεχής κατά σειρά (μετά το γ.δ. 227/73 και γ. 921/79) του γενικού νόμου για τους συνεταιρισμούς σε ειδικούς για αγροτικούς (γ. 1541/85), αστικούς (γ. 1667/86), οικοδομικούς (π.δ. 93/87) και φαρμακευτικούς, παρεμποδίζει την ομοιογενή εφαρμογή και εμπέδωση των Συνεταιριστικών Αρχών και δημιουργεί πλήθος ερμηνευτικά προβλήματα.

Ειδικότερα όμως με το γ. 1541) 85 δοκιμάζονται ιδιαίτερα οι Συνεταιριστικές Αρχές με πρώτο αποτέλεσμα τη μείωση της ανταγωνιστικότητας των Συνεταιρισμών, την διαστρέβλωση του σκοπού τους και του τρόπου λειτουργίας τους που προκάλεσαν μεταξύ των άλλων τη δημιουργία των περίφημων συνεταιριστικών (;) χρεών.

Αλλ' επειδή όλα είναι αλληλένδετα, ας παρακολουθήσουμε, πώς φθάσαμε σ' αυτό το αποτέλεσμα.

Πρώτα η αυτοδιοίκηση των συνεταιρισμών υπέστη ισχυρά πλήγματα με μια σειρά διατάξεις.

Με την εφαρμογή του άρθρου 14 του γ. 1257) 82, 161.763 νέα μέλη εγγράφηκαν τότε στους αγροτικούς συνεταιρισμούς σε σύντομο διάστημα προ των εκλογών, χωρίς να λάβουν τον επόμενο χρόνο τουλάχιστον ούτε μία φορά μέρος στις εργασίες των συνεταιρισμών, σύμφωνα με στοιχεία της ΑΤΕ, χωρίς να υπολογισθούν και τα μέλη που πήραν μία ή ελάχιστες φορές μέρος, οπωσδήποτε ενδεικτικές μη ενδιαφέροντος για συνεταιριστική συνεργασία, αλλά μάλλον για κομματική

συμπαρατάξη προ των επικειμένων εκλογών.

Δύο φορές, μία με τον ν. 1257) 82 και μία με τον ν. 1541) 85 οι θητείες των Δ.Σ. των συνεταιρισμών αυθαίρετα είτε παρατείνονται, είτε διακόπτονται, παρ' όλη τη νόμιμη εκλογή τους, με μόνη επιδίωξη την ταυτόχρονη διεξαγωγή εκλογών, μάλιστα μετά από τρεις παρατάσεις προθεσμιών στην περίπτωση του ν. 1541) 85 (76 παρ. 1 ν. 1541/85 — 32 παρ. 1 ν. 1644/86 — Υ.Α. Γεωργ. 53214/86) ώστε να δοθεί χρόνος και ευκαιρία για κοιμματική οργάνωση και αντιπαράθεση.

Οι εκλογές και τις δύο φορές διεξήχθησαν με το σύστημα των συνδυασμών, παρ' όλη την καθολικά αντίθετη διεθνή συνεταιριστική πρακτική (Εισηγήσεις Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης), εγκαινιάζοντας την πρώτη ανακοίνωση αρχαιρεσιών οικονομικών οργανώσεων, κατά κόμματα!

Η υπερίσχυση όμως άλλων κριτηρίων από τα συνεταιριστικά συνεπάγεται την αδυσλία των Δ.Σ. των συνεταιρισμών, σε πρώτη φάση, την παρεμπόδιση ομαλής συνεργασίας.

Οι ανεξάρτητοι ή κοιμματικά αντίθετοι εξοστρακίζονται, είτε με την μη εκλογή τους λόγω του συστήματος των συνδυασμών, αποκλειόμενοι από την β' και γ' κατανομή από με λιγότερες ψήφους υποψηφίους, είτε με τον χαρακτηρισμό τους σαν ειδικών μελών, που στερούνται του δικαιώματος εκλογιμότητας, διάκριση και στέρηση μοναδική στα διεθνή συνεταιριστικά χρονικά.

Αντίθετα η εγγραφή νέων μελών είναι υποχρεωτική και απεριόριστη, αφού το Ειρηνοδικείο, που υποκαθιστά τη βούληση των συνέταίρων στην επιλογή των συνεργατών τους, δεν δεσμεύεται ούτε από τη βιωσιμότητα ή όχι του συνεταιρισμού στην κρίση του, εκτός για τους δασικούς και αλιευτικούς συνεταιρισμούς (γιατί μόνον αυτούς; 10 παρ. 3, 4 ν. 1541/85).

Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, που βρίσκονται στην ίδια ευρύτατη περιφέρεια (6λ. αρθρ. 4 ν. 1541/85) αναγκαστικά συγχωνεύονται (63 παρ. 1 ν. 1541/1987) διαφορετικά «τιμωρούνται» με απαγόρευση αποστολής αντιπροσώπων τους στην Ένωση όπου όμως εξακολουθούν να είναι μέλη με δικαιώματα και υποχρεώσεις (1 παρ. 11 ΠΥΣ 17/87), διάταξη επίσης πρωτοφανής στη διεθνή συνεταιριστική πρακτική και νομοθεσία, που συμπληρώνεται από όμοια διάταξη λήψης σχετικής απόφασης αναγκαστικής συγχώνευσης με απλή απαρτία και πλειοψηφία, κατ' εξαίρεση της συνήθους ενισχυμένης για συγχωνεύσεις. Όμοια επιβάλλεται η συγχώνευση των Ενώσεων με έδρα στον ίδιο νομό (63 παρ. 2 ν. 1641/85), με μόνη δεκτή εξαίρεση από την τότε διοίκηση της ΠΑΣΕΓΕΣ που από το νόμο 1541/85 ορίστηκε κριτής (άρθρ 63ν. 1541) δύο μόνο Ενώσεων, που δεν είχαν όμως περισσότερο ιδιαίτερους λόγους εξαίρεσης τους απ' ότι οι άλλες Ενώσεις, παρά μόνο κατά μία απαράδεκτη σύμπτωση, ότι ζητήθηκε γι αυτές από βουλευτή στη Βουλή κατά τη συζήτηση του ν. 1541) 85 η εξαίρεσή τους.

Όμως με τις διατάξεις αυτές αντί της επιδιωκόμενης ενδυνάμωσης των Συνεταιρισμών, επέρχεται η αποδυνάμωσή τους, αφού καταστρέφεται η ψυχή των συνεταιριστικών αριθμών, δηλ. η εθελοντική συνεργασία και αντί για αυθόρμητη ένταξη, έχουμε ένα επιχειρούμενο με νομικές διατάξεις εγκλωβισμό τους σ' ένα αυστηρά πυραμιδωτό σύστημα.

Αλλά και η αυτοεποπτεία, ο άλλος ακρογωνιαίος λίθος του Συνεταιρισμού, μετά την αυτοδιοίκηση και την εθελοντική συνεργασία, σκληρά δοκιμάζεται.

Με το νόμο 1541) 85 οι διατάξεις αποκλεισμού συγγενών από τα διοικητικά και εποπτικά συμβούλια απαλείφθηκαν, ενώ η έμπειρη Εποπτική Υπηρεσία της

ΑΤΕ αντικαθίσταται από γεότευκτο Σώμα Ελεγκτών υπό το Υπουργείο Γεωργίας, όπου η ΠΑΣΕΓΕΣ προτείνει απλώς τη μειοψηφία των μελών του. Η εσωτερική αυτοεποπτεία παγιδεύεται και η ιδέα μιας εξωτερικής αυτοεποπτείας απομακρύνεται αντί να πλησιάζει.

Ενώ, λοιπόν, όλα τα ερείσματα των συνεταιρισμών κλονίζονται με τις νομοθετικές αυτές διατάξεις και αφού βρίσκονται αυτοί μέσα σε μία δίνη απειρίας, παθών και έριδων, δεν αντιδρούν στο τελειωτικό χτύπημα, τη χρησιμοποίησή τους από το Κράτος, χωρίς αντίστοιχη εξασφάλιση τους, στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, όπως με την πρόσληψη υπαλλήλων συνεταιρισμών σε ποσοστό μέχρι και 100ο, καθώς και αγροτικής παρεμβατικής πολιτικής, όπως με την παραλαβή και πληρωμή αγροτικών προϊόντων (π.χ. τομάτας) πέρα από το επιδοτούμενο ποσοστό από την ΕΟΚ ή τη διακίνηση ανατολικών κλήρινγκ (γεωργικά μηχανήματα με ελληνικά καπνά) που και σαν σκοποί δεν ανήκουν σε ιδιωτικές οικονομικές οργανώσεις, όπως οι συνεταιρισμοί, αλλά και που τελικά λόγω μη ανταγωνιστικότητας των πλεοναζόντων προϊόντων ή συναλλαγματικών διαφορών, το τελικό κόστος επιβαρύνθηκαν οι ίδιοι οι συνεταιρισμοί και όχι το Κράτος, στο οποίο ανήκε η πολιτική και η απόφαση.

Παρ' όλο που θα υπήρξαν και χρέη, είτε από φυσικές καταστροφές είτε από ατασθαλίες, για τα παραπάνω, αλλά και για τα τελευταία θα θεωρηθεί ότι ευθύνονται οι Συνεταιρισμοί, αφού είχαν αποδυναμωθεί η αυτοδιοίκηση και αυτοεποπτεία τους;

Όχι βέβαια. Δεν είναι υπερβολή να υποστηρίξουμε, ότι μετά την κατάλυση των Συνεταιριστικών Αρχών ήρθε το χάος.

Και η συνταγματική επιταγή για κρατική μέριμνα και προστασία (άρθρο 12 παρ. 5 του Συντάγματος) ;

Όχι μόνο προνόμια δεν παρέχονται (βλ. αποφάσεις χρηματοδότησης με ίδιους όρους με τις ιδιωτικές γεωργικές διομηχανίες), αλλά π.χ. η μεταχείριση της Συνεταιριστικής Ασφαλιστικής, της μόνης αμιγούς ασφαλιστικής συνεταιριστικής οργάνωσης, που η ίδια η νομοθεσία (άρθρ. 13 ν. 1256/82) ενθαρρύνει τον αθέμιτο ανταγωνισμό της, πείθει για το αντίθετο.

Όμως παρ' όλ' αυτά οι Συνεταιρισμοί, αν και απογυμνωμένοι και δέσμοι ενός ακατάλληλου νομοθετικού πλαισίου, δίνουν ικανό παράδειγμα υπεράσπισης της συνταγματικά κατοχυρωμένης αυτοδιοίκησης τους.

Οι 58 τροποποιήσεις του ν. 1541) 85 σε δύο χρόνια, οι 10 παρατάσεις προθεσμιών προσαρμογής στο νόμο αυτό, με άγνωστα μέχρι στιγμής αποτελέσματα, η κατάργηση της αναγκαστικής συγχώνευσης των Ενώσεων και η υποχώρηση του απόλυτου συστήματος διεξαγωγής αρχαιρεσιών, με συνδυασμούς στον μεταγενέστερο νόμο για τους αστικούς συνεταιρισμούς (5 παρ. 7 ν. 1667/86) δίνουν ένα μέτρο του αγώνα τους και των δυνατοτήτων τους.

Γι' αυτό για τους Συνεταιρισμούς δεν πρέπει να ενδιαφερόμαστε να τους καταλογίσουμε τα όσα άδικα χρέη και να τους πολεμήσουμε.

Περισσότερο πρέπει ν' αγωνιστούμε για την επιδίωσή τους.

Γιατί απέδειξαν ότι μπορούν να είναι ικανοί πρόμαχοι της οικονομικής και πολιτικής μας ελευθερίας, μια σίγουρη επένδυση για το μέλλον του τόπου μας.

Γι' αυτό, για τους Συνεταιρισμούς, κατά παράφραση μιας γνωστής φράσης, ας μην ρωτάμε για ποιόν κτυπά η καμπάνα, κτυπά για όλους μας.

**ΤΑ ΚΕΡΔΟΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΣΑΣ**

ΣΕΚΟΒΕ

ΒΙΟΧΥΜ

**Ε.Γ.Σ. ΛΕΣΒΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΣΕΡΡΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΛΑΚΩΝΙΑΣ**

**Α.Ε.Β.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΗΛΕΙΑΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΝΑΞΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΤΗΝΟΥ
Σ/σμός ΣΚΟΠΕΛΟΥ**

ΜΙΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

- Κονσέρβες
- Κατεψυγμένα Λαχανικά
- Χρυσή Πατάτα
- Τυριά
- Αλλαντικά
- Ελιές

- Ρύζι - Όσπρια
- Τουρσιά
- Λάδια - Πυρηνέλαια
- Χυμοί
- Κρασιά
- Δαμάσκηνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**

Ελληνική Συνεταιριστική Εταιρία Διανομών - Εξαγωγών και Εισαγωγών Α.Ε.

Ακαδημίας και Γενναδίου 8· Αθήνα 142 τηλ: 36.42.311-13

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ)
ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΚΛΑΔΙΚΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ**

Του Γ. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗ, Οικονομολόγου-Συνεταιριστή

Την 31.3.88 λήγει η προθεσμία που έχει τάξει ο Υπουργός Γεωργίας για τη συγκρότηση των Κεντρικών Κλαδικών Συνεταιριστικών Ενώσεων του άρθρου 51, του Νόμου 1541)85. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μέχρι και της 31.7.88 σύμφωνα με την εξουσιοδότηση που έχει ο Υπουργός Γεωργίας (παρ. 3 του άρθρου 9 του Νόμου 1697/87).

Μέχρι σήμερα, αν και δεν απέχομε πολύ από το τέλος της προθεσμίας, έχει προσαρμοσθεί το καταστατικό μιάς μόνο από τις 15 Κεντρικές Κλαδικές Ενώσεις, που προβλέπει ο Νόμος 1541)85 (άρθρο 51).

Με αφορμή την πρώτη προσαρμογή καταστατικού επισημαίνουμε τα παρακάτω για να προσεχθούν από τα αρμόδια και υπεύθυνα όργανα κατά τη νπροσαρμογή των καταστατικών των υπολοίπων 14 Κεντρικών Κλαδικών Ενώσεων στο μετασχηματισμό επωνύμων και επιτυχημένων Κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Και πρώτα απ' όλα θα πρέπει να προσεχθεί ο σκοπός που τάσσει για αυτές τις Κεντρικές Κλαδικές Συνεταιριστικές Ενώσεις, η παράγραφος 1 του άρθρου 52:

«Σκοπός — λέγει το άρθρο αυτό — των Κεντρικών Κλαδικών Συνεταιριστικών Ενώσεων, είναι ο συντονισμός και η ενίσχυση του έργου των αγροτών, των αγροτικών συνεταιρισμών και των ενώσεων αγροτικών Συνεταιρισμών».

Θα πρέπει να προσεχθεί επίσης η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου 52 η οποία λέγει ως προς τις δραστηριότητές της: ότι η Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση, σε συνεργασία με τις Ενώσεις Αγροτικών συνεταιρισμών, τους συνεταιριστικούς οργανισμούς και την ΠΑΣΕΓΕΣ:

«α) Εκπροσωπεί τους συνεταιρισμένους αγρότες όλης της χώρας που ασχολούνται με το σχετικό κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν, στα όργανα συνεργασίας με το κράτος και την τοπική αυτοδιοίκηση.

β) Παρέχει στα μέλη της κάθε συνδρομή και φροντίζει για τον εφοδιασμό τους με τα αγαθά που είναι απαραίτητα για την πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή τους.

γ) Φροντίζει για τη μεταφορά, διαφήμιση και εμπορία των προϊόντων των μελών της και συντονίζει τον εφοδιασμό των περιφερειακών αγορών της χώρας με τα σχετικά προϊόντα.

δ) Μελετάει κάθε θέμα που αφορά την παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία του προϊόντος.

ε) Μετά από εξουσιοδότηση του Υπουργού Γεωργίας ενεργεί ως φορέας παρέμβασης στο σχετικό κλάδο παραγωγής ή στο προϊόν».

Ιδιαίτερα θα πρέπει να προσεχθεί η παρ. 3 του ίδιου άρθρου 52 σύμφωνα με την οποία:

«Η Κεντρική Κλαδική συνεταιριστική ένωση, ιερύνει και διευθύνει μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης του σχετικού προϊόντος, μ ό ν ο όταν για τη λειτουργία τους απαιτείται η συνεργασία δύο ή περισσότερων μελών της».

Αναφέραμε τις βασικές αυτές διατάξεις του Νόμου 1541)85 για τις Κεντρικές Κλαδικές Συνεταιριστικές ενώσεις, για να σημειώσουμε στη συνέχεια, αποκλίσεις από το γράμμα και το πνεύμα του, που διαφαίνονται στο νέο καταστατικό της Κεντρικής Κλαδικής Συνεταιριστικής Ένωσης η οποία έλαμε την πρώτη προσαρμογή, με τον υπολογισμό ότι θα επανεξετασθούν από την ίδια κατά την οριστική έγκρισή του και για προβληματισμό των υπολοίπων.

1) Στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 βλέπουμε ότι η Κεντρική Κλαδική αυτή Συνεταιριστική Ένωση, μπορεί: α) Να αναλαμβάνει, τη συγκέντρωση, συσκευασία, τυποποίηση, αποθήκευση, συντήρηση, μεταφορά και πώληση στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό των προϊόντων και υποπροϊόντων, του κλάδου που εκπροσωπεί και για δικό της λογαριασμό.

Έτσι, αναπόφευκτα, θα έχει ανταγωνισμό με τα μέλη της, τα οποία πραγματοποιούν τις ίδιες εργασίες, όπως αυτό γινόταν και πριν το Νόμο 1541/85 με τις γνωστές προστριβές, οι οποίες μέρα με τη μέρα μεγάλωναν και οι οποίες, αν τώρα με το Κοινοτικό καθεστώς συνεχισθούν, θα φθάσουν στο αδιέξοδο το 1992 που θα ενοποιηθεί η Κοινοτική αγορά.

2) Η απόκλιση αυτή από βασική αρχή στην οποία στηρίζεται η φιλοσοφία της θεσμοθέτησης των Κεντρικών Κλαδικών Συνεταιριστικών Ενώσεων (τις οποίες ο Νομοθέτης θέλησε συντονιστικά των δραστηριοτήτων των Ενώσεων - μελών τους όργανα) διασφαλίζεται, στη συνέχεια με την παράγραφο 2 του άρθρου 8 του καταστατικού σύμφωνα με την οποία τα μέλη της Κεντρικής Κλαδικής αυτής Συνεταιριστικής Ένωσης είναι υποχρεωμένα:

«Να προσπαίζουν και να εξυπηρετούν τα συμφέροντα της Κ.Κ.Σ.Ε. και να μην προβαίνουν σε πράξεις που είναι αντίθετες με τους σκοπούς της και βλάπτουν τα συμφέροντα α υ τ ή ς ή των άλλων μελών της».

Αυτό με απλά και άλλα λόγια σημαίνει ότι όσα από τα μέλη της (Ενώσεις) έχουν δικές τους παραγωγικές μονάδες, θα πρέπει να τις κλείσουν για να μην παραβλάπτουν τα συμφέροντα της Κεντρικής τους που έχει δικές της παραγωγικές μονάδες και εργάζονται για λογαριασμό της.

Βλέπουμε δηλαδή εδώ, ότι κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 52 του Νόμου 1541/85 (βλ. παραπάνω) που θέλει τις Κεντρικές Κλαδικές Συνεταιριστικές Ενώσεις «συντονιστικά» όργανα για την «ενίσχυση του έργου των Ενώσεων - μελών», η Κεντρική αυτή Κλαδική υποχρεώνει με το καταστατικό της τις Ενώσεις - μέλη της, να ενισχύσουν αυτές τις δικές της δραστηριότητες και μάλιστα με ενεργό συμμετοχή.

4) Για τις Ενώσεις - μέλη που δεν συμμορφώνονται με τις παραπάνω διατάξεις του Καταστατικού της Κεντρικής και με τις δικές τους δραστηριότητες, ανταγωνίζονται τις δραστηριότητες της, προνοεί το άρθρο 10 παρ. 1 εδαφ. δ, του οποίου η διατύπωση έχει ως εξής:

Άρθρο 10

Διαγραφή μέλους

1) Η Γενική Συνέλευση, αποφασίζει αιτιολογημένα για τη διαγραφή μέλους το οποίο:

α)

β) Έβλαψε από πρόθεση τα συμφέροντα της Κεντρικής Κλαδικής.

γ) Αρνήθηκε χωρίς λόγο την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του απέναντι στην Κεντρική Κλαδική (*).

δ) Ανταγωνίζεται την Κεντρική Κλαδική (**).

5) Και ερωτάται: τί γίνεται; Θα επικριμένται οι αντιτιθέμενες αυτές καταστατικές διατάξεις απειλή για τα μέλη της Κεντρικής και θα εφαρμόζονται από τη Γενική Συνέλευση ανάλογα με τα συμφέροντά της; Με άλλα λόγια θα λειτουργήσει αντίστροφα το άρθρο 52 του Νόμου 1541/85 και από συντονιστικά όργανα, όπως τις θέλει ο Νόμος, οι Κεντρικές Κλαδικές θα γίνουν με τα καταστατικά τους παραγωγικές μονάδες σε βάρος των Ενώσεων - μελών τους που σ' αυτές έταξε ο Νόμος αυτό το ρόλο.

6) Αλλά αυτό που είναι τελείως ακατανόητο, στο νέο καταστατικό της Κεντρικής Κλαδικής

(*) Μία από αυτές τις υποχρεώσεις είναι κατά το άρθρο 8 παρ. 3 του Καταστατικού και η ενεργός συμμετοχή στις δραστηριότητες της Κεντρικής Κλαδικής όπως αναλύσαμε παραπάνω.

(**) Εδώ δεν χωρεί καμμία αμφιβολία πια ότι το μέλος που θα έχει ή θα αποκτήσει δική του παραγωγική μονάδα όμοια με τη μονάδα που διαθέτει η Κεντρική Κλαδική, δεν μπορεί να είναι μέλος της.

κής, από το οποίο πήραμε αφορμή για τις παραπάνω επισημάνσεις, είναι αυτό που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 30. Λέγει:

Άρθρο 30 παρ. 2: «Η αυτοτέλεια των Ενώσεων - μελών της Κεντρικής Κλαδικής στη διαχείρισή των υποθέσεών τους, δεν θίγεται από τη συμμετοχή τους στην Κεντρική Κλαδική, με επιφύλαξη των υποχρεώσεών τους στην Κεντρική κλαδική από τις διατάξεις του καταστατικού αυτού».

Και προκύπτει το ερώτημα: Τί θα πει αυτό; Πού βρίσκεται η αυτοτέλειά τους, όταν στο ίδιο άρθρο υπάρχει η επιφύλαξη για τις υποχρεώσεις τους στην Κεντρική Κλαδική που είναι να μην την ανταγωνίζονται και να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητές της σε βάρος των δικών τους δραστηριοτήτων;

7) Με το άρθρο 30 (του καταστατικού) επιχειρείται κατάργηση της Συνεταιριστικής ιεράρχησης, που ήταν πάντα σεβαστή στο Αγροτοσυνεταιριστικό κίνημα.

Λέγει στην παράγραφο 5 αυτό το άρθρο 30:

Παρ. 5: «Τις εργασίες της η Κεντρική Κλαδική ενεργεί είτε για λογαριασμό των Ενώσεων - μελών της, είτε για λογαριασμό των πρωτοβαθμίων Συνεταιρισμών - μελών των Ενώσεων - μελών της, είτε για λογαριασμό της».

Εξηγήσαμε παραπάνω για εκείνο το «για λογαριασμό της» που καταστατικά προστατευμένο, από συντονιστή του έργου των Ενώσεων, όπως ήθελε ο Νομοθέτης, τη μεταβάλλει σε άτρωτο ανταγωνιστή τους, όπως το θέλει το συμφέρον της. Μα αυτό το «για λογαριασμό των Πρωτοβαθμίων Συνεταιρισμών - μελών, των Ενώσεων - μελών της» σε τί αποσκοπεί; Μήπως ότι όταν η Ένωση-μέλος δεν αρέσει στη Διοίκηση της Κεντρικής, ή (για το πιο απρόσωπο) όταν ανταγωνίζεται την Κεντρική ή ακόμη όταν έχει λιγότερο συμφέρον από τις συναλλαγές μαζί της, επιλέγεται ένα μέλος της (πρωτοβάθμιος Συνεταιρισμός) και θα «ενεργεί εργασίες» μαζί του; Εδώ αντί για κρίσεις μας μάλλον θα πρέπει να δεχθούμε αβλεψία στη δακτυλογράφηση.

Εργασίες των Κεντρικών Κλαδικών Συνεταιριστικών Ενώσεων για λογαριασμό των Συνεταιρισμών δεν είναι νοητές, αφού οι Συνεταιρισμοί δεν είναι μέλη τους.

Αναφέρθηκαν — στο σύντομο αυτό σημείωμα — μερικές μόνο περιπτώσεις, στην προσαρμογή του καταστατικού Κεντρικής Κλαδικής Συνεταιριστικής Ένωσης, προφανώς από προχειρότητα, αντιφατικές, ακατανόητες, αντισυνεταιριστικές αλλά και αντίθετες με τη φιλοσοφία των άρθρων 51 και 52 του Νόμου 1541/85.

Ας προσεχθούν τουλάχιστον για να μην επαναληφθούν σε άλλα Καταστατικά.

Γ. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗΣ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης σε όλους τους ζωτικούς κλάδους και εξασφαλίζει:

- τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση
- την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση
- τον σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

- Από το 1978, η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους 60 Συνεταιριστικές Οργανώσεις και με κεφάλαια και αποθεματικά πάνω από 300 εκατομμύρια δραχμές.
- Αντασφαλιστική κάλυψη από τα μεγαλύτερα διεθνή συνεταιριστικά και ιδιωτικά αντασφαλιστικά συγκροτήματα.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Κεντρικά Γραφεία:

Αχαδηγίας και Γ. Γεωργαδίου 8 - Αθήνα, Τηλ. 36.42.611 - 15

Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης:

Τσιμισκή 17 - Θεσσαλονίκη - Τηλ. 268.503

Πρακτορεία και γραφεία σ' όλη την Ελλάδα και στις Ενώσεις των Γεωργικών Συνεταιρισμών.

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Του Γ. ΜΟΥΖΑΚΙΤΗ

Κυκλοφορούν φήμες ότι η ΑΤΕ θα μετατραπεί σε τράπεζα για γενικές τραπεζικές εργασίες και θα παύσει να είναι ειδικευμένος κοινωφελής Οργανισμός για την άσκηση και την εκπλήρωση των άλλων σκοπών όπως την εμπνεύστηκαν οι μεγάλοι αγωνιστές και συνεταιριστές που πάλαψαν για την ίδρυσή της (Αλέξανδρος Παπαναστασίου, Σωκρ. Ιασεμίδης, Χρ. Ευελπίδης και πολλοί άλλοι) (*). Και ακόμα ότι εγκαταλείπεται η απόφαση για μετατροπή της σε Κρατικοσυνεταιριστική, όπως έχει ζητήσει η συνεταιριστική Κίνηση και έχουν υποσχεθεί παλαιότερα οι πολιτικοί κρατικοί αρμόδιοι.

Προερχόμενος από την αγροτική τάξη έζησα την περίοδο της στυγνής τοκογλυφίας που μάστιζε τον αγροτικό κόσμο, που για ένα κομάτι ψωμί που δανειζόταν, σαν αρπακτικά όρνεα οι τοκογλύφοι του αποδεκάτιζαν τη μικρή ιδιοκτησία. Από τη στυγή αυτή εκμετάλλευση απάλλαξε τον αγροτικό κόσμο η Αγροτική Τράπεζα που ιδρύθηκε το 1929 επί κυβερνήσεως Ελευθερίου Βενιζέλου με κύριο εμπνευστή τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου.

Σύντομα με τη σκληρή εργασία των υπαλλήλων που την στελέχωσαν συστηματοποιήθηκε και επεκτάθηκε η αγροτική πίστη σε όλη τη χώρα, ανέπνευσαν οι αγρότες από τη μάλιστα της τοκογλυφίας, αναδιοργάνωσαν και ανέπτυξαν την παραγωγή τους και με την ιεραποστολική και συστηματική προσπάθεια των οργάνων της εποπτείας συνεταιρισμών που της ανατέθηκε, αναζωογονήθηκαν, οργανώθηκαν συστηματικότερα και εξαπλώθηκαν οι γεωργικές συνεταιριστικές οργανώσεις. Έτσι σήμερα έχουν δημιουργηθεί ισχυρότατες τριτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις με πλήρεις και σύγχρονες βιομηχανικές εγκαταστάσεις στις οποίες τυποποιούν, επεξεργάζονται, βιομηχανοποιούν και εμπορεύονται σημαντικό μέρος των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων.

Αν λοιπόν αφαιρεθεί από την Αγροτική Τράπεζα το προνόμιο της αποκλειστικής άσκησης της αγροτικής πίστης, ολόκληρο αυτό το οικοδόμημα θα κλονιστεί και πιθανόν θα καταρρεύσει, γιατί ο μεγάλος αυτός πιστωτικός Οργανισμός θα συρρικνωθεί, αποδυναμωθεί και εμπλακεί στον κερδοσκοπικό ανταγωνισμό των εμπορικών Τραπεζών, οπότε θα εκτραπεί τελείως από τον προορισμό του. Είναι δε ενδεχόμενο να οδηγηθούν οι αγρότες σε υπερδανεισμό με ολέθρια αποτελέσματα για την οικονομία τους.

Η αγροτική πίστη είναι ιδιόζουσας μορφής, απαιτεί εξειδικευμένο προσωπικό πλαισιωμένο με γεωτεχνικούς και άλλους ειδικούς επιστήμονες για την ορθολογική χρηματοδότηση όλων των κλάδων της γεωργίας, κτηνοτροφίας, δασοπονίας και αλιείας. Πρέπει επίσης να συναρτάται με την γεωργική πολιτική του Κράτους, για την αναδιάρθρωση και προσαρμογή των καλλιεργειών και των παραγόμενων προϊόντων προς τις διαμορφούμενες συνθήκες της αγοράς απορρόφησης και επωφελούς διάθεσής των.

(*) Βλ. Αριστ. Ν. Κλήμη «Ιστορία ιδρύσεως ΑΤΕ» 1950, 1954.

Για τους παραπάνω εκτεθέντες λόγους η Αγροτική Τράπεζα πρέπει να παραμείνει αποκλειστικός πιστωτικός Οργανισμός κοινωφελούς χαρακτήρος για την άσκηση της αγροτικής πίστης και της αγροτικής πολιτικής του Κράτους, όπως τη διαμόρφωσαν και την προώρισαν οι μεγάλοπνοοι πολιτικοί άνδρες που την ίδρυσαν καθώς προαναφέραμε. Όχι δε μόνο δεν πρέπει να εμπλακεί σε εμπορικές κερδοσκοπικές, τραπεζικές κλπ. εργασίες, αλλά το αντίθετο, πρέπει να συνδεθεί στενότερα με τις συνεταιριστικές Οργανώσεις. Αυτές να αποτελέσουν τους βασικούς μετόχους της με ανάλογη συμμετοχή του Κράτους, ώστε να αποκτήσει επαρκές κεφάλαιο για την άνετη και φθηνότερη χρηματοδότηση των αγροτών και των συνεταιριστικών τους οργανώσεων και να επιδιωχθεί η βαθμιαία μέσω των τελευταίων άσκηση της αγροτικής πίστης.

Είναι ακόμη ανάγκη η Αγροτική Τράπεζα σε συνεργασία με τις συνεταιριστικές οργανώσεις να δημιουργήσουν αυτοτελή Υπηρεσία από ειδικευμένο προσωπικό ανώτατης οικονομικής και συνεταιριστικής μόρφωσης που να είναι οι συμπαραστάτες των Οργανώσεων όλων των βαθμών, να τους υποβοηθούν στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία τους και να ασκούν τον διαχειριστικό έλεγχο με τάση την ανάπτυξη της αυτοεξοπτείας.

Είναι ανάγκη τέλος για την ταχύτερη και πληρέστερη εξυπηρέτηση των συναλλασσομένων αγροτών και συνεταιριστικών οργανώσεων να εκσυγχρονιστεί ο μηχανισμός λειτουργίας της ΑΤΕ προς την σημερινή τεχνολογία, εξέλιξη και πρακτική του τραπεζικού συστήματος. Αλλά εκσυγχρονισμός δεν πρέπει να σημαίνει εκτροπή από τον βασικό σκοπό που της δόθηκε κατά την ίδρυση της αφού τα προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει παραμένουν τα ίδια και τώρα.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΜΟΥΖΑΚΙΤΗΣ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

Παράκληση οι εργασίες να είναι όσο το δυνατό συνοπτικές και συνεκτικές κι η έκτασή τους να μην ξεπερνά το ισοδύναμο 6 τυπωμένων σελίδων. Η Συντακτική Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα δημοσίευσης ή μη εργασιών που της παραδίδονται, καθώς και καθορισμού του χρόνου δημοσίευσης, ανάλογα με τις δυνατότητες. Κείμενα που δημοσιεύονται ή όχι δεν επιστρέφονται. Τα κείμενα πρέπει να είναι πολύ καθαρά.

Τα κείμενα που υπογράφονται ή για τα οποία αναφέρεται η προέλευσή τους, δεν απηχούν, κατ' ανάγκη και σ' όλα τα σημεία τους, και τις θέσεις της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

φτιάχνει το σήμερα χτίζει το αύριο!

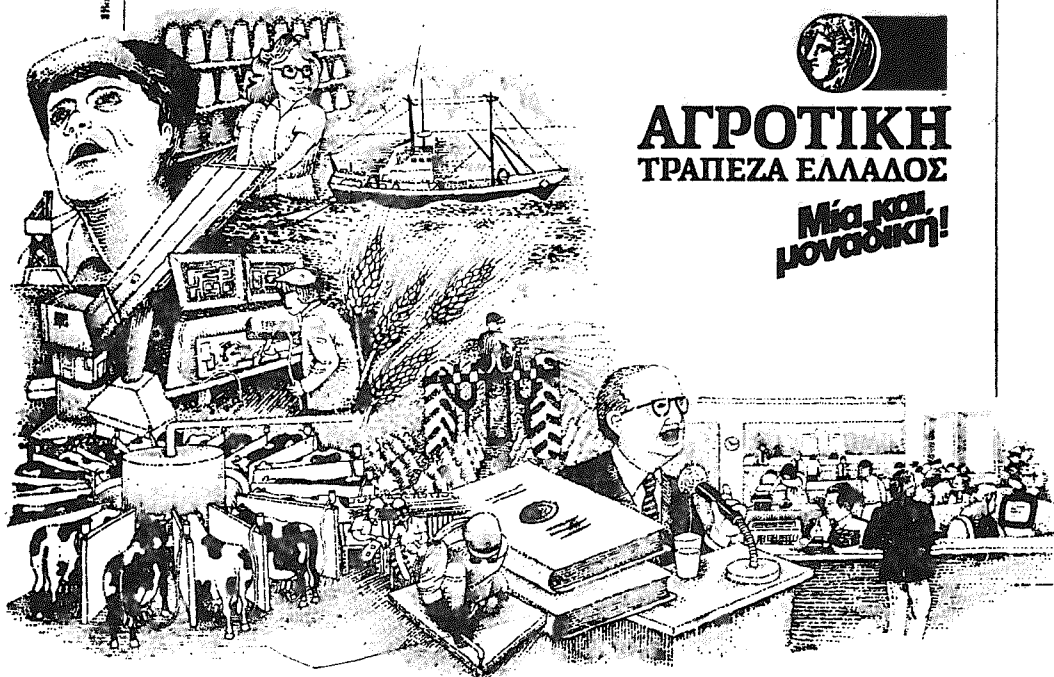
Η Αγροτική Τράπεζα σήμερα υλοποιεί τα όνειρα και τις ελπίδες του λαού μας. Η προοπτική μιας Ελλάδας οικονομικά και πολιτιστικά αναπτυγμένης είναι κυρίαρχος στόχος της Αγροτικής Τράπεζας. Για την επιτυχία του στόχου αυτού η Αγροτική Τράπεζα κινεί, χωρίς κερδοσκοπική αντίληψη, τα χρήματα όλων μας, δυναμικά και αποδοτικά για όλους τους Έλληνες.

Έτσι, η Αγροτική Τράπεζα εκσυγχρονίζει και βιομηχανοποιεί την παραδοσιακή γεωργική παραγωγή. Ιδρύει Συνεταιριστικές Βιομηχανίες

που τις στελεχώνει με ειδικούς, ενώ παράλληλα παρέχει προηγμένη τεχνολογική στήριξη και χορηγεί δάνεια με νέα Αντίληψη για την Αγροτική Πίστη.

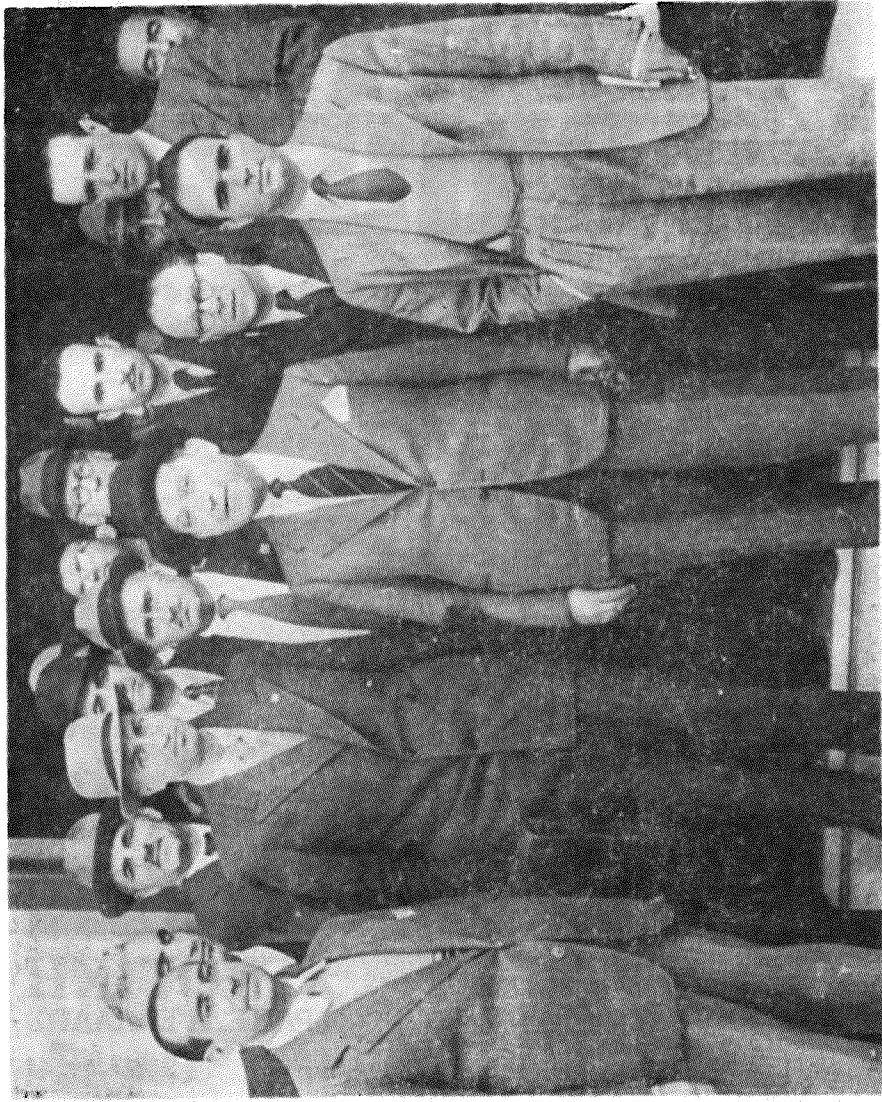
Αλλά η συμμετοχή της και σε άλλους παραγωγικούς τομείς της δημόσιας ζωής της χώρας είναι σημαντική και ουσιαστική, όπως σημαντική και ουσιαστική είναι η παρέμβασή της και στον αγώνα για την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Αυτή είναι η Αγροτική Τράπεζα, σήμερα!

**ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**Μία και
μόναδική!**

Παλαιές φωτογραφίες:
 Πολιτικά και συνεταιριστικά
 στελέχη κατά τις
 συγκεντρώσεις
 της Συνομοσπονδίας
 Συνεταιρισμών.
 1946: Διακρίνονται (μεταξύ
 άλλων) οι: Κ. Καραμανλής,
 Ν. Ζέρβας, Ζαχαρόπουλος,
 Μ. Χάνος, Ισ. Λαυρεντίδης,
 Θεοδωρίδης, Αν. Γιαγκουνίδης,
 Νικολαΐδης, Κλήμης.

Η ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΣΕΓΕΣ (19-20 ΔΕΚ. 1987)

ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στις 19 - 20 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ. Παραθέτουμε στη συνέχεια εκτεταμένα αποσπάσματα από την ομιλία του Προέδρου της ΠΑΣΕΓΕΣ κ. Η. Σεϊτανίδη.

Η χρονιά που πέρασε ήταν από τις πλέον πολυτάραχες στον αγροτικό χώρο. Όχι θέβαια με την έννοια των κινητοποιήσεων, αλλά με τα γεγονότα που σημάδευσαν το Συνεταιριστικό μας Κίνημα.

Ύστερα από αλληπάλληλες αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΑΣΕΓΕΣ και σχετικές προτάσεις προς το Υπουργείο Γεωργίας, δεν κατορθώθηκε να γίνουν στο σύνολό τους αποδεκτές και να τροποποιηθεί ο Ν. 1541)85 στα σημεία εκείνα, που θα διευκόλυναν τις εκλογικές διαδικασίες, έτσι όπως θα τις ήθελε το Συνεταιριστικό Κίνημα για να αποφευχθούν οι αντιθέσεις και οι συγκρούσεις. Τέλος, με κάποιες τροποποιήσεις του Ν. 1541)85 σε διατάξεις, που αφορούσαν τις συγχωνεύσεις, οδηγηθήκαμε στις εκλογές που προσδιορίστηκαν από την ΠΑΣΕΓΕΣ, άρχισαν στις 5.4.1987 και κορυφώθηκαν στις 28.6.1987 με την εκλογή του νέου Διοικητικού της Συμβουλίου.

Οι εκλογικές αυτές διαδικασίες έδωσαν αφορμή για έντονες παραταξιακές συγκρούσεις και αντιθέσεις. Η πόλωση, η στείρα αντιπαράθεση, ο φανατισμός ήταν τα κύρια αποτελέσματα της Κομματικής παρέμβασης στο χώρο. Οι θέσεις των Κομμάτων για μαζικό κίνημα ανεξάρτητο, ακομμάτιστο, ακηδεμόνευτο και οργανωτικά αυτόνομο, έμειναν κενό γράμμα και επιδοθήκαμε όλοι σε ένα ατέλειωτο κυνηγητό. Η μόνη σκέψη που επικρατούσε ήταν ποιά παράταξη θα κερδίσει τις εκλογές και κανείς μα κανείς δεν αγωνιζόνταν για την ιδέα που έλεγε πως από τις εκλογικές διαδικασίες ο μόνος που θα έπρεπε να θγει κερδισμένος ήταν το Συνεταιριστικό κίνημα.

Δεν υποστηρίζουμε ότι τα Πολιτικά Κόμματα δεν έχουν λόγο για τη λειτουργία του Συνεταιριστικού Κινήματος. Ούτε ότι θα πρέπει τα Κόμματα να στέκονται αρνητικά απέναντι στο θεσμό του Συνεταιρισμού. Αντίθετα μάλιστα, τα Κόμματα έχουν ευθύνη για την Πολιτική καθοδήγηση του χώρου όπως την ίδια ακριβώς ευθύνη έχουν για την πολιτική καθοδήγηση της Κοινωνίας μας. Αυτές είναι αρχές της Δημοκρατίας, που δεν μπορεί να παραγνωρίζει κανείς. Αλλά αυτό δεν σημαίνει κηδεμονία του Κινήματος. Αντίθετα, σημαίνει σεβασμό στην οργανωτική αυτοδυναμία του, που προϋποθέτει πλήρη πολιτική ελευθερία των στελεχών, που λειτουργούν στο χώρο, ώστε να μπορούν να καθοδηγούν την αγροτική τάξη και με βάση το ταξικό συμφέρον να μαζικοποιούν το Συνεταιριστικό Κίνημα καθώς και με την Ενότητά του να αξιοποιούν παραγωγικές διαδικασίες, που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη.

Μπορεί ο κάθε ένας από εμάς να έχει την πολιτική του ιδεολογία και να εκφράζεται γι' αυτήν σε πολιτικούς χώρους, να αγωνίζεται και να ψηφίζει το Κόμ-

μα της ιδεολογίας του. Εδώ όμως στο χώρο του Συνεταιρισμού όπου θα αναπτύξουμε οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες για να υπηρετήσουμε το συμφέρον της αγροτιάς μας, η επιτυχία θα εξαρτηθεί από την ενότητα, που θα πρέπει να μας διακρίνει. Η πόλωση, η διάσπαση δε βοηθάει σε καμιά περίπτωση το ταξικό μας συμφέρον.

Έχουμε υποχρέωση να περιφρουρήσουμε την οργανωτική αυτοδυναμία του τοδυναμίας του Συνεταιριστικού Κινήματος και με πολιτικό οδηγό το ταξικό συμφέρον. Έχουμε υποχρέωση να περιφρουρήσουμε την οργανωτική αυτοδυναμία του Συνεταιριστικού Κινήματος και με πολιτικό οδηγό το ταξικό συμφέρον να σταθούμε υπεύθυνα μπροστά στα προβλήματα του χώρου και να προδιαγράψουμε την πολιτική κατεύθυνση του Συνεταιριστικού Κινήματος, να χαράξουμε τους στόχους του και να καλέσουμε τα Κόμματα για συμπαράσταση.

Τα Κόμματα από τη δική τους λειτουργία θα αποδείξουν ποιά πράγματι υπηρετούν την αγροτική τάξη και ποιά την καπηλεύονται, ώστε και εμείς με τη ρεϊρά μας να τα επιμερίσουμε την πολιτική ευθύνη.

Η συγκρότηση σε σώμα του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΑΣΕΓΕΣ αποτέλεσε την αφετηρία για ένα νέο ξεκίνημα. Ξεδιπλώσαμε την σημαία του Συνεργατισμού και με έμβλημά μας το «η Ισχύς εν τη Ενώσει» σφυρηλατούμε καθημερινά την ενότητα του χώρου για να περάσουμε το Συνεταιριστικό Κίνημα αλώθετο και ισχυρό μέσα από τις συμπληγάδες, που δημιουργήσαν οι αντιθέσεις και οι συγκρούσεις της εκλογικής αναμέτρησης και να ανοίξουμε το δρόμο της αυτοδύναμης ανάπτυξης. Στην έπαλξη αυτού του ωραίου αγώνα καλούνται τα 80.000 περίπου αιρετά στελέχη, που διοικούν τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις όλων των θασμίδων. Καλούνται όλοι οι Συνεταιριστικοί Υπάλληλοι. Καλείστε και σεις οι αντιπρόσωποι των Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών στην κορυφαία Οργάνωση των αγροτών μας, την ΠΑΣΕΓΕΣ, να γίνετε οι λαμπαδοδρόμοι της νέας πορείας.

Για τη διάκριση των ρόλων των αιρετών διοικήσεων από το ρόλο των υπηρεσιακών στελεχών, ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ τόνισε:

Η σύγκλιση στόχων και συμφερόντων εργαζομένων και αιρετών δεν εξισώνει τους ρόλους των. Οι αιρετός ασκεί διοίκηση γεγονός που καθορίζει την πληρότητα της πολιτικής ευθύνης. Ο ρόλος του διαμορφώνεται στη θέση χάραξης της πολιτικής κατεύθυνσης της επιλογής των συγκεκριμένων στόχων του Συνεταιριστικού Κινήματος....

Διακριτικό στοιχείο της νέας αντίληψης για τη θέση και το ρόλο του Συνεταιριστικού υπάλληλου στην αναπτυξιακή πορεία των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων αποτελεί η συμμετοχή στα όργανα λήψης των αποφάσεων. Χωρίς να αποφασίζουν και να υποκαθιστούν το ρόλο των αιρετών συμμετέχουν στη διαμόρφωση της απόφασης, μέσα από μία διαδικασία που απαιτεί υπευθυνότητα και χρεώνει ευθύνες. Η συμμετοχή των εργαζομένων στα Διοικητικά Συμβούλια των Α'ΣΟ απέδειξε την ορθότητα της αντίληψης και επιβεβαίωσε τη θετική λειτουργία του ρόλου του στην λήψη σημαντικών αποφάσεων....

Η προσπάθεια του Συνεταιριστικού Κινήματος για αυτοδύναμη ανάπτυξη στα πλαίσια ενός 5ετούς προγράμματος, παίρνει σοβαρά υπόψη την προσπάθεια της πολιτείας για σταθεροποίηση της οικονομίας, μια και ο κίνδυνος να

ανατραπεί κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια μέσα σε μια οικονομία φθίνουσα είναι ορατός.

Το γεγονός αυτό τονίσαμε και στο ΕΣΑΠ με την παρατήρηση ότι το κόστος του σταθεροποιητικού προγράμματος της Κυβέρνησης της τελευταίας διετίας δεν κατενεμήθη αναλογικά σε όλες τις κοινωνικές τάξεις, αφού το αποτέλεσμα απέδειξε ότι οι αγρότες και οι Εργατοϋπάλληλοι είναι εκείνοι, που έφεραν το βάρος της σταθεροποίησης.

Παρ' όλο το τίμημα που πλήρωσε η αγροτιά μας για τη σταθεροποίηση της Οικονομίας υπάρχει και η ενεργός παρουσία του Συνεταιριστικού Κινήματος σε επενδυτικά προγράμματα, που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του τομέα. Έτσι, μπορούμε να αναφέρουμε για επενδύσεις ΑΣΟ με τον Κ. 355)77 την 4ετία 1983-86, 167 Συνεταιριστικές Οργανώσεις επένδυσαν 51,8 περίπου δισ. από τα οποία το 1986 είναι 18,3 περίπου δισ. Ανάλογο ποσό περίπου θα είναι και για το 1987.

Από τα ποσά αυτά το 53,55% καλύφθηκε από επιδότηση FEOGA και το 13,85% από επιδότηση του Δημοσίου το υπόλοιπο από δάνεια της ΑΤΕ. Επίσης έχουμε τις επενδύσεις του αναπτυξιακού Νόμου 1262)82, που είναι για την τετραετία 1983 - 1986, 1.065 Συνεταιριστικές Οργανώσεις επένδυσαν 29,3 δισεκ, από τα οποία το 1986 είναι 9 περίπου δισεκ και ανάλογο περίπου ποσό θα είναι για το 1987. Το ύψος των επιχορηγήσεων από το συνολικό ποσό που επενδύθηκε με τον Ν. 1262)82 ανήλθε σε 27% περίπου.

Αφού ανέφερε αναλυτικά στοιχεία για επενδύσεις περίπου 17 δισ. δηλ. ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ κατήγγειλε τους βιομηχάνους γιατί, όπως είπε, δεν προσέφεραν τίποτα για τη σταθεροποίηση και δεν προχώρησαν σε επενδύσεις. Και συνέχισε:

Το Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ έχει προσδιορίσει μερικούς κυρίαρχους στόχους και επεξεργάζεται την τακτική για την κατάκτησή τους. Η υλοποίηση αυτής της προσπάθειας θα βοηθήσει την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και τη σταθεροποίηση της Οικονομίας. Για την επιτυχία του το Συνεταιριστικό Κίνημα χρειάζεται τη βοήθεια της Πολιτείας για να ξεπεραστούν τα προβλήματα, που έχουν δημιουργηθεί στο χώρο και εμποδίζουν κάθε προσπάθεια για ανάπτυξη. Ένα από αυτά τα προβλήματα είναι οι ο φ ε ι λ έ ς τ ω ν Σ υ ν ε τ α ι ρ ι σ τ ι κ ώ ν Ο ρ γ α ν ώ σ ε ω ν .

Είχαμε τονίσει άλλοτε, θα το επαναλάβουμε και σήμερα: Μετά το 1981, χρόνος ένταξης της χώρας μας στην ΕΟΚ, το Κράτος δεν μπορούσε πλέον να ασκήσει παρεμβατική πολιτική, κάτι που έκανε πριν την ένταξη. Συγκέντρωνε τα αγροτικά προϊόντα για λογαριασμό του Δημοσίου και προστάτευε την παραγωγή. Την εργασία αυτή την ανέλαμβανε το Συνεταιριστικό Κίνημα με προμήθεια. Τον παρεμβατικό αυτό ρόλο του Κράτους μετά την ένταξή μας στην ΕΟΚ τον ανέλαβε το Συνεταιριστικό Κίνημα, άλλοτε από μόνο του γιατί έπρεπε να προστατεύσει την παραγωγή των μελών του και άλλοτε με την προτροπή του Κράτους. Αυτή η νέα λειτουργία του Συνεταιριστικού Κινήματος έχει ένα μεγάλο κόστος που το πληρώνει σήμερα το Συνεταιριστικό Κίνημα. Ένα μέρος αυτού του κόστους, κυρίως σε ό,τι αφορά προβληματικά προϊόντα, θρίσκειται χρεωμένο στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

Ένας άλλος λόγος που δημιουργούνται χρέη στους Συνεταιρισμούς είναι η

έλλειψη υγιούς εμπορίου για να υπάρξουν και ίσοι κανόνες ανταγωνισμού. Η παροικονομία, το παραεμπόριο οργιάζει. Η φοροδιαφυγή, τα πλαστά τιμολόγια, οι υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις σε πλήρη εφαρμογή από τους μεσάζοντες και κερδοσκόπους.

Το Συνεταιριστικό Κίνημα είναι υποχρεωμένο με τη λειτουργία του να συμμορφώνεται προς όλους τους κανόνες της αγοράς. Με άνισους όρους να βρίσκεται μέσα στον ανταγωνισμό και να προστατεύει με την παρέμβασή του τον παραγωγό και τον καταναλωτή. Και βέβαια μια τέτοια λειτουργία αφήνει πολλές φορές ανοίγματα. Τα χρέη αυτά των Συνεταιριστικών Οργανώσεων που είναι αποτελέσματα της Κοινωνικής τους προσφοράς, συχνά αναφέρονται στον τύπο με τον όρο «Σκάνδαλα στους Συνεταιρισμούς».

Για να μπορέσει το Συνεταιριστικό Κίνημα να μπει στην αναπτυξιακή διαδικασία πρέπει να απαλλαγεί από το βάρος των οφειλών του.

Τονίζουμε για άλλη μια φορά ότι τα χρέη, που δημιουργήθηκαν στις ΑΣΟ δεν είναι αποτέλεσμα κακής διαχείρισης. Η ευθύνη βαρύνει την Πολιτεία. Δεν ζητάμε ευνοϊκή μεταχείριση. Ζητάμε όμως το Κράτος να αποκαταστήσει τη ζημιά, που προξένησε στους Συνεταιρισμούς. Και η αποκατάσταση της ζημιάς δεν μπορεί παρά να είναι μια ρύθμιση που θα λύσει οριστικά το πρόβλημα και δεν θα το μεταθέσει.

Γι' αυτό και η λύση που προτείνουμε είναι: Ρύθμιση του αρχικού κεφαλαίου με χαρισμό των τόκων σε θάρος του Κρατικού προϋπολογισμού. Η εξόφληση να γίνει σε 15 χρόνια, με πέντε χρόνια περίοδο χάριτος. Οι τόκοι των 15 χρόνων επίσης σε θάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού. Έτσι το Συνεταιριστικό Κίνημα πληρώνει το κεφάλαιο που χρεώθηκε και το Κράτος τους τόκους. Πιστεύουμε ότι είναι η μόνη δίκαιη λύση. Ελπίζουμε ότι το αίτημα θα γίνει δεκτό και θα ικανοποιηθεί.

Πρόβλημα επίσης που απασχολεί το χώρο είναι εκείνο της *χ ρ η μ α τ ο δ ό τ η σ η ς τ η ς γ ε ω ρ γ ί α ς μ α ς*. Είναι για μας αδιανόητο να γίνεται περικοπή πιστώσεων σε παραγωγικούς τομείς όπως είναι ο τομέας της Γεωργίας...

Η Τράπεζα Ελλάδος ελέγχεται γιατί ενώ έδωσε πιστωτική επέκταση στις Εμπορικές Τράπεζες 13% έναντι της περυσινής, στην Αγροτική Τράπεζα έδωσε μηδενική. Οφείλει η Τράπεζα Ελλάδος να αποσύρει όλα τα κεφάλαια που δόθηκαν στις εμπορικές τράπεζες για αγορά αγροτικών προϊόντων από ιδιώτες και δεν χρησιμοποιήθηκαν και να τα χορηγήσει στην ΑΤΕ ως πιστωτική επέκταση για να εξοφληθεί όλη η αξία των συγκεντρωθέντων αγροτικών προϊόντων από τους Συνεταιρισμούς. Η επινοηθείσα μέθοδος της Τράπεζας Ελλάδας να προτρέπει την ΚΥΔΕΠ να θρει πιστώσεις από τις Εμπορικές Τράπεζες, δεν μας θρρίσκει σύμφωνους.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ ζήτησε την κατάργηση των διγράμμων επιταγών και την εξίσωση της πράσινης προς τη χρηματιστηριακή ισοτιμία της δραχμής, ενώ τόνισε ότι οι «σταθεροποιητές» που περιλαμβάνονται στις προτάσεις Ντελόρ δυσχεραίνουν την κατάσταση. Και συνέχισε:

Ελέχθη και άλλοτε, ότι ο αγρότης για να μπορέσει να κρατηθεί στις εστίες του και να εξακολουθήσει να εργάζεται πρέπει να γνωρίζει ότι όταν σπέρνει πρέπει να θερίσει. Αυτό συνεπάγεται *π λ ή ρ η π ρ ο σ τ α σ ί α* της φυτικής και ζω-

ικής παραγωγής από κάθε ασθένεια και θεομηνία. Έχουν δοθεί κατά καιρούς υποσχέσεις για υλοποίηση μιας τέτοιας πολιτικής, αλλά στην πράξη δε φαίνεται κάτι τέτοιο στον ορίζοντα. Οι καταστροφές όταν επέρχονται δημιουργούν ένα αίσθημα ανασφάλειας και αβεβαιότητας. Οι αποζημιώσεις από τον ΟΓΑ και το Υπουργείο Γεωργίας δίνονται με πολύ καθυστέρηση και πολλές φορές δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Απαιτείται μια συνεπής και ρεαλιστική πολιτική στο θέμα αυτό, ώστε να ανακουφίζονται οι πλητόμενοι και με πρόσθετα μέτρα, όπως ρύθμιση οφειλών ανάλογη με αυτή που προτείναμε για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Το παράδειγμα των καταστροφών του Μαρτίου επιβεβαιώνει του λόγου μας το αληθές.

Αναφέρθηκε στη συνέχεια στην πρόταση προγραμματισμού των καλλιεργειών σε εθνικό επίπεδο και τόνισε την ανάγκη αντιμετώπισης των διαρθρωτικών αδυναμιών της γεωργίας. Συνέχισε λέγοντας:

Συνάδελφοι,

Το Δ. Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ αμέσως μετά την συγκρότησή του σε σώμα στην πρώτη του συνεδρίαση επεξεργάστηκε κάποιους κυρίαρχους στόχους και με βάση αυτούς προσδιόρισε τη νέα πολιτική κατεύθυνση του Συνεταιριστικού Κινήματος.

Οι θέσεις που θα προδιαγράψουμε σήμερα θα τύχουν της έγκρισης της Γενικής Συνέλευσης της ΠΑΣΕΓΕΣ και θα μπουν στο στάδιο της υλοποίησης. Η προοπτική που δίνουμε για ανάπτυξη στον αγροτικό χώρο απαντάει σε όλα τα προβλήματα του χώρου και στην π ρ ό κ λ η σ η τ η ς ε λ ε ύ θ ε ρ η ς α γ ο ρ ά ς τ ο υ 1 9 9 2.

Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς των Χωρών της ΕΟΚ είναι γεγονός, με σημαντικές επιπτώσεις, θετικές ή αρνητικές σ' όλους τους τομείς της Οικονομίας μας.

Πρέπει να καταλάβουμε ότι και ο αγροτικός τομέας θα δεχθεί τις επιδράσεις αυτού του γεγονότος και επειδή για μας αγροτικός τομέας της Οικονομίας μας είναι έννοια ταυτόσημη με το Συνεταιριστικό Κίνημα θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι. Η οργάνωση και ο εκσυγχρονισμός των Οργανώσεών μας είναι η προϋπόθεση συνέχισης της λειτουργίας μας. Οι σύγχρονοι μέθοδοι διοίκησης καθώς και η κεφαλαιουχική συγκρότηση των Οργανώσεών είναι θέματα, που το Συνεταιριστικό Κίνημα αναλαμβάνει την υποχρέωση, την δέσμευση να προχωρήσει σαν τα πρώτα θέματα για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης.

Οφείλουμε να επεξεργασθούμε ένα πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης στα πλαίσια, του οποίου θα πρέπει να αναπτυχθούν όλες εκείνες οι δραστηριότητες από το Συνεταιριστικό Κίνημα που θα θωρακίζουν την αγροτιά μας για να αντέξει στην ελεύθερη αγορά του 1992.

Κυρίαρχο ζήτημα της προσπάθειας είναι η Συνεταιριστική Εκπαίδευση. Αποτελεί το βάθρο επάνω στο οποίο θα στηρίζουμε την όλη αναπτυξιακή μας προσπάθεια.

Ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ αναφέρθηκε στη συνέχεια στα προβλεπόμενα τρία στάδια εκπαίδευσης (Ένωσης - Περιφέρειας - Σχολής Θεσσαλονίκης) και στην προοπτική ίδρυσης Συνεταιριστικού Ινστιτούτου για έρευνα και μελέτη συνεταιριστικών θεμάτων. Συνεχίζοντας είπε:

Η υλοποίηση του Ν. 1541)85 σε ό,τι αφορά την παρέμβαση των Συνεταιρισμών

στην παραγωγική διαδικασία είναι ένας άλλος τομέας προτεραιοτήτων της Διοίκησης της ΠΑΣΕΓΕΣ. Η ολοκλήρωση της δομής του Συνεταιριστικού Κινήματος με τη δημιουργία των Τριτοβάθμιων Κλαδικών Οργανώσεων, κατά προϊόν παραγωγής, θα αποτελέσει το μοχλό ανατροπής του παραεμπορίου. Αυτές οι Τριτοβάθμιες Οργανώσεις θα έχουν το γενικότερο συντονισμό των Δευτεροβάθμιων Οργανώσεων. Με τον προγραμματισμό του προϊόντος σε εθνικό επίπεδο θα δοθεί η δυνατότητα αναδιάρθρωσης πλεονασματικών καλλιεργειών, θα αποφεύγεται ο ενδο-συνεταιριστικός ανταγωνισμός και οι άναρχες επενδύσεις, ώστε να προκύψει σαν αποτέλεσμα η ενιαία διαχείριση του προϊόντος...

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι είναι άμεσης προτεραιότητας το θέμα της ολοκλήρωσης των Περιφερειακών Αγορών και των Βιομηχανικών Σφαγείων. Η ολοκλήρωση αυτή των προγραμμάτων θα δώσει τη δυνατότητα στην ΣΚΟΠ και την ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ που θα λειτουργήσουν σαν Τριτοβάθμιες Κλαδικές Οργανώσεις να εξυγιάνουν την αγορά στον τομέα των φθαρτών αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, όπου σήμερα, με το σύστημα διακίνησης που υπάρχει, το παρεμπόριο διαμορφώνει συνθήκες αγοράς σε βάρος των παραγωγών, των καταναλωτών και της εθνικής οικονομίας γενικότερα...

Ο Ν. 1541)85 για ολοκλήρωση της λειτουργίας των Συνεταιριστικών Οργανώσεων προβλέπει τη δημιουργία Οργανισμών σε ό,τι αφορά τις εισροές. Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει ουσιαστικός έλεγχος των εφοδίων, εκτός των λιπασμάτων, με αποτέλεσμα να διαμορφώνονται οι τιμές από τις πολυεθνικές, που ελέγχουν απόλυτα την αγορά. Πρέπει να προχωρήσουμε άμεσα στη δημιουργία τέτοιων οργανισμών δίνοντας και κάποιες προτεραιότητες π.χ. στον Οργανισμό Φαρμάκων ή στο πολλαπλασιαστικό υλικό...

Οι συνθήκες όμως ανταγωνισμού στη Διεθνή αγορά δεν είναι κάτι, που μπορεί ευκαιριακά να αντιμετωπισθεί. Χρειάζεται συντονισμένη προσπάθεια και ένα Συνεταιριστικό Κίνημα που επιδιώκει ενιαία διακίνηση κα εμπορία των αγροτικών προϊόντων πρέπει να διαθέτει μηχανισμούς ελέγχου και παρακολούθησης της αγοράς. Έτσι πιστεύουμε ότι πρέπει να δημιουργηθεί ένας Ο ρ γ α ν ι σ μ ό ς Δ ι ε θ ν ο ύ ς Ε μ π ο ρ ί ο υ. Με το σύστημα πληροφορικής, που θα διαθέτει ο Οργανισμός αυτός και με τη διασύνδεση, που θα έχει με όλες τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, θα μπορεί να δίνει πληροφορίες για τις συνθήκες, που επικρατούν στη Διεθνή αγορά και θα συντονίζει την όλη εξαγωγική και εισαγωγική προσπάθεια των Συνεταιριστικών Οργανώσεων...

Είναι ανάγκη να δημιουργηθεί Φ ο ρ έ α ς Α σ φ α λ ε ι ώ ν, με ενσωμάτωση της Συνεταιριστικής Ασφαλιστικής και της Αγροτικής Ασφαλιστικής. Χρειάζεται το θέμα μελέτη, γιατί υπάρχουν διάφορες απόψεις όπως π.χ. η Συνεταιριστική Ασφαλιστική να διευρυνθεί και να αγκαλιάσει το σύνολο των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Το θέμα, πρέπει να εξετασθεί στο άμεσο μέλλον. Το Συνεταιριστικό Κίνημα με τη δημοκρατική του λειτουργία θα βρει λύση.

Εκείνο που δεν μπορούμε σε καμιά περίπτωση να δεχθούμε είναι ο εκβιασμός της Αγροτικής Ασφαλιστικής να χρησιμοποιεί την ανάγκη των αγροτών για δανεισμό σαν μέσο εξαναγκασμού για ασφάλιση. Υποδεικνύουμε στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις και τους αγρότες να μην δέχονται τον εκβιασμό γιατί είναι παράνομος, να τον καταγγέλλουν και όπου υπάρχει ανάγκη για ασφαλιστική κάλυψη να εκτιμούν αναλόγως το ποσοστό που θα δώσουν στη Συνεταιριστική Ασφαλιστική.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθούμε σε ένα άλλο κυρίαρχο ζήτημα που είναι η Α γ ρ ο τ ι κ ή Π ί σ τ η. Η χρηματοδότηση των παραγωγικών λειτουργιών του Συνεταιριστικού Κινήματος, αλλά και του αγροτικού χώρου γενικά έχει ανατεθεί στην ΑΤΕ από την ίδρυσή της. Η εξέλιξη της Τράπεζας σε ίδρυμα εμπορικού χαρακτήρα με «προϊκα» ένα ολόκληρο παραγωγικό τμήμα της Ελληνικής Οικονομίας τη γεωργία και τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις είναι μια ρύθμιση, που δεν μπορεί να συνεχίσει να δέχεται το Αγροτικό Κίνημα και ο αγροτικός χώρος γενικά.

Υπήρξαν κατά καιρούς απόψεις για μετατροπή της ΑΤΕ σε Κρατικοσυνεταιριστική ή Συνεταιριστική Τράπεζα. Η πολιτική συγκυρία και τα κατεστημένα μέσα σε ένα καπιταλιστικό σύστημα δεν αφήνουν περιθώρια για τέτοιες πολυτέλειες. Θα πρέπει το Συνεταιριστικό Κίνημα να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα και να αναλάβει την ευθύνη. Η πρόταση για άμεση δημιουργία Συνεταιριστικής Τράπεζας δεν είναι ανέφικτη. Μια πλήρης μελέτη του όλου προβλήματος θα μας οδηγήσει σε σωστές εκτιμήσεις και με θάση αυτές θα προχωρήσουμε. Οι κατευθύνσεις του Συνεταιριστικού Κινήματος, στις οποίες αναφερθήκαμε, προωθούν λειτουργίες τέτοιες, που απαλλάσσουν τον αγροτικό χώρο από την εκμετάλλευση και του δίνουν την προοπτική της ανάπτυξης.

Για το θόρυβο περί «σκανδάλων» στους συνεταιρισμούς» ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ είπε ότι προέρχεται από όσους έχουν αντίθετα συμφέροντα και ότι επιδιώκεται έτσι να θιγεί ο θεσμός του συνεταιρισμού. Συνεχίζοντας είπε:

Πάγιο αίτημα του Συνεταιριστικού Κινήματος ήταν ο αυτοέλεγχος των Συνεταιρισμών. Γι' αυτό και οι προτάσεις μας για τον Ν. 1541)85 ήταν να δημιουργηθεί Σ ώ μ α Ε λ ε γ κ τ ώ ν, που θα λειτουργεί αυτόνομα στα πλαίσια του Συνεταιριστικού Κινήματος. Αρμοδιότητες αυτού του Σώματος θα ήταν έλεγχος των λογιστικών βιβλίων και της διαχείρισης που ασκούν οι Συνεταιρισμοί.

Αρχικά ο Ν. 1541)85 προέβλεπε τη δημιουργία αυτού του Σώματος των Ελεγκτών, αλλά με μία τροποποίηση του Ν. 1541)85, που έκανε το Υπουργείο Γεωργίας, επήλθε ριζική αλλαγή με αποτέλεσμα να προβλέπεται η δημιουργία Σώματος Ελεγκτών ανεξάρτητα που θα ελέγχεται από την εκάστοτε Κυβέρνηση. Και το σπουδαιότερο δεν θα περιορίζεται ο έλεγχος στις πράξεις νομιμότητας μόνον, αλλά και σε ελέγχους σκοπιμότητας. Θα εξακολουθήσει δηλαδή να γίνεται ο έλεγχος όπως ακριβώς γίνεται σήμερα με την ΑΤΕ. Σε μια τέτοια περίπτωση δε βλέπουμε γιατί να καταργηθεί ο έλεγχος της ΑΤΕ.

Ο λόγος για τον οποίο ζητούσαμε τον αυτοέλεγχο ήταν γιατί δε θέλαμε και δε θέλουμε τους ελέγχους σκοπιμότητας. Και αυτό γιατί κανείς δεν μπορεί να μias τους επιβάλει.

Είναι ρητή η διάταξη του Συντάγματος. Μιλάει για υποχρέωση της Πολιτείας να ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Αυτόν τον έλεγχο τον δεχόμεθα και αυτός δε χρειάζεται τη δημιουργία Σώματος Ελεγκτών. Το Κράτος διαθέτει μηχανισμούς μέσα από τους οποίους ελέγχει τη Νομιμότητα των πράξεων όλων των φορέων Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα. Με τον ίδιο τρόπο θα ελέγχει και τους Συνεταιρισμούς.

Το Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ απέρριψε το σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος, που

μας πρότεινε το Υπουργείο Γεωργίας και ζήτησε την τροποποίηση του Ν. 1541)85 για να μπορεί η ΠΑΣΕΓΕΣ να δημιουργήσει το Σώμα Ελεγκτών. Αν το αίτημά μας δε γίνει δεκτό και μας επιβληθεί Σώμα Ελεγκτών, σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη του Ν. 1541)85, εμείς θα αρνηθούμε να συμμετάσχουμε στη Διοίκηση, δε θα δεχθούμε τους ελέγχους σκοπιμότητας και θα προσφύγουμε στο Συμβούλιο Επικρατείας για την αντισυνταγματικότητα της διάταξης του Νόμου.

Συνάδελφοι Συνεταιριστές,

Έχουμε πια πεισθεί, όλοι οι αγρότες, ότι η μόνη εγγύηση για τη λύση των προβλημάτων μας είναι το Συνεταιριστικό Κίνημα.

Ένα Συνεταιριστικό Κίνημα που με την ολοκληρωμένη του νέα δομή μπορεί να παρεμβάινει σε όλο το φάσμα της παραγωγικής διαδικασίας και με την παρέμβασή του αυτή:

- Να μειώνει το Κόστος Παραγωγής.
- Να αυξάνει την Παραγωγή και την Παραγωγικότητα.
- Να καταργεί κάθε μορφής εκμετάλλευση.
- Να εξυγιαίνει πλήρως την αγορά, και
- Να παρέχει ίσους κανόνες ανταγωνισμού για όλους.

Με τέτοιους διασφαλισμένους όρους δημιουργούνται οι προϋποθέσεις μιας πορείας για αυτοδύναμη ανάπτυξη. Μιας πορείας που θα μας θγάλει από την Κρίση και θα μας δώσει τη δυνατότητα να σταθούμε στην ελεύθερη αγορά του 1992. Το Συνεταιριστικό Κίνημα ήταν και είναι η Ελπίδα της αγροτιάς μας. Είμαστε αποφασισμένοι να διατηρήσουμε την Ελπίδα, και με τους αγώνες μας να την κάνουμε ζωή.

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΛΗΜΗ

ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τόμος Α'

Σελ. 528 - Δρχ. 1.500

(Ο Β' τόμος κυκλοφορεί σύντομα από την ΠΑΣΕΓΕΣ)

Διάθεση Α' τόμου:

Βιβλιοπωλείο ΠΙΤΣΙΛΟΣ, Σοφοκλέους 4 Αθήνα

Για Οργανώσεις (πάνω από 5 αντίτυπα) αποστέλεται και με αντικαταβολή.

Γράψατε: Αριστ. Κλήμη, Ασκληπιού 37 166 75 ΓΛΥΦΑΔΑ

(Τηλ. 8949.123. Νέος αριθμός από 24.4.88 96.27.498)

ΟΜΙΛΙΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΣΕΓΕΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΟΤΤΑΚΗΣ, Υπουργός Γεωργίας.

Στην ομιλία του ο Υπουργός Γεωργίας αναφέρθηκε στα εισοδήματα των Ελλήνων γεωργών, τα οποία, όπως είπε, δεν μειώθηκαν, σε αντίθεση με των άλλων χωρών που μειώθηκαν κατά 4,1% κατά μέσο όρο. Στην εξέλιξη αυτή βοήθησαν και οι πόροι που αντλούνται από την ΕΟΚ και που κατά το 1987 έφθασαν τα 273 δισ. δρχ.

Στη συνέχεια αναφέρθηκε στα χαρακτηριστικά του σημερινού γεωργικού προβλήματος, επισημαίνοντας τέσσερα κύρια σημεία:

1. Τη στασιμότητα του γεωργικού πληθυσμού, που υπόκειται μόνο στη φυσιολογική έξοδο 1% το χρόνο.
2. Ότι υπάρχουν πλεονάσματα σε κοινοτικό επίπεδο για τα οποία δαπάνεται το μεγαλύτερο μέρος του κοινοτικού προϋπολογισμού για να εξαχθούν, αφού οι εκτός ΕΟΚ τιμές είναι το 1/3 ως και το 1/10 των κοινοτικών.
3. Ότι μελλοντικά οι πλούσιες χώρες θα είναι και οι κύριοι εξαγωγείς γεωργικών προϊόντων, και
4. Ότι το αγροτικό πρόβλημα έχει γίνει κατ' εξοχή πολιτικό πρόβλημα συζητούμενο στα ανώτατα κοινοτικά κλιμάκια.

Ο Υπουργός Γεωργίας επισήμανε τις άμεσες και αντανακλαστικές επιπτώσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης και τόνισε την ανάγκη αύξησης της παραγωγικότητας της γεωργίας, που σήμερα αποτελεί το 50% εκείνης της ΕΟΚ. Γι' αυτό, τόνισε, υπάρχει ανάγκη συζητήσεων με επιχειρήματα και όχι με συνθήματα.

Σχετικά με τα θέματα που έθεσε με την ομιλία του ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ, ο Υπουργός Γεωργίας είπε:

- Προγραμματισμός της παραγωγής δεν μπορεί να γίνει, αφού δεν έχουμε κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία. Αναδιάρθρωση επιδιώκεται με ενίσχυση των μέτρων διαρθρωτικής πολιτικής. Για τις κοινοτικές ενισχύσεις διαρθρωτικών μέτρων ζητήθηκε από την Κοινότητα προσαρμογή της πράσινης προς τη χρηματοπιστηριακή ισοτιμία της δραχμής.
- Η ΠΑΣΕΓΕΣ να προχωρήσει σε δημιουργία ασφαλιστικού φορέα και Συνεταιριστικής Τράπεζας και φορέα εξαγωγών και Σώματος Ελεγκτών και μονάδας υδατοκαλλιέργειας, όπως έχει εξαγγείλει. Αρκεί να το κάνει. Το Υπουργείο Γεωργίας θα βοηθήσει όχι μόνο κατά το μέτρο του δυνατού, αλλά και πάνω από αυτό.
- Για τη διαδικασία των εκλογών περιμένει πρόταση από την ΠΑΣΕΓΕΣ και θα την υιοθετήσει.
- Για τη συνεταιριστική εκπαίδευση, το Υπουργείο Γεωργίας αναλαμβάνει τη δαπάνη ίδρυσης Συνεταιριστικού Ινστιτούτου ή Συνεταιριστικής Ακαδημίας σε οικόπεδο που παραχωρεί το Υπουργείο. Επιπλέον προτείνει τη δημιουργία δεύτε-

ρης Σχολής Συνεταιριστικής Εκπαίδευσης στο Κτήμα Συγγρού στο Μαρούσι, όπου σύγγραμμα ολοκληρώνονται οι σχετικές εγκαταστάσεις.

Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ, Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ

Ο κ. Λαλιώτης, αφού αναφέρθηκε στα πλαστά διλήμματα «μέσα ή έξω από την ΕΟΚ», επισήμανε την ανάγκη να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό των συνεταιριστικών οργανώσεων και της γεωργίας και την αξιοποίηση της βιοτεχνολογίας, που μπορεί ν' αλλάξει την εικόνα της γεωργικής οικονομίας. Η λύση του προβλήματος, επισήμανε, βρίσκεται στην παραγωγή προϊόντων καλύτερης ποιότητας και χαμηλότερου κόστους. Θεώρησε προβληματική τη σχέση μεταξύ φυτικής και ζωικής παραγωγής και αναφέρθηκε στην ανάγκη συναίνεσης με επιχειρήματα και όχι στείρα συνηματολογία.

Ως θέσεις του ΠΑΣΟΚ για τα συνεταιριστικά θέματα ανέφερε:

- Για τη σκανδαλολογία, ότι πρέπει με πρωτοβουλία των συνεταιρισμών να γίνουν διάφανες οι διαδικασίες και να μη ταυτίζονται οι θεσμοί με τα πρόσωπα.
- Για τα χρέη των συνεταιρισμών, ότι το ΠΑΣΟΚ υιοθετεί την πρόταση για ρύθμιση των χρεών, που όμως χρειάζεται μελέτη και επεξεργασία, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς που υπάρχουν.
- 'Οτι χωρίς κέρδη δεν μπορεί να υπάρξει αυτοχρηματοδότηση των συνεταιρισμών.
- 'Οτι το κράτος πρέπει να προσφέρει στήριξη μόνο στα πρώτα δόγματα των συνεταιρισμών, γιατί διαφορετικά το συνεταιριστικό κίνημα θα γίνει ανάπηρο.
- 'Οτι αναγνωρίζεται η κοινωνική και περιβαλλοντολογική σημασία της γεωργίας.

Π. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ, Εκπρόσωπος της Ν.Δ.

Αναφερόμενος στην ομιλία του Προέδρου της ΠΑΣΕΓΕΣ ο κ. Χατζηδημητρίου επισήμανε ότι δεν υπάρχουν κόμματα που καπηλεύονται τα συμφέροντα των συνεταιριστικών οργανώσεων. Απλώς, τα κόμματα έχουν ιδεολογικές διαφορές, αλλά φροντίζουν τα συνεταιριστικά συμφέροντα. Για τις τιμές των γεωργικών προϊόντων είπε ότι από τη μη αναπροσαρμογή της πράσινης δραχμής οι αγρότες έχουν χάσει 150—170 δισ. δρχ. και ότι αντί για τιμές Αθηνών τώρα περικόπτονται και οι τιμές Βρυξελλών.

Για τα χρέη των συνεταιρισμών edήλωσε ότι η Ν.Δ. θα προχωρήσει σε διαρρύθμιση του μέρους που οφείλεται σε ευθύνη της Πολιτείας, όχι στο οφειλόμενο σε κοιμητική διαχείριση. Θα αποκαταστήσει επίσης, στο συνταμώτερο δυνατό χρόνο, την πρόσηνη προς τη χρηματοπιστηριακή ισοτιμία και θα φροντίσει έμπρακτα για την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, για την οποία προσφέρει τη συμπαράστασή της προς το ΠΑΣΟΚ.

Αναφέρθηκε, τέλος, στο θέμα του κοιμητισμού για τον οποίο απέδωσε την ευθύνη στο ΠΑΣΟΚ, που τον εισήγαγε με το νόμο 1257) 1982, καταργώντας το εγκάιο ψηφοδέλτιο, επισημαίνοντας ότι όταν το κόμμα μπαίνει από την πόρτα, η ιδέα του συνεργατισμού βγαίνει από το παράθυρο.

Δ. ΣΑΧΙΝΗΣ, Εκπρόσωπος του ΚΚΕ.

Ο κ. Σαχίνης τόνισε ότι το ΚΚΕ ανησυχεί για τον τρόπο που η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει το συνεταιριστικό κίνημα. Τα προβλήματα είναι αποτέλεσμα επιλο-

γών των προηγούμενων και της σημερινής Κυβέρνησης για υποταγή στα κέρδη του ντόπιου και ξένου κεφαλαίου και στην ένταξη και παραμιαγή στην ΕΟΚ. Σήμερα, είπε, οι αποφάσεις παίρνονται σε υπερεθνικά όργανα, στο διευθυντήριο της ΕΟΚ σε θάρος των αγροτών. Εκεί καθορίζουν τί θα παράγουν οι αγρότες και πόσο, χωρίς να ζητείται η γνώμη τους.

Τα μέτρα εκδημοκρατισμού των συνεταιριστικών οργανώσεων που περιέχονταν στο νόμο 1257) 82 πάρθηκαν πίσω με το νόμο 1541) 1985. Θεσπίστηκαν ίσοι όροι ανταγωνισμού, απελευθέρωση των Τραπεζών και εμπορικοποίηση της ΑΤΕ, μέτρα που οδηγούν σε χρεωκοπία των συνεταιρισμών, όπως της ΕΓΣ Πάτρας.

Χρειάζεται, είπε, προνομιακή χρηματοδότηση των συνεταιριστικών οργανώσεων για παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία, πολιτική που μόνο κυβέρνηση αριστερών δυνάμεων μπορεί να εφαρμόσει για ν' ανοίξει το δρόμο προς την αλλαγή και το σοσιαλισμό.

Γ. ΛΙΑΝΗΣ, Εκπρόσωπος της ΔΗ.ΑΝΑ.

Ο κ. Λιάνης στηλίτευσε τις κυβερνητικές παρεμβάσεις, την κηδεμονία και τον ασφυκτικό κοιμηματικό εναγκαλισμό που προκαλούν μεγάλη θλάβη των συνεταιριστικών συμφερόντων. Χαρακτήρισε το νόμο 1541) 1985 ως ανεφάρμοστο, αναφέρθηκε σε γνωματεύσεις καθηγητών για ανασυνταγματικότητα διατάξεων του νόμου και ζήτησε διάλογο για ολοκληρωτική αναμόρφωση του νόμου, ώστε να θεσπισθεί η ελευθερία δράσης των αγροτών. Τάχθηκε υπέρ της άμεσης και πλήρους αποζημίωσης των πληγέντων παραγωγών, υπέρ αναστολής των χρεών των παγετοπλήκτων, υπέρ της αναπροσαρμογής της πράσινης ισοτιμίας που συνεπάγεται κατάργηση των αρνητικών ΝΕΠ. Τόνισε ότι οι αγρότες ζητούν πλέον τιμές Βρυξελλών και όχι Αθηνών και πρότεινε να ιδρυθεί Οργανισμός Κρέατος, Αγροτική Εστία αντίστοιχη της Εργατικής Εστίας, Οργανισμός Ασφάλισης Αγροτικού Δυναμικού αντίστοιχος του ΟΑΕΔ, Οργανισμός Αγροτικής Κατοικίας και Αγροτικό ΙΚΑ.

Κ. ΜΥΛΩΝΑ, Εκπρόσωπος της Ε.ΑΡ.

Για την κατάσταση στους συνεταιρισμούς, τόνισε η κ. Μυλωνά, δεν φταίει το κεφάλαιο, ο ιμπεριαλισμός ή το κακό κράτος, όταν οι παραγωγοί παραδίδουν στο συνεταιρισμό ό,τι περισσεύει από το εμπόριο ή όταν οι συνεταιρισμοί χρησιμοποιούνται ως μιάνες περάσματος της κυβερνητικής γραμμής ή ως πεδία κοιμηματικών ανταγωνισμών. Οι συνεταιρισμοί είναι οικονομικές οργανώσεις. Το Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ δεν πρέπει να επικαλείται το Κράτος για την επίλυση των προβλημάτων, ούτε να χρησιμοποιούνται από το Κράτος όπως σήμερα. Στα πλαίσια του νόμου 1541) 85 πρέπει να γίνει συζήτηση για αλλαγή του εκλογικού συστήματος, να καταρτισθεί μητρώο αγροτών, να αυξηθεί η συνεταιριστική μερίδα για να μην χειραγωγούνται οι συνεταιρισμοί από το Κράτος και να προωθηθεί η διαχείριση των προϊόντων από τους συνεταιρισμούς για να διαθέτουν διαπραγματευτική δύναμη.

Κ. ΝΑΣΗΣ, Εκπρόσωπος του Αγροτικού Κόμματος.

Ο κ. Νάσης αναφέρθηκε στην πλήρη κοιμηματικοποίηση κατά τις τελευταίες συνεταιριστικές εκλογές, που ξεπέρασε κάθε προηγούμενο. Χαρακτήρισε τον κοιμητισμό αυτόν απαράδεκτο, αφού η ενότητα αποτελεί τη βάση για τους συνεταιρισμούς. Τόνισε ότι χρειάζεται πολιτική που να ανταποκρίνεται προς τις διακηρυ-

γμένες θέσεις του ΠΑΣΟΚ να προβλέπει ριζικές αλλαγές στο παραγωγικό δυναμικό και ν' αλλάξει ο νόμος 1541 που αποτέλεσε το μεγαλύτερο εμπόδιο στην οργανωτική ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Τα αιτήματα της Γενικής Συνέλευσης της ΠΑΣΕΓΕΣ που διατυπώθηκαν σε ψήφισμα είναι τα ακόλουθα:

1. Για να προστατευθεί το εισόδημα των αγροτών μας ομόφωνα απαιτούμε:

— Να δίνονται στους μικρομεσαίους αγρότες μας φθηνά καλλιεργητικά δάνεια και εφόδια με μειωμένο επιτόκιο και να σταματήσει η ασυδοσία των μεσαζόντων με τις απαράδεκτες αυξήσεις και την χωρίς αγορανομικό έλεγχο διαμόρφωση των τιμών αγροτικών εφοδίων και εργαλείων που διογκώνουν έτσι το κόστος παραγωγής των προϊόντων μας.

— Οι τιμές των αγροτικών προϊόντων να αναγγέλλονται έγκαιρα, να καλύπτουν το κόστος παραγωγής και τον πληθωρισμό, να αφήνουν ένα λογικό κέρδος και να στηρίζονται από τον Κρατικό προϋπολογισμό εκεί που οι εμπορικές τιμές διαμορφώνονται χαμηλότερα.

— Να απορριφθούν από την χώρα μας οι ποσοστάσεις, οι αποσύρσεις, τα πρόστιμα συνυπευθυνότητας, «οι σταθεροποιητές» και τα κατώφλια εγγυήσεων που επιβάλλει η Επιτροπή της ΕΟΚ ακόμα και στα ελλειμματικά προϊόντα της χώρας μας.

— Να αποζημιωθούν χωρίς γραφειοκρατικές καθυστερήσεις και στο ακέραιο όλοι οι παραγωγοί που ζημιώθηκαν από τις θεομηνίες.

— Να θεσμοθετηθεί η πλήρης ασφαλιστική κάλυψη φυτικού και ζωϊκού κεφαλαίου από κάθε μορφής θεομηνία και επιδημία.

— Να αντικειμενικοποιηθούν οι εκτιμήσεις του ΟΓΑ και να θεσμοθετηθεί η συμμετοχή των εκπροσώπων των μαζικών φορέων των αγροτών μας στις επιτροπές εκτίμησης.

— Να επιταχυνθεί η χρηματοδότηση των αναγκαίων έργων υποδομής που η ολοκλήρωσή τους θα μειώσει σημαντικά το κόστος παραγωγής, θα αυξήσει το αγροτικό εισόδημα και θα καταστήσει τα προϊόντα μας ανταγωνιστικότερα.

— Να δημιουργηθεί φορέας εξαγωγής αγροτικών προϊόντων και εισαγωγής γεωργικών μηχανημάτων και εφοδίων.

— Να γίνει άμεσα εθνικό πρόγραμμα καλλιεργειών με βάση τα συμφέροντα της οικονομίας μας και των παραγωγών μας. Στα πλαίσια αυτά να σχεδιαστούν οι απαραίτητες αναδιαρθρώσεις με εθνικά κριτήρια που θα υπηρετούν την εργαζόμενη αγροτιά μας.

— Να δοθούν επαρκή κίνητρα για την διάσωση, στήριξη και ανάπτυξη της Κτηνοτροφίας, που απειλείται από τις αθρόες εισαγωγές κυρίως των Κοινοτικών κτηνοτροφικών προϊόντων.

— Να σταματήσουν οι απαράδεκτοι εκθιασμοί και διώξεις των αγροτών μας και των Α.Σ.Ο. για τα χρέη τους που αντικειμενικά αδυνατούν να εξοφλήσουν και να καταργηθούν οι δίγραμμες επιταγές που απομακρύνουν την αγροτιά από τους Συνεταιρισμούς και τους οδηγούν αναπότρεπτα στο Εμποροβιομηχανικό κύκλωμα.

— Να γίνει άμεσος διπλασιασμός των αγροτικών συντάξεων.

2. Ειδικά για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις ζητάμε:

— Να γίνει άμεσα ρύθμιση των χρεών των ΑΣΟ και των Συνεταιριστικών Εταιρειών, αναλαμβάνοντας ο Κρατικός προϋπολογισμός το σχετικό κόστος.

— Να εφαρμοστεί προνομιακή μεταχείριση στις ΑΣΟ με ολόπλευρη και πλατιά οικονομική, επιστημονική, τεχνική βοήθεια.

— Να δοθεί επαρκής και χαμηλότοκη χρηματοδότηση των αγροτών και των ΑΣΟ για να μπορέσουν να αναπτύξουν τον παραγωγικό και Κοινωνικό τους ρόλο.

— Να τροποποιηθεί ο Νόμος 1262/82 σε όφελος των ΑΣΟ έτσι ώστε να διευκολυνθούν οι Συνεταιριστικές επενδύσεις τους.

— Να μεταβιθαστούν στις ΑΣΟ και στην ονομαστική τους αξία όλες οι μετοχές των Αγροτοσυνεταιριστικών βιομηχανιών στις οποίες συμμετέχει η Α.Τ.Ε.

Καλούμε τους συνεταιρισμένους αγρότες ενωμένοι να παλέψουν για μια διαφορετική μεταχείριση της Πολιτείας απέναντι στους μικρομεσαίους αγρότες προς την ουσιαστικότερη προστασία του εισοδήματός τους και του μόχθου τους. Να παλέψουμε για αυτοδύναμη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου χωρίς τις δεσμεύσεις της ΕΟΚ και τις επιδιώξεις του μεγάλου κεφαλαίου.

Να παλαΐσουμε για παραπέρα ανάπτυξη των ΑΣΟ στη βάση εξυπηρέτησης των συμφερόντων των αγροτών με διατήρηση και ανάπτυξη και του Κοινωνικού τους ρόλου.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ από κοινού με τις Β)θάθμιες και Α)θάθμιες Οργανώσεις και τις συνδικαλιστικές Οργανώσεις της αγροτιάς, θα δώσει άμεση προτεραιότητα στην Οργάνωση Πανελλαδικών μαζικών διεκδικήσεων που θα απαιτήσουν την υλοποίηση επιτέλους των υποσχέσεων που μας δόθηκαν.

Π Α Σ Ε Γ Ε Σ

Αθήνα 20 Δεκεμβρίου 1987

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΛΗΠΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Η ταχυδρόμηση των τευχών μας γίνεται έπειτα από έλεγχο (1 τεύχος κάθε τρίμηνο). Τυχόν μη παραλαβή οφείλεται σε τοπικές συνθήκες.

Σε περίπτωση μη παραλαβής τεύχους παρακαλούμε να μας το ζητάτε αμέσως με επιστολή σας. (Το 1ο τεύχος έχει εξαντληθεί).

Μη ξεχνάτε να εμβάσετε την ετήσια εισφορά σας, για να γίνεται δυνατή η αντιμετώπιση των εξόδων για έκδοση του περιοδικού.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΔΕΠ

Στις 27—28 Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε στα Γραφεία της ΚΥΔΕΠ η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση της ΚΥΔΕΠ με την παρουσία 323 αντιπροσώπων των Ενώσεων Συνεταιρισμών μελών της. Παρέστησαν επίσης οι Υφυπουργοί Γεωργίας κ.κ. Πιτσιώρης και Τσιγαρίδας, ο Πρόεδρος και ο Γεν. Διευθυντής της ΠΑΣΕΓΕΣ, ο Διοικητής και ο Υποδιοικητής της ΑΤΕ, εκπρόσωποι πολιτικών κομμάτων, εκπρόσωποι των Κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Οργανισμών κ.ά.

Τη λογοδοσία του Δ.Σ. για τη χρήση 1986 έκανε ο Πρόεδρος κ. Κ. Διαμαντής και ανακοινώθηκε ο σχετικός Ισολογισμός. Στην ψηφοφορία που επακολούθησε για την έγκρισή τους έλαβαν μέρος 293 αντιπρόσωποι και ψήφισαν 146 ναι, 146 όχι και 1 λευκή ψήφος. Έτσι παρέμεινε εκκρεμές το θέμα έγκρισης του Ισολογισμού για τον οποίο αποφασίστηκε ανασύνταξη και επανεμφάνιση σε προσεχή Γενική Συνέλευση.

Ακολουθούν μερικά αποσπάσματα από την ομιλία του Προέδρου της ΚΥΔΕΠ κ. Κ. Διαμαντή και από τη δευτερολογία του.

Εκθέτοντας τους στόχους της ΚΥΔΕΠ μέχρι το 1992, ο Πρόεδρος τόνισε:
«Επιδιώκουμε μια ποιοτική ανέλιξη των λειτουργιών και των μεθόδων παρέμβασής μας.

Επιδιώκουμε την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών μας και θεωρούμε δεδομένη την υποχρέωσή μας, να επιτύχουμε βελτίωση τής προς τα έξω εικόνας της Κοινοπραξίας μας.

Πέρα όμως από αυτές τις πάγιες και συνεχούς ροής επιλογές μας, δίνουμε προτεραιότητα στην εύστοχη αντιμετώπιση και την κατάλληλη προετοιμασία της ΚΥΔΕΠ, ώστε η εφαρμογή του Νόμου 1541 του 1985, που προβλέπει τη δημιουργία κλαδικών κεντρικών ενώσεων, όταν θα ολοκληρωθεί με τη μετεξέλιξη της ενιαίας ΚΥΔΕΠ σε τρεις κλαδικές, να μην υπάρξουν προβλήματα προσαρμογής...

Σε ό,τι αφορά τους σπόρους, εκτός από τις επιτυχίες που είχαμε με την παραγωγή των ελληνικών υβριδίων καλαμποκιού ΑΡΗΣ - ΔΙΑΣ - ΑΘΗΝΑ, εκτός από τις έντονες προσπάθειες που καταβάλλουμε, μέσα σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες να τα προωθήσουμε στην ελληνική αγορά, διαμορφώνουμε ήδη δυνατότητα εξαγωγής τους, σε πρώτη φάση στη Συρία και την Αίγυπτο και σε δεύτερη φάση σε άλλες μεσογειακές χώρες, όπως η Αλγερία, το Μαρόκο και η Τυνησία. Για μένα είναι αδιανόητο να έχουμε, διαπιστωμένα πλέον, επαρκέστερα υβρίδια καλαμποκιού από τα αντίστοιχα ξένα, και να εκδηλώνεται από μέρους Ενώσεων υποτονικότητα στη μάχη για την προώθησή τους στην ελληνική αγορά...

Το συνεταιριστικό δίκτυο εμπορίας σιτηρών, που συντονίζεται από την ΚΥΔΕΠ, έφτασε να πρωτεί στο εμπόριο, πάνω από το 50% της εθνικής μας παραγωγής καλαμποκιού, σκληρού σιταριού, σίκαλης, ηλιάνθου και δαμβακιού, ενώ σε χαμηλότερα ποσοστά κινείται η παρέμβασή τής για άλλα προϊόντα...

Εκείνο όμως που επιδιώκουμε και με προϋποθέσεις θα επιτύχουμε, είναι να κατακτήσουμε και να κατοχυρώσουμε την ποιοτική ανταγωνιστικότητας των προϊ-

Εκείνοι που φεύγουν

ΝΙΚΟΣ ΛΑΜΠΑΚΗΣ

Ένας υπέροχος άνθρωπος με ασκητική αλλά πάντα χαρούμενη μορφή, από τους πρωτοπόρους του συνεταιριστικού κλάδου στην Αγροτική Τράπεζα, έφυγε για το ατέλειωτο ταξίδι αφήνοντας για ανάμνηση το χαρακτηριστικό του χαμόγελο και τη συναρπαστική του παρουσία.

Αν και γαλουχήθηκε σε αστικό περιβάλλον, τον θέρμαναν τόσο πολύ τα αγροτικά και κοινωνικά προβλήματα της υπαίθρου που αγωνίστηκε με βαθύτερη πίστη για τη μύηση του αγροτικού κόσμου στη συνεταιριστική ιδέα. Απέριτος, αλλά και βαθυστόχαστος στη ζωή αρεσκόταν να προχωρεί πάντοτε σε μια βαθύτερη κοινωνική έρευνα και αισιοδοξούσε για τη μεταβολή οραμάτων σε πραγματικότητα.

Παραξηγημένος στις ιδέες του, αλλά και πιστός αγωνιστής σ' αυτές, δοκίμασε άδικους κατατρεγμούς χωρίς ποτέ να λυγίσει, αντιμετωπίζοντάς τους με το πλατύ του χαμόγελο. Παρά τα συνεχή πλήγματα που δέχτηκε στη ζωή, στάθηκε όρθιος ως την τελευταία του πνοή. Ξεχωριστός άνθρωπος, κέρδιζε με τον μελίχιό του και τα ευγενικά του αισθήματα, την εκτίμησή και την αγάπη όλων που τον γνώριζαν. Αυτές συνοδεύουν τη μνήμη του.

Γιάννης Στρογγύλης

όντων μας. Να συμπιέσουμε διαρκώς το κόστος διεκπεραίωσης του έργου μας, να βελτιώνουμε την υποδομή μας, να πλουτίζουμε την εμπειρία μας γύρω από το διεθνές εμπόριο και τελικά να δημιουργούμε προϋποθέσεις ανθεκτικότητας στον οξύτατο ανταγωνισμό, αλλά και απέναντι στους κινδύνους που προκαλεί η κοινοτική πολιτική, όχι μόνο σε επίπεδο επιλογών και αποφάσεων, αλλά και εξαιτίας της πολυπλοκότητας των μηχανισμών της».

Στη συνέχεια αναφέρθηκε στην ανάγκη ενότητας του συνεταιριστικού κινήματος και έκλεισε την ομιλία του με μια σύντομη αναφορά στο θαμνιάκι, λέγοντας μεταξύ άλλων:

«Στόχος μας τελικά είναι να πετύχουμε την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας του προϊόντος με την τυποποίησή του, που θα καθιερωθεί παράλληλα με την ποιοτική αναβάθμιση και τέλος επιδιώκουμε την αυτοδύναμη στήριξή του, κυρίως μέσω της καθετοποίησης της παραγωγής».

Σχετικά με τα «ανοίγματα» της ΚΥΔΕΠ ο Πρόεδρος της είπε:

«Τα ανοίγματα που υπάρχουν είναι περίπου της τάξης των 15 δις δραχμών και από αυτά, τα 14 δις αφορούν το θαμνιάκι που αποτελεί ειδική περίπτωση. Εάν μετρήσουμε τα αποθέματα που έχουμε, τα κεφάλαια που έχουμε και από την άλλη μεριά τις οφειλές μας, τότε βλέπουμε ότι τα ανοίγματα περιορίζονται στα 6—7 δις, όσες και οι απαιτήσεις της Τράπεζας, πρόβλημα βεβαίως υπαρκτό, που θα αντιμετωπίσουμε και θα λύσουμε».

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

• Συνεταιριστική συγκέντρωση

Η «Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού» σε συνεργασία με ΠΑΣΕΓΕΣ, Ένωση Συνεταιριστικών Εταιρειών και Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών, πραγματοποίησε συγκέντρωση και ανοικτή συζήτηση στις 14 Μαρτίου 1988 με θέμα: «Η πορεία της Συνεταιριστικής Κίνησης».

Εισηγητές ήταν οι:

Βαρθ. Δημητριάδου, Δικηγόρος, μέλος του Δ.Σ. της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού.

Αρ. Πάνος, Διδάκτωρ Κοινωνικών Επιστημών ΠΑΣΕΓΕΣ

Νικ. Κολύμβας, Πρόεδρος Ένωσης Συνεταιριστικών Εταιρειών και

Ι. Αλεξανδρόπουλος, Γ. Γραμματέας του Συμβουλίου Διευθυντών της Ένωσης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών.

Συντονιστής ο Καθηγητής - Αντιπρόεδρος της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού κ. Κ. Παπαγεωργίου.

Δεσπομέριες θα δοθούν στο προσεχές τεύχος.

• Από τις δραστηριότητες των Αστικών Συνεταιρισμών

Πανελλήνια Ένωση Συνεταιρισμών Καλλιτεχνικής Βιοτεχνίας - Χειροτεχνίας - Οικοτεχνίας (ΠΕΣΚΑΒΙΧΟ).

Η ΠΕΣΚΑΒΙΧΟ ιδρύθηκε το 1986 από 21 Συνεταιρισμούς διαφόρων περιφερειών της Ελλάδας με σκοπό την προβολή των προϊόντων Συνεταιρισμών μελών της στο εσωτερικό και εξωτερικό. Με την οικονομική και τεχνική συμπαράσταση του Εθνικού Οργανισμού Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων - Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ) πήρε μέρος σε 14 εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού και προετοιμάζεται για τη λειτουργία πρατηρίου των προϊόντων της στην Αθήνα (Φιλελλήνων 23) μέσα στους προσεχείς μήνες, σε κτίριο της Κτηματικής Εταιρείας του Δημοσίου.

Τα Γραφεία της Ένωσης λειτουργούν στην Αθήνα (Μητροπόλεως 9 - 1ος όροφος).

Η Ένωση αντιμετώπισε κατά το αρχικό στάδιο λειτουργίας της πολλές αντιξοότητες που ξεπεράστηκαν με τις έντονες και συνεχείς προσπάθειες των μελών της και κατορθώθηκε η επίλυση των προβλημάτων.

Τα πρώτα ενθαρρυντικά αποτελέσματα της λειτουργίας της άρχισαν να φαίνονται στη διάρ-

κεια των τελευταίων μηνών με την έκθεση TEXNIMA '88, όπου πιστοποιήθηκε η αξία της συλλογικής προσπάθειας από το αυξημένο ποσοστό των πελατών κατά 70% έναντι της προηγούμενης, που οι Συνεταιρισμοί είχαν εμφανιστεί ξεχωριστά ο καθένας. Χάρης στην έκθεση η Ένωση απόκτησε σημαντικές γνωριμίες στο εσωτερικό και εξωτερικό με αποτέλεσμα την καθημερινή αύξηση πελατών. Η πλαισίωση της Ένωσης με νέα μέλη θα συμβάλει στην απόκτηση μεγαλύτερης δύναμης, γεγονός που θα έχει σαν αποτέλεσμα την καλύτερη ανταπόκριση στις προσπάθειες προς όλες τις κατευθύνσεις.

Πρόεδρος ΑΓΝΗ ΚΟΡΑΚΙΑΝΙΤΟΥ

• Συλλογικές συμβάσεις εργασίας Συνεταιριστικών υπαλλήλων

Με απόφαση του ΣτΕ θεωρήθηκαν παράνομες οι Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας που υπογράφτηκαν μεταξύ ΠΑΣΕΓΕΣ και ΟΣΥΓΟ - Γεωπόνων για αμοιβές των συνεταιριστικών υπαλλήλων έτους 1987, επειδή χορηγήθηκαν αυξήσεις μεγαλύτερες της ΑΤΑ (Ν. 1584/86). Το Υπ. Εθνικής Οικονομίας θεωρεί τις συμβάσεις άκυρες και συνιστά τη μη εφαρμογή τους (έγγρ. Α 10190/Δ 1466/15.12.87) και την επαναδιαπραγμάτευση για την υπογραφή νέων ΣΣΕ σύμφωνα με το νόμο.

Αντίθετα η ΟΣΥΓΟ με εγκύκλιό της θεωρεί έγκυρες τις ΣΣΕ και εκτελεστές μετά την κατάθεση στο Ειρηνοδικείο και δημοσίευσή τους.

Επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο της ΠΑΣΕΓΕΣ με απόφασή του της 27.1.88 θεωρεί έγκυρη τη ΣΣΕ και συνιστά την εφαρμογή της από τις Συνεταιρικές Οργανώσεις.

• Πανελλήνια Συννομοσπονδία Αστικών Συνεταιρισμών

Με πρωτοβουλία των παρακάτω Ενώσεων που αποτέλεσαν και τα ιδρυτικά μέλη και υπόγραψαν το καταστατικό της ιδρύθηκε την 19.6.87 η Πανελλήνια Συννομοσπονδία Αστικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΥΑΣ). Το καταστατικό της εγκρίθηκε με την 4)23.6.1987 πράξη του Ειρηνοδικείου Αθηνών:

1. Πανελλήνια Ομοσπονδία Συνεταιρισμών Ηλεκτρολόγων - Εγκαταστατών (ΠΟΣΗΕ).

2. Πανελλήνια Ένωση Συνεταιρισμών Βιοτεχνικών Εόλου (ΠΕΒΙΕΣΕ).

3. Πανελλήνια Ένωση Συνεταιρισμών Καφεκοπτών (ΠΕΣΚΑΦΑ).

4. Πανελλήνια Ένωση Συνεταιρισμών Καλλιτεχνικής Βιοτεχνίας (ΠΕΣΚΑΒΙΧΟ).

5. Ένωση Συνεταιρισμών Εμποροραπτών (ΕΣΕΡΕ).

Τα Γραφεία της Συνομοσπονδίας εγκαταστάθηκαν Μιχαλάκοπούλου 52 Αθήνα 11528 (τηλ. 7249.483 - 7214.264).

Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τους: Γιάνν. Μαργαρίτη Πρόεδρο, Χαρ. Χαδουλίδη Αιτιπρόεδρο, Νικ. Τζαλαδοράκη Γεν. Γραμματέα, Γ. Κατοίκη Ταμία και Γ. Γιαννουλάτο μέλος.

Με την ίδρυση της Συνομοσπονδίας ολοκληρώνεται η κάθετη οργάνωση και η υπεύθυνη εκπροσώπηση της αστικής συνεταιριστικής κίνησης, ενώ γίνεται δυνατή και η συγκρότηση του Συμβουλίου Συνεταιρισμών (Ν. 1667/86 άρθρ. 13) για την προώθηση των θεμάτων που αφορούν την οργάνωση και ανάπτυξη των Αστικών Συνεταιρισμών.

Κυριότεροι σκοποί της Συνομοσπονδίας είναι η διάδοση της συνεταιριστικής ιδέας, η ανάπτυξη Συνεταιριστικών Οργανώσεων για την καλύτερη διασφάλιση της παραγωγής, μεταποίησης, κυκλοφορίας των προϊόντων των μελών της, η άνοδος του οικονομικού, κοινωνικού και μορφωτικού τους επιπέδου, η προώθηση της συνεταιριστικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, η ενοποίηση όλων των μορφών της αστικής συνεταιριστικής κίνησης και η συνεργασία με διεθνείς Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

Η Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού που επί σειρά ετών τόνιζε την ανάγκη ίδρυσης Συνομοσπονδίας, συγχαίρει όλους τους πρωτεργάτες της δημιουργίας της και πιστεύει, ότι όλες οι Ομοσπονδίες και Ενώσεις θα σπεύσουν να εγγραφούν μέλη της.

• Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί (CONSUM)

Στοιχεία δραστηριότητας κατά το 1987.

Η ανάπτυξη και διάδοση των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM», που στηρίζουν τη λειτουργία τους στις Παγκόσμιες Συνεταιριστικές Αρχές των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών, συνεχίστηκε με ενθαρρυντικούς ρυθμούς και μέσα στο 1987.

Τα Μέλη της στους υπάρχοντες Συνεταιρισμούς ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM ωξήθηκαν σημαντικά ώστε στο τέλος του 1987, ο Κατανα-

λωτικός Συνεταιρισμός Δράμας ν° αριθμεί 1.600 Συνεταίρους, της Θεσσαλονίκης, 7.500 Συνεταίρους, της Πάτρας 1.900, της Χαλκίδας 2.700, της Λάρισας 2.000, της Κατερίνης 1.300 της Αθήνας 2.500, της Λαμίας 1.100 κλπ., που αποδεικνύει τη σωστή δουλειά που γίνεται σ' αυτούς.

Την ίδια χρονιά έθεσαν σε λειτουργία τα καταστήματά τους «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Πάτρας τον Απρίλη, ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ Κατερίνης τον Ιούλιο, ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ Λαμίας το Νοέμβριο, ο δε ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ Λάρισας τον περασμένο Δεκέμβριο. Η μέχρι σήμερα πορεία των νέων καταστημάτων είναι πολύ ικανοποιητική, ενώ η παρουσία τους στις αντίστοιχες πόλεις αποτελεί εγγύηση προστασίας των Συνεταίρων τους, αλλά και των καταναλωτών της περιοχής γενικότερα. Με το άνοιγμα των παραπάνω καταστημάτων, ανήλθαν σε 11 οι πόλεις της χώρας στις οποίες λειτουργεί ο Συνεταιρισμός ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM με σύνολο καταστημάτων 25. Έτσι οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» αναδεικνύονται με την καθημερινή ανάπτυξή τους, σε Πανελλαδική Δύναμη Συνεργασίας των Καταναλωτών.

Στην Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Ελλάδας «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» έγιναν μέλη της οι νέοι Συνεταιρισμοί Σερρών και Καλαμάτας, ενώ μετά από σχετικά σεμινάρια συνεχίζεται η διαδικασία ίδρυσης νέων συνεταιρισμών στις πόλεις Αγρίνιο, Κοζάνη κ.ά.

Η Ένωση - KONSUM δραστηριοποιήθηκε στον τομέα των εμπορικών συμφωνιών με εταιρείες, στη διοργάνωση σεμιναρίων, στην εκπροσώπηση του Καταναλωτικού Συνεταιριστικού Κινήματος στο εξωτερικό, στη διοργάνωση της συνεδρίασης του Δ.Σ. της EUROCOOP στην Ελλάδα κλπ. Δύο αποστολές της Ένωσης - KONSUM από αιρετά μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των μελών, φιλοξενήθηκαν από την Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Σουηδίας, όπου ενημερώθηκαν για τη λειτουργία και τις δραστηριότητες των αντιστοίχων καταναλωτικών συνεταιρισμών, καθώς και των άλλων συνεταιρισμών κατανάλωσης που λειτουργούν στη Σουηδία, όπως των Συνεταιρισμών Πετρελαιοειδών, Ανοικοδόμησης, της Συνεταιριστικής Ασφαλιστικής Εταιρείας FOLKSAM κλπ.

Η έδρα της Ένωσης - KONSUM μεταφέρθηκε στη Θεσσαλονίκη και Γεν. Διευθυντής εκλέχτηκε ο κ. Κώστας Χουρμουζιάδης, Γεν. Διευ-

θυντής του ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ - KONSUM της Θεσσαλονίκης, από τους πρωτεργάτες του Καταναλωτικού Συνεταιριστικού Κινήματος στη χώρα μας.

Στις 20.12.87 η Γεν. Συνέλευση των αντιπροσώπων της Ένωσης - KONSUM, που έγινε στη Θεσσαλονίκη, ενέκρινε τον προϋπολογισμό του 1988, ενώ παράλληλα αποφασίστηκε η διοργάνωση σεμιναρίων σε διάφορες πόλεις, η προβολή - διαφήμιση του θεσμού από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η έκδοση περιοδικού κλπ.

Στην ίδια συνέλευση εκδόθηκαν δύο ψηφίσματα, που θ' αποσταλούν στους αρμόδιους φορείς. Το ένα αναφέρεται στον τρόπο χρηματοδότησης των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών, ενώ με το άλλο ζητείται από την Πολιτεία να νομοθετήσει τη Συμμετοχή της Ένωσης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Ελλάδας, σε κάθε απόφαση που αφορά τους Καταναλωτές, όπως συμβαίνει στο χώρο της ΕΟΚ.

Με όλα τα παραπάνω, το 1988 θα δρει το Καταναλωτικό, Συνεταιριστικό Κίνημα να συνεχίζει τον αγώνα του για την προστασία των Συνεταιρισμένων Καταναλωτών, περισσότερο δυναμικά και οργανωμένα.

● Πανελλήνια Ομοσπονδία Βιοτεχνικών Συνεταιρισμών Ξύλου

Αποτελεί μια από τις δυναμικότερες Οργανώσεις στον τομέα της επεξεργασίας ξύλου. Η ανάπτυξη βιοτεχνικών συνεταιρισμών ξύλου άρχισε από το 1946 με την ίδρυση του Προμηθευτικού Συνεταιρισμού Βόλου και το 1952 του Συνεταιρισμού της Λάρισας από τους μεγαλύτερους και πιο δραστήριους Συνεταιρισμούς σήμερα.

Η Ομοσπονδία περιλαμβάνει 29 Συνεταιρισμούς - μέλη ανά το πανελλήνιο με 2.493 συνεταιρίρους και ετήσιο κύκλο εργασιών 2.793.684.752 δρχ. (1986), με προμήθεια πρώτων υλών (πιστή και βιομηχανική ξυλεία, σιδηρικά είδη και βοηθητικές πρώτες ύλες), προσφορά επιστημονικών γνώσεων (συνεταιριστική και επαγγελματική εκπαίδευση), δημιουργία νέων Συνεταιρισμών και προώθηση των συνεταιριστικών και επαγγελματικών θεμάτων.

Οι εργασίες των μελών της εμφανίζουν συνεχή ανοδική πορεία με διπλασιασμό του τζίρου κατά την τελευταία τριετία. Δυναμικότεροι Συνεταιρισμοί είναι του Ηρακλείου και της Λάρισας με ετήσιο τζίρο 375.000.000 δρχ. περίπου ο καθένας και του Βόλου 275.000.000 δρχ.

Πρόεδρος της Ομοσπονδίας είναι ο κ. Φ. Σπετσιδής και Γ.Γ. ο κ. Γ. Γιαννουλάτος (γραφεία Μιχαλακοπούλου 52 Αθήνα 115 28 τηλ. 7249.983 - 4).

● Συνεταιρισμός Επιπλοποιών - Κατασκευαστών - Καταστηματαρχών Αττικής (ΣΕΚΚΑ)

Ιδρύθηκε το 1976 μετά από μακροχρόνιες και μεθοδικές προσπάθειες ανάμεσα στους βιοτέχνες, εργατοτεχνίτες και ξυλουργούς με τη δημιουργία συνεταιριστικής βιομηχανικής υποδομής και αδέσμευτης αναπτυξιακής πολιτικής για την επιδίωξη τους στον ανταγωνισμό των μεγάλων ντόπιων και ξένων επιχειρήσεων με προηγμένη τεχνολογία.

Ο Συνεταιρισμός προέβη το 1983 στην ίδρυση μεγάλου σύγχρονου εργοστασίου στο Κορωπί Αττικής αξίας 214 εκατομ. δρχ., πλαισιωμένου με έμπειρο τεχνικό προσωπικό και μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας με παραγωγή επίπλου σε βιομηχανικό επίπεδο για την κάλυψη εσωτερικών αναγκών και εξαγωγών σε διάφορες χώρες.

Εργάζεται με κεφάλαιο κίνησης 72 εκατομ. δρχ. και ετήσιο κύκλο εργασιών 150 εκατομ. δρχ.

Εδρεύει στο Κορωπί Αττικής (τηλ. 6625.617, Ταχ. Θ. 150).

Πρόεδρος του Συνεταιρισμού είναι ο κ. Γ. Γιαννουλάτος, ένθερμος συνεταιριστής, πρωτεργάτης στην ίδρυσή του και στην πλατύτερη συνεταιριστική οργάνωση του κλάδου με τη δημιουργία Ομοσπονδίας και Συνομοσπονδίας.

● Αγροτική Τράπεζα

Για την προσέλευση καταθέσεων στον αγροτικό τομέα και την εξυπηρέτηση των χιλιάδων μεταναστών στο εξωτερικό, αλλά ακόμη και την προσέλευση επενδύσεων στην Ελλάδα, αποφασίστηκε από τη Διοίκηση της ΑΤΕ η ίδρυση Γραφείων αντιπροσωπείας της ΑΤΕ στη Δυτ. Γερμανία και στις ΗΠΑ.

Για το σκοπό αυτό μετέβη ο Διοικητής της ΑΤΕ και είχε συνομιλίες στη Γερμανία (Φραγκφούρτη, Μόναχο, Όφφενμπαχ) και ΗΠΑ με οικονομικούς παράγοντες, εκπροσώπους μεγάλων εμπορικών οίκων, εκπροσώπους των Ελληνικών Κοινοτήτων και εκπροσώπους Τραπεζών, για δυνατότητες διατραπεζικής εργασίας σε θέματα επενδύσεων, εξαγωγών, εκπαίδευσης προσωπικού και σύγχρονης τραπεζικής οργάνωσης.

Πέρα από τη συγκέντρωση καταθέσεων η ΑΤΕ ενδιαφέρεται να προσφέρει στους ομογενείς διαρκή ενημέρωση για αποδοτικές τοποθετήσεις των αποταμιεύσεών τους στην Ελλάδα και να δημιουργήσει δυνατότητες επιστροφής και συμμετοχής τους στην παραγωγική δραστηριότητα.

Ο κ. Διοικητής μίλησε στη Φραγκφούρτη για τα διαρθρωτικά προβλήματα της Ελληνικής γεωργίας και το ρόλο της ΑΤΕ, αναφέροντας ότι: — Στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΑΤΕ για το 1988 προβλέπεται αύξηση χρηματοδότησης των επενδύσεων σε γεωργικές βιομηχανίες κατά 42,5% έναντι του 1987.

● Οι Συνεταιρισμοί στην Κύπρο

— Η Κυβέρνηση πρότεινε τροποποιήσεις των διατάξεων περί Συνεργατικών Εταιρειών που συμπληρώνουν τη διαδικασία εφαρμογής του Ν. 22)1985 χωρίς παραπέρα καθυστερήσεις. Οι τροπολογίες ψηφίστηκαν από τη Βουλή.

— Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών και Διοικητής Συνεργατικής Ανάπτυξης Κύπρου ανέλαβε ο κ. Ε. Α. Χλωρακιώτης.

Να σημειωθεί ότι το Γραφείο Συνεργατικής Αναπτύξεως Κύπρου υπάγεται στο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

— Νέος Γενικός Διευθυντής στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Κύπρου τοποθετήθηκε ο κ. Δημήτρης Πιτσιλίδης.

● Ημερίδα Συνεταιριστικής ανάπτυξης.

Στα πλαίσια της AGROTICA '88 η ΠΑΣΕΓΕΣ οργάνωσε Ημερίδα συνεταιριστικής ανάπτυξης στην οποία παρουσιάστηκαν εισηγήσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ, της ΚΥΔΕΠ, της Κτηνοτροφικής, της ΣΠΕΚΑ, της ΣΥΝΕΛ, της ΕΛΒΙΖ και της ΕΠΣΕ.

● Περιφερειακές Συσκέψεις της ΠΑΣΕΓΕΣ

Πρόγραμμα περιφερειακών συσκέψεων για τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο ετοίμασε η ΠΑΣΕΓΕΣ με σκοπό το συντονισμό της συνεταιριστικής δράσης και την ανάπτυξη της συνεταιριστικής συνεργασίας. Στις συσκέψεις κλήθηκαν τα Διοικητικά και εποπτικά συμβούλια των Συνεταιρισμών των Ενώσεων και των Κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, οι αντιπρόσωποι Συνεταιρισμών και Ενώσεων και οι Γενικοί Διευθυντές, Διευθυντές και τα υπηρεσιακά στελέχη όλων των βαθμίδων.

● Ενισχύσεις ορεινών και μειονεκτικών περιοχών

Με την απόφαση 873)87 της Επιτροπής Τι-

μών και Εισοδημάτων εγκρίθηκε η χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων για τα προγράμματα εξισωτικής αποζημίωσης, παραγωγής ζωοτροφών και βελτίωσης και εξοπλισμού βοσκοτόπων.

Το συνολικό ύψος της εξισωτικής αποζημίωσης κατά εκμετάλλευση ανέρχεται στις ορεινές περιοχές σε 196.000 δρχ. στις δε μειονεκτικές σε 136.000 δρχ. Στις ορεινές περιοχές Κρήτης, Ηπείρου και Θράκης και στις εκμεταλλεύσεις που καλλιεργούν σκληρό σιτάρι οι εξισωτικές αποζημιώσεις μπορούν να φθάσουν τις 270.000 δρχ. ενώ στις μειονεκτικές των ίδιων διαμερισμάτων τις 250.000 δρχ.

Στους συνεταιρισμούς που εντάσσονται στο πρόγραμμα παραγωγής ζωοτροφών στις ορεινές περιοχές η ενίσχυση μπορεί να φθάσει τα 7,5 εκατ. δρχ. ενώ στις μειονεκτικές τα 3,8 εκατ. δρχ.μξ.

● Υπηρεσίες διαχείρισης εκμεταλλεύσεων

Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (318198 /21.10.87) καθορίζονται οι κανόνες σύστασης και λειτουργίας Υπηρεσιών Διαχείρισης Εκμεταλλεύσεων που προβλέπονται στον Κανονισμό της ΕΟΚ 797)85. Φορείς που μπορούν να αναλάβουν τη σύσταση τέτοιων υπηρεσιών είναι οι πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις, οι ανώνυμες εταιρείες των ΟΤΑ και των συνεταιρισμών και οι δημοτικές ή κοινοτικές εταιρείες λαϊκής βάσης, ύστερα από ειδική έγκριση. Οι υπηρεσίες διαχείρισης εκμεταλλεύσεων έχουν ως έργο την ανάλυση των οικονομικών στοιχείων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και για το σκοπό αυτόν ενισχύονται στο ξεκίνημά τους να προσλάβουν ειδικούς γεωπόνους.

● Η Γεν. Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ

Στις 19 και 20.12.87 πραγματοποιήθηκε η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ. Παραβρέθηκαν ο Υπουργός Γεωργίας κ. Ι. Ποττάκης, ο Υφυπουργός κ. Α. Πιτσιώρης, ο Διοικητής της ΑΤΕ κ. Θ. Δημόπουλος και ο Υποδιοικητής κ. Φ. Παναγιωτόπουλος, εκπρόσωποι πολιτικών κομμάτων και εκπρόσωποι Οργανισμών του δημοσίου. Εκ μέρους της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού παραβρέθηκαν ο Πρόεδρος και ο Γεν. Γραμματέας.

Από το σύνολο των 420 αντιπροσώπων των Ενώσεων, τις εργασίες παρακολούθησαν 288. Η έκθεση πεπραγμένων εγκρίθηκε με 131 ψήφους υπέρ έναντι 109 κατά και 2 λευκών. Ο ισολογισμός και ο απολογισμός χρήσης 1986 εγκρίθηκε με 142 ψήφους υπέρ έναντι 84 κατά.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Βασιλείου Ι. Ιλαντζή, Η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία Ελλάδος ΣΕΚΑΠ Α.Ε., Αθήνα 1987, σελ. 221.

Μια ασυνήθιστη σε περιεχόμενο έκδοση μας προσφέρει ο πολύπειρος και καταξιωμένος συνεταιριστής Βασ. Ιλαντζής. Είναι ασυνήθιστη γιατί παρουσιάζει τη σύλληψη, την κυοφορία, τον τοκετό και τη νηπιακή ηλικία ενός μεγάλου συνεταιριστικού έργου, με την αγωνία, τα όνειρα και τη στοργή του γονιού, που μόνη του φιλοδοξία είναι να το προσφέρει ολοκληρωμένο και χρήσιμο στην κοινωνία.

Σκαρί από εκείνα τα λίγα που κοσμούν τη συνεταιριστική κίνηση, από τη γενιά που είχε το μηδέν ως αφετηρία και που έδωσε απλόχερα ήθος, επιστημονική και αταλάνια θέληση με ανιδιοτέλεια και αυταπάρηση στο μεγαλείο της συνεταιριστικής ιδέας, από τη γενιά που δικαίωσαν τη συνεταιριστική ιδέα με την επιτυχία της στην πράξη, ο Βασ. Ιλαντζής ξέρει να διδάσκει όχι μόνο με τα πρακτικά επιτεύγματα, αλλά και με τη δύναμη του λόγου και της γραφής ακόμη και όταν παρουσιάζει το χρονικό της δημιουργίας μιας συνεταιριστικής επιχείρησης.

Η συγγραφή αυτού του βιβλίου είναι αποτέλεσμα μιας ευαισθησίας. Της ευαισθησίας του αφοσιωμένου συνεταιριστή, που διαχειρίστηκε με σχολαστική επιμέλεια μια πρωτοποριακή συνεταιριστική επιχείρηση, και που σε κάποια στιγμή προτίθεται «αντί του μόνου χολή».

Το βιομηχανικό συγκρότημα της ΣΕΚΑΠ εγκαταστάθηκε στη βιομηχανική ζώνη της Ξάνθης και αποτέλεσε μια από τις σοβαρές συνεταιριστικές πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη έντονα προβληματικών περιοχών, κάνοντας χρήση των κινήτρων του νόμου 289) 76. Πριν από την απόφαση ίδρυσής της έγιναν όλες οι αναγκαίες διερευνήσεις που θα έκανε κάθε σωστός επιχειρηματίας και κατά την εγκατάστασή της υπήρχε διαθέσιμη η πιο σύγχρονη τεχνογνωσία (KNOW HOW). Η εκτίμηση του Αντιπροέδρου της REEMTSMA, την οποία παραθέτει ο συγγραφέας, ότι η εταιρεία του στήριξε την απόφασή της για συνεργασία με τη ΣΕΚΑΠ «πρώτον στην τελειότητα του καπνοβιομηχανικού συγκροτήματος και δεύτερον στην υπευθυνότητα και την αξιοπιστία της Ηγεσίας της» λέει πολλά για κάθε καλόπιστο κριτή, όπως και το γεγονός ότι και ο Διευθυντής της ROTHMANS εντυπωσιάστηκε από το εργοστάσιο.

Τι έφταιξε, τότε, και το όνομα της ΣΕΚΑΠ αναφέρεται τελευταία στις υπερχρεωμένες οργανώσεις; Στο ερώτημα αυτό επιδιώκει να δώσει μια ξεκάθαρη και χωρίς υπεκφυγές απάντηση, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά την περίοδο που ο Β. Ιλαντζής με τους συνεργάτες του είχαν την ευθύνη (ως τα μέσα του 1983). Η ξαφνική μεταβολή το 1982 των όρων επιδότησης αποθεμάτων καπνού που είχε αρνητικές επιπτώσεις μόνο στη ΣΕΚΑΠ μεταξύ των καπνοβιομηχανιών, χαριστική ενέργεια του Οργανισμού Καπνού έναντι άλλης καπνοβιομηχανίας και εις βάρος της ΣΕΚΑΠ, η αντικαπιτιστική εκστρατεία που δρόμει τη ΣΕΚΑΠ στα πρώτα της βήματα, η έξωθεν εισαγωγή του κομματισμού στις εργασιακές σχέσεις της εταιρείας, η συκοφαντική της ΣΕΚΑΠ ακόμη και στο Κοινοβούλιο ως πολυεθνικής εταιρείας με μετόχους και ιδιώτες, που επηρέασε αρκετούς καπνιστές και τους έστρεψε στην κατανάλωση των τσιγάρων των πραγματικών πολυεθνικών, η ωμή συκοφάντηση από μερίδα του τύπου και αρκετά ακόμη, δυσκόλεψαν ουσιαστικά την ανέλιξη της ΣΕΚΑΠ. Τέτοιες μεροληπτικές σε βάρος της ΣΕΚΑΠ αντιδράσεις δεν μπορούσαν να είχαν προβλεφθεί, αλλά και παρόλα αυτά τα προβλήματα, στα μέσα του 1983, δεν ήταν αθεράστα λόγω της γερής υποδομής της επιχείρησης.

Το γεγονός ότι ακόμη και το 1986 έγινε λόγος εξαγοράς της ΣΕΚΑΠ από ξένη εταιρεία με ποσό που ξεπερνά τις υποχρεώσεις και το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αποτελεί μια πρόσθετη επιβεβαίωση αυτής της αλήθειας.

Βέβηλο θεωρεί ο κ. Β. Ιλαντζής ακόμη και την απλή σκέψη για πώληση και ιδιωτικοποίηση της Συνεταιριστικής Καπνοβιομηχανίας. Πραγματικά διερωτάται κανείς: Γιατί τόσο έφεση εξόντωσης των καθαρά ελληνικών και γνήσια συνεταιριστικών προσπαθειών; Το θέμα δεν είναι μόνο για τον κ. Ιλαντζή που όπως αναφέρει, έδωσε στην υπόθεση αυτή την ψυχή του. Είναι για κάθε Έλληνα και για κάθε συνεταιριστή που στηρίζει στις προσπάθειες αυτού του είδους τις ελπίδες του.

Σε αντίθεση με τη λιτότητα του τίτλου του, το βιβλίο αυτό καλλιεργεί έναν πολύπλευρο προβληματισμό γύρω από τη δύναμη αλλά και τα ευαίσθητα σημεία που παρουσιάζουν οι συνεταιριστικές πρωτοβουλίες αυξημένου επιχειρηματικού κινδύνου, και ακόμη σχετικά με τις

εξωγενείς σκοπιμότητες που είναι δυνατό να τις καταποντίσουν εν ονόματι της ... συνεταιριστικής εξυγίανσης. Όσοι, μέσα και έξω από τους συνεταιρισμούς έχουν κάποια σχέση με αυτούς, οφείλουν να μελετήσουν αυτό το βιβλίο.

Κ. Α. Π.

Γεωργίου Φ. Κουτσομάρη, Γεωργική Ανάπτυξη και Γεωργική Οικονομική Πολιτική.

Ο συγγραφέας, γνωστός Πανεπιστημιακός Δάσκαλος και έγκριτος οικονομολόγος, εκτός από την καθηγητική έδρα έχει το προνόμιο μιας πλούσιας εμπειρίας στα οικονομικά θέματα, στα οποία υπήρξε βαθυστόχαστος μελετητής και ερευνητής από κορυφαίες υπεύθυνες θέσεις στο ΚΕΠΕ, στο IOBE και ως μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ευρωπαϊκής Κοινότητας 'Ανθράκος και Χάλυδος.

Στην πλούσια συγγραφική του δραστηριότητα προσθέτει την παραπάνω έκδοση, στην οποία μέσα σε 226 καλοτυπωμένες σελίδες ασχολείται με ολόκληρο το φάσμα της γεωργικής ανάπτυξης και αναλύει επιστημονικά τα προβλήματα της ελληνικής γεωργικής πολιτικής, επισημαίνοντας τα ασθενή σημεία και τις ενδεικνυόμενες κατευθύνσεις που μπορούν να επιδράσουν αποτελεσματικά κατά την προσεχή περίοδο στην αντιμετώπιση των επί μέρους θεμάτων που απασχολούν την γεωργία μετά την ένταξη της χώρας στο ευρύτερο ευρωπαϊκό σύνολο και την αναμενόμενη ενοποίηση της κοινοτικής αγοράς.

Χαρακτηριστικό στοιχείο αποτελεί η στήριξη της ερευνητικής εργασίας σε εκτεταμένη και πλούσια βιβλιογραφία, ώστε τα συμπεράσματα και οι προτάσεις να εδραϊώνονται πάνω σε συγκεκριμένη βάση. Συντελεστές παραγωγής, τεχνολογική και οργανωτική ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, επενδύσεις και συνθήκες αγοράς, κατευθύνσεις της γεωργικής πολιτικής και αγροτικής πίστης, αναπτυξιακοί στόχοι συνθέτουν το περιεχόμενο της μελέτης. Σε ιδιαίτερα κεφάλαια εξετάζεται η οργάνωση του δημόσιου τομέα της γεωργίας και της συνεταιριστικής ανάπτυξης σαν θεσμού, όπου τονίζεται η ανάγκη προσαρμογής προς τις σύγχρονες απαιτήσεις και επισημαίνονται οι ενδεικνυόμενες μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο που παρουσιάζουν οι ιδιαιτερότητες της ελληνικής γεωργίας.

Ιδιαίτερα για τη συνεταιριστική ανάπτυξη

επισημαίνεται η ανάγκη μεγέθυνσης της λειτουργικής κλίμακας των Συνεταιρισμών, της ανόδου ποιοτικής στάθμης της διοίκησής τους και της συγκέντρωσης των προσπαθειών στην τυποποίηση και οικονομικότερη διακίνηση των προϊόντων. Βέβαια πάνω σ' αυτά υπάρχουν και διαφορετικές απόψεις.

Με την πληρότητα της, η μελέτη θεωρούμε, ότι αποτελεί όχι απλώς χρήσιμο, αλλά και αναγκαίο εφόδιο σε κάθε μελετητή θεμάτων της γεωργίας, αλλά και της εθνικής οικονομίας γενικότερα λόγω του μεγέθους συμβολής της πρώτης στην ικανοποίηση καταναλωτικών αναγκών και πρώτων υλών βιομηχανικής ανάπτυξης.

ΓΙΑΝ. ΣΤΡΟΓΓΙΑΝΗΣ

Αθ. Μπίκου, Γύρω από τη γύρη.

Με τίτλο «Γύρω από τη γύρη» κυκλοφόρησε πρόσφατα το νέο Μελισσοκομικό βιβλίο του ο Γεωπόνος Θανάσης Μπίκος. Ένα καλοδουλεμένο όπως και πολυδουλεμένο βιβλίο που αρμονικά, απλά και ευχάριστα συνταιριάζει: Την επιστήμη με το χιούμορ, τη θεωρία με την πράξη, τη στατιστική με το σχέδιο. Ένα βιβλίο πρωτότυπο σαν ιδέα και πρωτότυπο στο γράψιμο. Η γύρη, η δημιουργική αυτή ύλη στον κόσμο του φυτικού βασιλείου, προσωποποιείται στη δημιουργική σκέψη του συγγραφέα αυτού του βιβλίου και η καλλιγραμμή πέννα του καταχωρεί στις σελίδες του τα προϊόντα μιας σύζευξης:

Γ ν ώ σ η ς σε μια επιστημονική παρουσίαση γαρνιρισμένη με πολύ χιούμορ, για το τί είναι ο μικροσκοπικός γερεόκοκκος, που φτιάχνει τους γευστικούς καρπούς και δίνει ζωή στη μέλισσα για να παρασκευάσει το γλυκύτατο μέλι στην κυψέλη της. Χ ι ο ύ μ ο ρ για όσα συμβαίνουν στη δημιουργική πορεία της δικής του και των άλλων αναπαραγωγών με ... αρκετά υπονοούμενα. Αλλά και π α ρ ά π ο ν ο γιατί όπως λέγει ο ίδιος ο προσωποποιημένος γερεόκοκκος σ' εμάς τους λογικούς ανθρώπους με το ένα και καμιά φορά «διπλό» πραγματικό πρόσωπο: «...Από τη στιγμή που και εσείς ανακαλύψατε ότι η γύρη είναι με δυο λόγια η πιο πλήρης τροφή του πλανήτη, αρχίσατε να ενδιαφέρεστε για μας, χωρίς να μας ρωτήσετε και φυσικά χωρίς να το θέλαμε και έτσι αντί να εκπληρώσουμε την αποστολή μας, αρχίσαμε να πληρώνουμε (γεμίζουμε) το στο-

μάχι σας». Για να περιγράψει μοιρολατρικά στη συνέχεια, την περιπλανησή του και να καταλήξει σε μια πολύ γνωστή στις μέρες μας ανθρώπινη συνήθεια: «Ξεκινάμε — λέγει ο γυρεοκόκκος, στον πρόλογό του — για να βρεθούμε σε κάποια ωοθήκη και αντί γι' αυτή πάμε σε κάποιο καλλι κηρήθρας, αλλά και πάλι αντί γι αυτό πάμε σε κάποιο στόμα. Με άλλα λόγια ο κλέφας του κλέφαντος».

Το βιβλίο έχει 160 σελίδες, 35 σχέδια, 13 φωτογραφίες, 10 στατιστικούς πίνακες και πολλά σκίτσα.

Γ. Σελ.

Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις - Βιβλιοθήκη Μάνατζμεντ.

Εκτιμώντας την ανάγκη για σύγχρονη οργάνωση και διαχείριση (Μάνατζμεντ) των συνεταιριστικών οργανώσεων, η συνεταιριστική εταιρεία ΑΣΕ προχώρησε στη μετάφραση στα ελληνικά και την έκδοση έξι πολύτιμων βιβλίων που έχουν γραφεί από ειδικούς, γνωστούς στο διεθνή χώρο.

Στη σειρά αυτή έχουν εκδοθεί ως τώρα:

1. EDWARD DE BONO: «Η χρήση της Πλάγιας Σκέψης», σε μετάφραση Λίτσας Φωκίδου.

2. EDWARD DE BONO: «ΠΟ: Πέρα από το Ναι και το Όχι» σε μετάφραση Γιώργου Αδαμίδη.

3. ROBERT BOLTON - DOROTHY GROVER BOLTON: «Σωστό Μάνατζμεντ με βάση το Κοινωνικό Στυλ», σε μετάφραση Μυρτώς Ανταγωνιστοπούλου - Πισσαλίδου.

4. ERWIN S. STANTON: «Ρεαλιστικό Μάνατζμεντ, κλειδί για την υψηλή παραγωγικότητα», σε μετάφραση Σάρας Καρασό.

5. ROBERT R. BLAKE - JANE SRYGLEY MOUTON: Παραγωγικότητα, η ανθρώπινη πλευρά», σε μετάφραση Βασιλή Τομανά.

6. LEE IACocca - WILLIAM NOVAK: «Αι Αίτιοι, μια αυτοβιογραφία» σε μετάφραση Τάσου Δαρβέρη.

Τόσο το περιεχόμενο όσο και η μετάφραση και η εμφάνιση των εκδόσεων αυτών της ΑΣΕ ανήκουν στην κατηγορία που συνήθως αποκαλείται ευρωπαϊκού επιπέδου και αποτελεί πραγματικό επίτευγμα και προσφορά το γεγονός ότι τα κείμενα αυτά είναι στη διάθεση του ελληνι-

κού κοινού. Σε μια περίοδο λεκτικής εξάρσης της ανάγκης να αυξηθεί η παραγωγικότητα της ελληνικής οικονομίας, ενόψει μάλιστα του αυξημένου ανταγωνισμού από το 1992 και μετά, η ΑΣΕ συμβάλλει πρακτικά προς αυτή την κατεύθυνση. Η σωστή κατανόηση και άσκηση του μάνατζμεντ για υψηλή παραγωγικότητα, η τεχνική της δημιουργικής και εξωσυμβατικής σκέψης του Ντε Μπόντο και το παράδειγμα του Αϊακόνα, αποτελούν μια πολύτιμη και διδακτική ενότητα.

Οι ασχολούμενοι με το μάνατζμεντ των συνεταιριστικών οργανώσεων, μπορούν σίγουρα να κερδίσουν πολλά από τη μελέτη αυτής της πολύτιμης σειράς της ΑΣΕ.

Κ. Α. Π.

Εκδόσεις Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδος.

1. Ν. Βασιλείου: Ο άνεμος σαν παράγοντα καταπόνησης των θερμοκηπίων.

2. Ν. Αποστόλου - Ερ. Βαρελά: Συναρτήσεις προσφοράς επιλεγμένων αγροτικών προϊόντων φυτικής προελεύσεως.

3. Διεύθυνση Συνεταιρισμών: Έκθεση πεπραγμένων και στοιχεία της κίνησης και δραστηριότητας των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

4. Διεύθυνση Μελετών: Πρακτικά επιστημονικού διημέρου 15 - 16.5.86. Ανάπτυξη κτηνοτροφίας - Προβλήματα, προοπτικές.

5. Ο. Βαλασόπουλος: Γεωργικές Βιομηχανίες, Γεωργικές Βιοτεχνίες, Μεγάλες Κτηνοτροφικές Μονάδες και Προστασία Περιβάλλοντος στην Ελλάδα, Δ)ση Γ. Βιομηχανιών, Αθήνα 1987 σελ. 88.

6. Γ. Βαφειάδης - Σ. Πλαστοργός: Κλαδική Μελέτη για τον κλάδο Κονσερβοποίησης Ροδάκινου - Βερικόκκου, Μελέτες για την Αγροτική Οικονομία, Αθήνα 1987 σελ. 92.

7. Β. Ευμολπίδης, Γ. Εμμανουλόπουλος, Α. Τορτοπίδης: Προγραμματισμός των μεταφορών για τη διάθεση των νωπών αγροτικών προϊόντων στις αγορές της Δυτικής Ευρώπης, Αθήνα 1986 σελ. 348 και 12 παραρτήματα.

8. Γ. Λιοδάκη: Ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός της ελληνικής γεωργίας, Μελέτες για την Αγροτική Οικονομία, Αθήνα 1987 σ. 328.

Σ Ε Κ Ε

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Πανεπιστημίου 6

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ με πλήρεις εγκαταστάσεις:

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Μ. Ασίας 1 - ΚΑΒΑΛΑ Δαγκλή 22

ΞΑΝΘΗ Περιοχή Πετεινού.

Η ΣΕΚΕ ιδρύθηκε το 1947 με την έμπνευση, πρωτοβουλία και προσπάθειες του αγροτικού ηγέτη αείμνηστου Αλεξάνδρου Μπαλτατζή, που υπήρξε και ο πρώτος Πρόεδρος της.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΜΕΤΟΧΟΙ: 13 Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών — 2 Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και η Α.Ε. ΝΕΣΤΟΣ - Ξάνθης.

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της ΣΕΚΕ ήταν 2.000.000 δρχ. και τα σημερινά κεφάλαια, αποθεματικά και λοιπά περιουσιακά της στοιχεία ανέρχονται στο ποσό των 2.700.000.000 δραχμών.

Η ΣΕΚΕ διαθέτει ιδιόκτητες καπναποθήκες με πλήρως τεχνικές εγκαταστάσεις άνω των 15.000 τόννων και δυναμικό υπηρεσιακό μηχανισμό ικανό να διακινήσει με επιτυχία άνω των 20.000 τόν. καπνών.

Το ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ της ΣΕΚΕ αποτελείται από 120 μόνιμους υπαλλήλους και 2.500 καπνεργάτες εποχιακής απασχόλησης.

Οι εξαγωγές της ΣΕΚΕ καλύπτουν το 15% περίπου των συνολικών εξαγωγών και εισάγει κάθε χρόνο πάνω από 25 εκατομ. δολάρια.

Στα 40 χρόνια της γόνιμης σταδιοδρομίας της η ΣΕΚΕ προσέφερε ανυπολόγιστες ωφέλειες και υπηρεσίες στον καπνοπαραγωγικό κόσμο και γενικότερα στην Εθνική Οικονομία και επιπλέον διένειμε στις Οργανώσεις Μετόχους της μερίσματα πάνω από 1.100.000.000 δρχ.

Με τον θεσμό των υποτροφιών που καθιέρωσε η ΣΕΚΕ στην περίοδο 1949—1965 σπούδασαν σε Πανεπιστημιακές Σχολές 400 παιδιά φτωχών καπνοπαραγωγών που κατέχουν τώρα εξέχουσες θέσεις στις Οργανώσεις και το Δημόσιο και διακρίνονται για το ήθος και την επίδοσή τους.

Σημαντική υπήρξε η συμβολή της ΣΕΚΕ στην ίδρυση και οργάνωση σειράς Συνεταιριστικών Εταιρειών και Γεωργικών Βιομηχανιών, μεταξύ των οποίων διακρίνεται η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία ΣΕΚΑΠ, που διαθέτει ένα από τα πιο μεγάλα και συγχρονισμένα καπνοβιομηχανικά συγκροτήματα της Ευρώπης.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΕΥΑΓ. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

Διευθύνων Σύμβουλος: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΙΝΤΖΟΝΙΔΗΣ

Αν. Γενικός Διευθυντής: ΚΩΣΤΑΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

®

ΤΟ ΠΡ. ΔΙΑΤΑΓΜΑ 93/1987

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

(Συνέχεια από τεύχος 7 σελ. 183)

2. Η συνεταιρική μερίδα είναι και παραμένει ονομαστική και αδιαίρετη καθ' όλο το χρόνο διάρκειας του οικοδομικού συνεταιρισμού. Τα μεγέθη των μερίδων αριστικοποιούνται και εγκρίνονται με την πολεοδομική μελέτη πλην της περίπτωσης οικοδομικού συνεταιρισμού που δημιουργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 11.3 του παρόντος Π. Δ)τος.

3. Μετά την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης στην οποία είναι δυνατόν να εγκρίνεται επίσης η θέση και η διάταξη των κτιρίων οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί διανέμουν στα μέλη τους με κλήρο και σύμφωνα με το πρόγραμμα τους:

α) Κατοικίες, των οποίων η κατασκευή έγινε οργανωμένα από ενιαίο κατασκευαστικό φορέα. Στην περίπτωση αυτή η μεταβίβαση της κυριότητας από τον οικοδομικό συνεταιρισμό προς τα μέλη του γίνεται αφού ολοκληρωθούν τα έργα τεχνικής υποδομής και μετά την ολοκλήρωση κατά στάδια ή συνολικά του προγράμματος των κατοικιών.

β) Αυτοτελή οικόπεδα, για την ανέγερση κατοικίας από το κάθε μέλος. Η μεταβίβαση της κυριότητας από τον οικοδομικό συνεταιρισμό στα μέλη γίνεται μόνο μετά την εφαρμογή του εγκεκριμένου σχεδίου στο έδαφος. Είναι δυνατόν τα μέλη του οικοδομικού συνεταιρισμού, να αναγείρουν τις κατοικίες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τις διατάξεις περί οριζοντίου ή καθέτου ιδιοκτησίας.

4. Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του συνεταιρισμού έναντι τρίτων και εφόσον για την ικανοποίηση των δανειστών δεν επαρκεί η περιουσία του, ευθύνονται τα μέλη του μέχρις ενός ορισμένου ορίου που προβλέπεται από το καταστατικό και είναι ίσο προς το ύψος της συνεταιρικής μερίδας, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί κατά τη στιγμή που γεννάται η αξίωση ή προς οριζόμενο πολλαπλάσιο της μερίδας.

Η ευθύνη των μελών παύει οπωσδήποτε μετά την πάροδο ενός χρόνου από το πέρας της εκκαθάρισης του συνεταιρισμού. Δεν απαγγέλεται ποτέ προσωπική κράτηση των μελών και των οργάνων του συνεταιρισμού για χρέη του συνεταιρισμού έναντι τρίτων και έναντι του Δημοσίου.

5. Οι δανειστές μέλους οικοδομικού συνεταιρισμού δεν έχουν δικαίωμα επί της συνολικής

περιουσίας ή των πλεονασμάτων της χρήσεως ή της συνολικής μερίδας για χρέη του μέλους προς αυτούς.

Άρθρο 8.

Ι. Συγκρότηση Διοικητικού Συμβουλίου

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται μεταξύ των μελών του οικοδομικού συνεταιρισμού από τη Γενική Συνέλευση, με σχετική πλειοψηφία φήφων επί του συνόλου των ψηφισάντων. Ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, όχι μικρότερος των τριών και πάντοτε περιττός, καθώς και η διάρκεια της θητείας του καθορίζεται από το καταστατικό του συνεταιρισμού. Η θητεία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα χρόνο και μεγαλύτερη από τρία.

2. Το καταστατικό προβλέπει την εκλογή τακτικών και αναπληρωματικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα αναπληρωματικά μέλη καταλαμβάνουν κατά τη σειρά της εκλογής τους, τις θέσεις των τακτικών μελών σε περίπτωση θανάτου, ανάκλησης ή παραίτησης.

3. Κωλύματα εκλογής κάποιου ως μέλους Διοικητικού Συμβουλίου οικοδομικού συνεταιρισμού έχουν:

α) Όσοι έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα και για όσο χρόνο διαρκεί η στέρηση.

β) Όσοι έχουν καταδικασθεί για κακούργημα και στα αδικήματα της κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, εκδίαισης, πλαστογραφίας, δωροδοκίας, καταπίεσης, παράβασης καθήκοντος και συκοφαντικής δυσφήμισης, άσχετα με την ποινή που μπορεί να επιβάλλεται σ' αυτά.

γ) Όσοι έχουν παραπεμφθεί ως κατηγορούμενοι με τελεσίδικο βούλευμα, λόγω αδικήματος το οποίο έχει παραγραφεί.

δ) Όσοι τελούν υπό νόμιμη απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη.

ε) Όσα μέλη έχουν κηρυχθεί έκπτωτα με απόφαση Γενικής Συνέλευσης ή του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

4. Η αποκατάσταση μετά τη χορήγηση αμνηστίας και χάριτος με άρση των συνεπειών δεν αίρουν την ανικατότητα εκλογής μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με τα παραπάνω. Κώλυμα εκλογής ως μέλους Διοικη-

τικού Συμβουλίου οικοδομικού συνεταιρισμού υπάρχουν και μεταξύ προσώπων που συνδέονται με βαθμό συγγενείας μέχρι και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή αγχιστείας. Από τα πρόσωπα που συνδέονται μεταξύ τους με το παραπάνω κώλυμα συγγενείας, εκλεγείς θεωρείται όποιος συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων.

5. Το εκλεγέν Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται σε σώμα μέσα σε διάστημα ενός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας της παρ. Β2 του άρθρου 11 και προβαίνει στην εκλογή του προέδρου και των άλλων μελών του, όπως ειδικότερα προβλέπεται από το καταστατικό του οικοδομικού συνεταιρισμού.

6. Αν κατά τη διάρκεια της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου δημιουργηθεί σε μέλος του κώλυμα, από τα καθοριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου αυτού, εκπέμπει αυτοδίκαια από το αξίωμά του.

II. Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου.

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδικώς το συνεταιρισμό, αποφασίζει για θέματα διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας του συνεταιρισμού, καθώς και για ότι αφορά την εν γένει επιδίωξη του σκοπού του σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Δ)τος του καταστατικού του συνεταιρισμού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάζει με ειδική απόφαση την εκπροσώπηση του συνεταιρισμού για ορισμένα θέματα στον Πρόεδρο ή σε ένα από τα άλλα μέλη του, εκτός των περιπτώσεων που αφορούν την απόκτηση ή εκποίηση έκτασης τη σύναψη δανείου καθώς και την παροχή εμπράγματης ασφάλειας όπου ενεργεί συλλογικά.

3. Κάθε πράξη του Διοικητικού Συμβουλίου υπογράφεται υποχρεωτικά από τον Πρόεδρο, το Γενικό Γραμματέα του και όλα τα παρισταμένα στη συνεδρίαση μέλη.

III. Υποχρεώσεις Διοικητικού Συμβουλίου.

1. Αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του το Διοικητικό Συμβούλιο υποβάλλει στο Ειρηνοδικείο της έδρας του Συνεταιρισμού στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθώς και στον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δήλωση που περιέχει τα ονόματα των μελών του με την υπογραφή τους καθώς και των μελών του εποπτικού συμβουλίου.

2. Μέσα σε τέσσερις μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου το Διοικητικό Συμβούλιο γνωστοποιεί κατά τον ίδιο τρόπο τον εγκεκριμένο από τη Γενική Συνέλευση ισολογισμό.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να καταθέτει κάθε χρόνο στο Ειρηνοδικείο, στο Υπουργείο Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. καθώς και στον οικείο Ο.Τ.Α. πίνακα με τις μεταβολές στα ονόματα των μελών του, με πλήρη αιτιολόγηση των μεταβολών.

IV. Ευθύνη και λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου.

1. Κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου έχει υποχρέωση κατά τη διοίκηση του συνεταιρισμού και τη διαχείριση των υποθέσεων του να καταβάλλει την επιμέλεια που απαιτείται γενικά στις συναλλαγές και ευθύνεται έναντι του Συνεταιρισμού για κάθε ζημιά που προκαλεί από δόλο ή αμέλεια.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρισταμένα μέλη αποτελούν τα 3/4 του συνόλου των μελών. Σε περίπτωση κλασματικού υπολοίπου εφόσον τούτο υπερβαίνει το μισό η απαρτία είναι ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός του πηλίκου. Εφ' όσον είναι ίσο ή μικρότερο του μισού, η απαρτία είναι ο ακέραιος αριθμός του πηλίκου.

3. Εάν πρόκειται να συζητηθεί θέμα που αφορά άμεσα μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή τη σύζυγό του ή τα τέκνα του, το μέλος αυτό δεν μετέχει στις σχετικές συνεδριάσεις των οργάνων του συνεταιρισμού, ούτε ψηφίζει.

4. Μετά την έγκρισή τους από τη Γενική Συνέλευση αντίγραφα του προϋπολογισμού, του ισολογισμού και του απολογισμού, υποβάλλονται από το Διοικητικό Συμβούλιο στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο, στο Υπουργείο Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. και στον οικείο Ο.Τ.Α.

5. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ευθύνονται αλληλέγγυα προς το συνεταιρισμό και προς τους δανειστές για κάθε ζημιά που προκύπτει από παράβαση των διατάξεων των κειμένων νόμων ή του καταστατικού ή των αποφάσεων των συνελεύσεων για τα καθήκοντά τους. Οι αξιώσεις αυτές παραγράφονται μετά πέντε χρόνια.

6. Το Διοικητικό Συμβούλιο μεριμνά για την κανονική τήρηση των βιβλίων του συνεταιρισμού καθώς και των πρακτικών όπου καταχωρούνται οι αποφάσεις. Οφείλει επίσης να μεριμνά για την έντοκη κατάθεση σε αναγνωρισμένη Ελληνική Τράπεζα και στο όνομα του

συνεταιρισμού κάθε ποσού που υπερβαίνει τα οριζόμενα από το καταστατικό για την κάλυψη των εξόδων του συνεταιρισμού.

7. Κάθε μέλος του οικοδομικού συνεταιρισμού έχει δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των τηρουμένων βιβλίων, πρακτικών ή άλλων στοιχείων σχετικών με τη δραστηριότητα του οικοδομικού συνεταιρισμού.

Άρθρο 9.

I. Συγκρότηση Εποπτικού Συμβουλίου

1. Η Γενική Συνέλευση των μελών του οικοδομικού συνεταιρισμού εκλέγει μεταξύ των μελών μαζί με το Διοικητικό Συμβούλιο και για την ίδια χρονική περίοδο, το Εποπτικό Συμβούλιο που αποτελείται από τρία τουλάχιστον ή πέντε το πολύ μέλη με ισάριθμα αναπληρωματικά όπως προβλέπεται από το καταστατικό τα οποία κατά τη σειρά της εκλογής τους παίρνουν τις θέσεις των τακτικών σε περίπτωση θανάτου, ανάκλησης ή παραίτησης αυτών. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του Προέδρου.

2. Δεν μπορεί το ίδιο πρόσωπο να είναι μέλος ταυτόχρονα του Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου. Επίσης δεν επιτρέπεται η εκλογή μέλους του Εποπτικού Συμβουλίου που συνδέεται με συγγένεια εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και τετάρτου βαθμού, με μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι διατάξεις των παραγράφων 1.3 μέχρι 1.7 του άρθρου 8 εφαρμόζονται και για τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου.

3. Τα μέλη που εξέρχονται από το Διοικητικό Συμβούλιο δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου πριν την εκκαθάριση της διαχείρισης και την απαλλαγή τους από κάθε ευθύνη μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Συνεταιρισμού.

II. Αρμοδιότητες Εποπτικού Συμβουλίου.

1. Το Εποπτικό Συμβούλιο ασκεί τον έλεγχο και την εποπτεία των πράξεων και ενεργειών του Διοικητικού Συμβουλίου που αφορούν τις υποθέσεις του οικοδομικού συνεταιρισμού, για τη διαπίστωση της τήρησης της κείμενης νομοθεσίας, του καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης καθώς και για τη διασφάλιση των συμφερόντων του συνεταιρισμού μέσα στα πλαίσια του σκοπού που επιδιώκει.

2. Το Εποπτικό Συμβούλιο έχει δικαίωμα να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγρά-

φου ή άλλου στοιχείου του συνεταιρισμού, να ελέγχει το περιεχόμενο του ταμείου, να διενεργεί λογιστικό και διαχειριστικό έλεγχο, να παρακολουθεί τις εργασίες του συνεταιρισμού και να ζητεί πληροφορίες για την πορεία των υποθέσεών του.

3. Το Εποπτικό Συμβούλιο συντάσσει για κάθε διαχειριστική περίοδο έκθεση, την οποία υποβάλλει στη γενική συνέλευση πριν από την έγκριση των πεπραγμένων του Διοικητικού Συμβουλίου και τον ισολογισμό.

4. Το Εποπτικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρίσταται στη Γενική Συνέλευση. Παρέχει κάθε σχετική, με το διενεργηθέντα έλεγχο, πληροφορία και κάνει τις αναγκαίες υποδείξεις.

5. Το Εποπτικό Συμβούλιο δύναται να ζητήσει απ' ευθείας τη σύγκληση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης εφόσον πρόκειται περί ανακοινώσεως των πορισμάτων ασκηθέντος ελέγχου.

6. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη σύμπραξη του Εποπτικού Συμβουλίου με το Διοικητικό Συμβούλιο σε κοινή συνεδρίαση για την αντιμετώπιση και λήψη αποφάσεων πάνω σε γενικότερα ή ιδιαίτερης σημασίας θέματα του Συνεταιρισμού που κατονομάζονται ρητά.

III. Λειτουργία Εποπτικού Συμβουλίου.

1. Οι αρμοδιότητες του Εποπτικού Συμβουλίου ασκούνται συλλογικά. Κάθε μέλος του μπορεί να προβεί σε συγκεκριμένη έρευνα ή άλλη ενέργεια απ' αυτές που ορίζονται στην παρ. II του παρόντος άρθρου μόνο μετά από ειδική εξουσιοδότηση του συμβουλίου.

2. Σε περιπτώσεις θανάτου, ανάκλησης, έκπτωσης ή παραίτησης μελών του Εποπτικού Συμβουλίου και των αναπληρωτών τους, το Εποπτικό Συμβούλιο μπορεί να διορίζει προσωρινά μέλη μέχρι να ληφθεί οριστική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης για αντικατάστασή τους.

3. Μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου δεν μπορεί να μετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης, ούτε έχει δικαίωμα ψήφου για θέματα που αφορούν άμεσα αυτή ή τη σύζυγό του ή τα συνυπάρχοντα τέκνα του.

Άρθρο 10.

Αποζημίωση των μελών του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου

1. Τα μέλη του Διοικητικού ή Εποπτικού Συμβουλίου δεν μπορούν να παίρνουν υπό ποια-

δήποτε μορφή και για οποιοδήποτε λόγο μισθ ή αποζημίωση, με εξαίρεση τα οδοιπορικά και την ημερήσια αποζημίωση για υπηρεσίες εκτός της έδρας του συνεταιρισμού, μετά από σχετική απόφαση κάθε φορά του Διοικητικού ή του Εποπτικού Συμβουλίου.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τους αντιπροσώπους των οικοδομικών συνεταιρισμών στις Ενώσεις Συνεταιρισμών.

Άρθρο 11.

Γενική Συνέλευση των μελών.

1. Σύγκληση

1. Η Γενική Συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού είναι το ανώτατο όργανό του. Αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά το συνεταιρισμό και δεσμεύει με τις αποφάσεις της και τα απόντα ή διαφωνούντα μέλη.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση τακτικά στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το παρόν διάταγμα και το καταστατικό, έκτακτα δε όταν:

α) Επιβάλλεται από το συμφέρον του συνεταιρισμού.

β) Ζητηθεί εγγράφως από το 1)5 του συνόλου των μελών του συνεταιρισμού. Στην περίπτωση αυτή το Διοικητικό Συμβούλιο αναγράφει στην ημερήσια διάταξη τα θέματα για τα οποία ζητήθηκε η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης.

3. Η Γενική Συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού συγκαλείται επίσης έκτακτως από το Διοικητικό Συμβούλιο, εφ' όσον τούτο ζητηθεί.

α) Από το Εποπτικό Συμβούλιο.

β) Από τον αρμόδιο Ειρηνοδίκη.

γ) Από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

δ) Από τους εκκαθαριστές σε περίπτωση λύσης του συνεταιρισμού.

4. Το Εποπτικό Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης:

α) Όταν απαιτεί το συμφέρον του συνεταιρισμού.

β) Όταν πρόκειται να ληφθεί απόφαση αντικατάστασης των τακτικών και αναπληρωματικών μελών του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου.

γ) Όταν πρόκειται για ανακοίνωση πορίσμάτων ακυρότητας ελέγχου.

5. Ο Ειρηνοδίκης της έδρας του συνεταιρισμού, ζητά τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευ-

σης όταν το Διοικητικό Συμβούλιο του συνεταιρισμού αρνηθεί στον κατά την προηγούμενη παράγραφο οριζόμενο αριθμό μελών την έκτακτη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης των μελών.

6. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση του οικοδομικού συνεταιρισμού εφόσον πρόκειται να ανακοινώσει πορίσματα από διενέργηθέντα έλεγχο ή πρόκειται για γενικότερα θέματα οικιστικής και στεγαστικής πολιτικής.

7. Η πρόσκληση για τη σύγκληση Γενικής Συνέλευσης με τα θέματα της ημερησίας διάταξης γνωστοποιείται ατομικά στα μέλη του συνεταιρισμού, στο Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και στον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης 20 τουλάχιστον ημέρες πριν από την οριζόμενη για τη συνεδρίαση. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει και άλλους πρόσθετους τρόπους γνωστοποίησης.

8. Η Γενική Συνέλευση δεν επιτρέπεται να αποφασίζει για θέματα που δεν έχουν συμπεριληφθεί στην ημερήσια διάταξη και δεν γνωστοποιήθηκαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εκτός εάν πρόκειται για εκλογή προεδρείου και τη σύγκληση άλλης γενικής συνέλευσης.

9. Στη Γενική Συνέλευση κάθε μέλος έχει δικαίωμα μιας ψήφου πλην της περίπτωσης οικοδομικού συνεταιρισμού του άρθρου 2 παρ. 2β και 3β (ιδιοκτήτες γης) που κάθε μέλος συμμετέχει με αριθμό ψήφων ανάλογα με το ποσοστό συνιδιοκτησίας του και ο οποίος καθορίζεται στο καταστατικό του οικοδομικού συνεταιρισμού. Τα μέλη μετέχουν αυτοπροσώπως στη Γενική Συνέλευση. Σε περίπτωση κωλύματος μπορούν να εκπροσωπούνται στη Γενική Συνέλευση με αντιπρόσωπο που ορίζουν με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο.

10. Στις Γενικές Συνελεύσεις του συνεταιρισμού καθώς και στις συνεδριάσεις του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου μπορεί να παρίσταται συμβουλευτικά και χωρίς δικαίωμα ψήφου ένας υπηρεσιακός εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και ένας εκπρόσωπος του οικείου Ο.Τ.Α.

II. Απαρτία.

1. Για τη νόμιμη συγκρότηση της Γενικής Συνέλευσης απαιτείται η παρουσία των τριών τετάρτων (3/4) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του οικοδομικού συνεταιρισμού. Η ύπαρξη απαρτίας βεβαιώνεται με υ-

πογραφή στον κατάλογο των μελών και θεωρείται ότι υπάρχει μέχρι το τέλος της συνεδρίασης εφόσον παρίσταται τουλάχιστον το 1/4 του συνολικού αριθμού των μελών του οικοδομικού συνεταιρισμού.

2. Αν δεν διαπιστωθεί ύπαρξη απαρτίας η Γενική Συνέλευση συνέρχεται την επόμενη εβδομάδα, χωρίς νέα πρόσκληση στον ίδιο τόπο, την ίδια μέρα και ώρα και με τα ίδια θέματα συζήτησης. Τη φορά αυτή η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόντων μελών και αποφασίζει πάνω σε όλα τα θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης.

III. Ψηφοφορία.

1. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Απόλυτη πλειοψηφία υπάρχει, όταν ο αριθμός των ψήφων είναι μεγαλύτερος από το μισό του συνόλου των ψήφων των μελών που πήραν μέρος στην ψηφοφορία.

2. Μέχρι την εκλογή του Προέδρου της Γενικής Συνέλευσης προεδρεύει ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.

3. Ο τρόπος της ψηφοφορίας καθορίζεται από το καταστατικό. Είναι μυστική όταν αφορά αρχαιρέσιες, παροχή ψήφων εμπιστοσύνης προς το διοικητικό και εποπτικό συμβούλιο, όπου τούτο προβλέπεται από το καταστατικό, την έγκριση ισολογισμού, τη λογοδοσία σε προσωπικά ζητήματα, ή οποιοδήποτε άλλο θέμα οριστεί από τη Γενική Συνέλευση. Σε κάθε Γενική Συνέλευση απαγορεύεται η ψηφοφορία δια βοής.

IV. Αρμοδιότητες.

Η Γενική Συνέλευση εκτός από τις αρμοδιότητες της που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις του παρόντος:

α) Ασκεί έλεγχο για τις πράξεις και παραλείψεις του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου και μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλεί ή να κηρύσσει έκπτωτα τα συμβούλια αυτά ή τα μέλη τους.

β) Εκλέγει επιτροπές για τη μελέτη ειδικών θεμάτων ή την παρακολούθηση ειδικών εργασιών για υποδομή του έργου των οργάνων του συνεταιρισμού.

γ) Αποφασίζει την παράταση της διάρκειας του συνεταιρισμού ή τη διάλυσή του, την προχώρηση σε Ένωση Οικοδομικών Συνεταιρισμών ή την αποχώρησή του από αυτή.

δ) Αποφασίζει τον τρόπο και τις διαδικασίες για την ίδρυση ή τη συμμετοχή σε Εται-

ρείες Μικτής Οικονομίας ή την οποιαδήποτε μορφής συνεργασία με φορείς Δημόσιους ή Ιδιωτικούς, με στόχο τη διευκόλυνση εκπλήρωσης του σκοπού του συνεταιρισμού.

ε) Αποφασίζει για την αγορά ή την πώληση έκτασης γης, το είδος και τη μορφή της οικιστικής της αξιοποίησης καθώς και τη σύναψη δανείου για την εκπλήρωση του σκοπού του συνεταιρισμού.

στ) Αποφασίζει για την απόδοση τακτικών εισφορών από τα μέλη καθώς και την επιβολή εισφορών για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

ζ) Αποφασίζει για οποιοδήποτε θέμα που προβλέπεται από το δ)γμα αυτό ή το καταστατικό και δεν υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα άλλου οργάνου του συνεταιρισμού.

η) Αποφασίζει για την εγγραφή ή διαγραφή μελών σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 και ββ αντίστοιχα.

V. Πρακτικά

1. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης καταχωρούνται σε ιδιαίτερο διδύλο πρακτικών του οποίου δύναται να λαμβάνουν γνώση τα μέλη του συνεταιρισμού. Στο πρακτικό αναφέρονται ο τόπος και η ημέρα της συνέλευσης, το ονοματεπώνυμο του Προέδρου, τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, η συζήτηση που έγινε, ο τρόπος και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας για κάθε θέμα ξεχωριστά. Το πρακτικό υπογράφεται από τον Πρόεδρο, τους Συντάκτες των πρακτικών και δέκα από τα παρόντα μέλη και γίνεται μνεία των αποδεικτικών σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης τα οποία φυλάσσονται σε ιδιαίτερο φάκελλο.

2. Αντίγραφο του πρακτικού κάθε τακτικής ή έκτακτης Γενικής Συνέλευσης του συνεταιρισμού κοινοποιείται εντός ενός μηνός με ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου στο Γραφείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων όπου καταχωρείται στον ιδιαίτερο τηρούμενο φάκελλο του συνεταιρισμού. Αντίγραφο στέλνεται επίσης και στον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

VI. Προσβολή αποφάσεων

1. Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος διατάγματος ή του καταστατικού είναι ακυρώσιμη.

2. Η ακυρότητα κηρύσσεται με απόφαση του Ειρηνοδίκου και μετά από αγωγή του Διοικητικού ή Εποπτικού Συμβουλίου ή κάθε μέλους

του συνεταιρισμού που έχει άμεσο έννομο συμφέρον ή του 1)5 του συνόλου των μελών του συνεταιρισμού ή της Ένωσης στην οποία ανήκει ο συνεταιρισμός ή του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. Η αγωγή ακύρωσης της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης πρέπει να υποβληθεί μέσα σε 15 ημέρες από τη λήψη της απόφασης. Όταν η ακύρωση ζητείται από τον Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. η ανωτέρω προθεσμία αρχίζει από την κοινοποίηση σ' αυτό της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ειδικών αποφάσεων που αφορούν προσωπικά κάποιο μέλος του συνεταιρισμού η αίτηση για ακύρωση της απόφασης πρέπει να γίνει μέσα σε 15 ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης στον ενδιαφερόμενο.

3. Η σχετική αίτηση κοινοποιείται στο συνεταιρισμό 10 ημέρες πριν από τη συζήτηση στο δικαστήριο. Ο συνεταιρισμός εκπροσωπείται κατά τη συζήτηση από το Διοικητικό Συμβούλιο ή εφόσον η αίτηση έχει υποβληθεί από ειδικούς εκπροσώπους που διορίζονται για το σκοπό αυτό από το δικαστήριο (Ειρηνοδικείο) κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας μετά από σχετική αίτηση κάθε μέλους που έχει έννομο συμφέρον από τη διεξαγωγή της δίκης.

4. Η τελεσίδικη ακυρωτική απόφαση του δικαστηρίου ενεργεί έναντι όλων των μελών του συνεταιρισμού.

5. Με την απόφαση ακύρωσης της εκλογής ολόκληρου του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων από τα μέλη του (τακτικών και αναπληρωματικών), εφόσον τα εναπομείναντα μέλη δεν επαρκούν για τη συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου διορίζεται προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο μετέχουν και τα υπόλοιπα εγγυώς εκλεγμένα μέλη. Το προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει σε προθεσμία ενός μηνός από τη δημοσίευση της απόφασης Γενική Συνέλευση για την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου ή μελών αυτού.

Αν η ακύρωση αφορά Εποπτικό Συμβούλιο (τακτικό ή προσωρινό) συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση για εκλογή νέου συμβουλίου ή μελών του μέσα στην ίδια προθεσμία που αναφέρθηκε παραπάνω.

6. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μετά από βεβαίωση του Ειρηνοδικείου, περί μη υποβολής ένστασης κατά του κύρους των εκλογών, διατάσσει σε

τακτή προθεσμία που ορίζεται από αυτό την παράδοση των βιβλίων και πρακτικών του συνεταιρισμού στο νέο συμβούλιο.

Άρθρο 12.

Οικονομικά θέματα.

I. Οικονομικό έτος

Το οικονομικό έτος αρχίζει 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου. Το πρώτο οικονομικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου του έτους της σύστασης του οικοδομικού συνεταιρισμού.

II. Προϋπολογισμός

1. Ο προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων συντάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και υποβάλλεται προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση κατά μήνα Δεκέμβριο μαζί με έκθεση του Εποπτικού Συμβουλίου.

2. Αναμόρφωση ή τροποποίηση του καταστατικού επιτρέπεται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους μόνο με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

III. Αποθεματικά κεφάλαια.

1. Ο συνεταιρισμός υποχρεούται να σχηματίζει τακτικό αποθεματικό κεφάλαιο, χωρίς υποχρέωση καταβολής ποσοστού του κεφαλαίου αυτού στο Δημόσιο. Από το καταστατικό μπορεί να προβλέπεται και έκτακτο αποθεματικό κεφάλαιο.

2. Στο τακτικό αποθεματικό κεφάλαιο περιέρχονται:

α) Τα ποσά που περιέχονται στο συνεταιρισμό από δωρεές.

β) Οι τόκοι των κατά το άρθρο 8 παρ. IV 6 καταθέσεων.

γ) Οι τακτικές εισφορές των μελών.

3. Το κεφάλαιο του τακτικού αποθεματικού κατατίθεται σε αναγνωρισμένη Ελληνική Τράπεζα και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκπλήρωση του σκοπού του καθώς και για την αντιμετώπιση των εξόδων του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση διάλυσης του συνεταιρισμού μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης τυχόν υπόλοιπο από το τακτικό αποθεματικό κεφάλαιο ή διανέμεται κατά το λόγο της μερίδας μεταξύ των κατά τη διάλυση υπαρχόντων μελών ή διατίθεται για κοινωφελείς σκοπούς στον οικείο δήμο ή κοινότητα όπου η δραστηριότητα ή η έκταση του συνεταιρισμού.

4. Το έκτακτο αποθεματικό σχηματίζεται από έκτακτες εισφορές των μελών με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης η οποία αποφασίζει επίσης και για το σκοπό που πρόκειται να χρησι-

μποποιηθεί.

5. Σε περίπτωση διάλυσης του συνεταιρισμού το τυχόν υπόλοιπο από το έκτακτο αποθεματικό συνυπολογίζεται με το τακτικό και διατίθεται με τον τρόπο που περιγράφεται στην παρ. ΙΙΙ. 3 του άρθρου αυτού.

IV. Ισολογισμός - Απολογισμός

1. Μέσα στο πρώτο εξάμηνο κάθε χρόνο συντάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του συνεταιρισμού ο ισολογισμός και απολογισμός του προηγούμενου χρόνου και υποβάλλεται για έγκριση στη Γενική Συνέλευση μαζί με έκθεση του Εποπτικού Συμβουλίου. Ο ισολογισμός και απολογισμός κατατίθεται οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης στα γραφεία του συνεταιρισμού για να λάβουν γνώση όλοι οι συνεταιρεί.

2. Μετά την έγκρισή τους από τη Γενική Συνέλευση αντίγραφα του προϋπολογισμού του ισολογισμού και του απολογισμού υποβάλλονται από το Διοικητικό Συμβούλιο στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο, στο Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και στον οικείο ΟΤΑ.

V. Δάνεια.

1. Οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί μπορούν να συνάπτουν δάνεια για την εκπλήρωση του σκοπού τους.

2. Το ύψος του δανείου και οι όροι αποδοχής καθορίζονται από τον οικοδομικό συνεταιρισμό στη Γενική Συνέλευσή του και από τους δανειοδοτικούς φορείς.

Άρθρο 13.

Λύση - Εκκαθάριση.

I. Λύση

1. Ο οικοδομικός συνεταιρισμός διαλύεται:

α) Όταν παρέλθει ο χρόνος διαρκείας που προβλέπεται από το καταστατικό του επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 5παρ. 8 του παρόντος π. δ)τος.

Είναι δυνατόν ο οικοδομικός συνεταιρισμός και μετά την παρέλευση του χρόνου διάρκειας που ορίζεται από το καταστατικό του να εξακολουθεί να υφίσταται, προκειμένου να συντηρεί τα έργα υποδομής των κοινοχρήστων χώρων.

β) Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που συγκαλείται ειδικά και λαμβάνεται με πλειοψηφία των 3/4 των εγγεγραμμένων μελών και μόνο με την προϋπόθεση αυτή.

γ) Όταν παρέλθει άπρακτος η προθεσμία του άρθρου 17 παράγραφος 6.

δ) Με κατάργηση της απόφασης για την έγκριση του καταστατικού του συνεταιρισμού από

κριση του καταστατικού του συνεταιρισμού από τον Υπουργό που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και μετά από δικαστική απόφαση του Πρωτοδικείου της έδρας του συνεταιρισμού από τη στιγμή που θα καταστεί τελεσίδικη στις παρακάτω περιπτώσεις:

δ. 1) Όταν ο συνεταιρισμός εκτρέπεται από τον σκοπό του που ορίζεται στο καταστατικό του ή όταν για την εκπλήρωση του σκοπού του χρησιμοποιεί μέσα που αντίκεινται στους νόμους και τα χρηστά ήθη.

δ. 2) Όταν για οποιαδήποτε αιτία γίνεται αδύνατη η κανονική συγκρότηση του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου μέσα σε διάστημα δύο μηνών από τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 11 παρ. V2 για την προσβολή της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης.

δ. 3) Όταν το καταστατικό του συνεταιρισμού εγκρίθηκε με βάση ανακριδή στοιχεία των μελών.

δ. 4) Όταν για δύο συνεχή χρόνια ο συνεταιρισμός δεν τηρήσει τη διαδικασία υποβολής στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων των γνωστοποιήσεων και όλων γενικά των στοιχείων που προβλέπονται στο παρόν π. δ)γμα.

δ. 5) Όταν παρέλθει η προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 18 παρ. 5β και η καθυστέρηση οφείλεται στον οικοδομικό συνεταιρισμό.

Από το καταστατικό του συνεταιρισμού είναι δυνατόν να προβλέπονται και άλλοι λόγοι λύσης του.

2. Οι αποφάσεις για τη λύση ή τη συνέχιση του οικοδομικού συνεταιρισμού γνωστοποιούνται στο Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., στον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στο Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού με σχετική καταχώρηση στους ειδικά τηρούμενους για το συνεταιρισμό φακέλλους.

II. Εκκαθάριση

1. Από το χρονικό σημείο λύσης του συνεταιρισμού τελεί αυτός αυτοδίκαια υπό εκκαθάριση. Μέχρι την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης ο συνεταιρισμός θεωρείται ότι υφίσταται για την εκκαθάριση και μόνο και διατηρεί την επωνυμία του, στην οποία προστίθενται ολογράφως οι λέξεις «υπό εκκαθάριση».

2. Οι εκκαθαριστές ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Εκκαθαριστές δεν μπορεί να ορισθούν μέλη του Διοικητικού ή Εποπτικού Συμβουλίου. Αν για οποιοδήποτε λόγο η Γενική Συνέλευση δεν ορίζει εκκαθαρι-

στές με αίτηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, το Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού διορίζει εκκαθαριστές.

3. Εκκαθαριστές ορίζονται τρεις και ενεργούν από κοινού. Η πράξη διορισμού των εκκαθαριστών καθώς και οποιαδήποτε μεταβολή στα πρόσωπά τους, γνωστοποιείται από το Διοικητικό Συμβούλιο στο Υπουργείο Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. στον οικείο ΟΤΑ και στο Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού. Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν υπάρχει Διοικητικό Συμβούλιο η γνωστοποίηση γίνεται από τους ίδιους τους εκκαθαριστές.

4. Το Διοικητικό και το Εποπτικό Συμβούλιο του συνεταιρισμού κατά την περίοδο της εκκαθάρισης παραμένουν τα ίδια έστω και αν στο μεταξύ λήξει η θητεία τους.

5. Οι εκκαθαριστές που διορίστηκαν με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ή του Ειρηνοδικείου της έδρας του μπορεί να ανακληθούν από τη Γενική Συνέλευση ή να αντικατασταθούν από το αρμόδιο Ειρηνοδικείο μετά από αίτηση οποιοδήποτε έχει έννομο συμφέρον και για σοβαρούς και τεκμηριωμένους λόγους. Κατά τη συζήτηση στο Ειρηνοδικείο καλούνται και οι εκκαθαριστές.

6. Οι εκκαθαριστές οφείλουν να δημοσιεύσουν στον τύπο δύο φορές και να τοιχοκολλήσουν στα γραφεία του συνεταιρισμού και στον οικείο δήμο ή κοινότητα την απόφαση λύσης του συνεταιρισμού και να προσκαλέσουν τους δανειστές του οικοδομικού συνεταιρισμού με ιδιαίτερες προσκλήσεις να λάβουν γνώση του αποθεματικού κεφαλαίου ή των περιουσιακών στοιχείων του συνεταιρισμού εφόσον το αποθεματικό κεφάλαιο δεν καλύπτει το ποσό της όλης δανειοδότησης.

7. Μέχρι να ολοκληρωθεί η εκκαθάριση του συνεταιρισμού ισχύουν οι διατάξεις περί ευθύνης των μελών που αναφέρονται στο άρθρο 7 παρ. 4 και 5 καθώς και οι σχετικές διατάξεις του καταστατικού.

8. Κατά το στάδιο της εκκαθάρισης τα όργανα του συνεταιρισμού εξακολουθούν να υφίστανται μόνο για τις ανάγκες και το σκοπό της εκκαθάρισης. Οι εκκαθαριστές εκπροσωπούν το συνεταιρισμό δικαστικά και εξώδικα και διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος και του καταστατικού του συνεταιρισμού περί Διοικητικών Συμβουλίων.

9. Σε περίπτωση που οι εκκαθαριστές διορίστηκαν ή αντικαταστάθηκαν με απόφαση του

αρμόδιου Ειρηνοδικείου με την ίδια απόφαση ορίζεται και τακτή προθεσμία για την εκκαθάριση του συνεταιρισμού που λύθηκε. Σε κάθε άλλη περίπτωση η προθεσμία για την εκκαθάριση ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει κατά κανόνα τα δύο χρόνια.

10. Για τον καθορισμό ή την παράταση της προθεσμίας εκκαθάρισης λαμβάνονται υπόψη τα περιουσιακά στοιχεία του λυθέντος συνεταιρισμού, οι εκκρεμείς υποθέσεις, οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις, οι ειδικές περιστάσεις, οι όροι και περιορισμοί που καθορίζονται από τις διατάξεις του παρόντος δ) τος ή άλλων νόμων καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που έχει σχέση με το έργο της εκκαθάρισης.

11. Οι εκκαθαριστές αποπερατώνουν τις εκκρεμείς υποθέσεις εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις του λυθέντος συνεταιρισμού και εισπράττουν τις απαιτήσεις. Για την αποπεράτωση εκκρεμών υποθέσεων οι εκκαθαριστές μπορούν να συνάπτουν και νέες δικαιοπραξίες.

12. Με την έναρξη της εκκαθάρισης και στη συνέχεια κατ' έτος οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να συντάσσουν ισολογισμό και απολογισμό και να τους γνωστοποιούν στο Υπουργείο Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. στον οικείο ΟΤΑ και στο Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.

13. Σχετικά με την έκταση ισχύουν τα εξής:

α) Αν δεν έχει πραγματοποιηθεί η αγορά της έκτασης από τον οικοδομικό συνεταιρισμό γίνεται η απόδοση της αξίας των εταιρικών μερίδων στα μέλη του συνεταιρισμού όπως αυτές προκύπτουν από τον τελικό ισολογισμό της εκκαθάρισης.

β) Αν έχει αγορασθεί η έκταση τότε αυτή εκποιείται και με το ποσό που εισπράττεται γίνεται η απόδοση της αξίας των εταιρικών μερίδων σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ισολογισμού. Κατά την εκποίηση της έκτασης δικαίωμα προτίμησης έχει κατά την κείμενη νομοθεσία ο οικείος δήμος ή κοινότητα και μετά η ΔΕΠΟΣ ή οποιοδήποτε ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ που έχει ως σκοπό την εκτέλεση οργανωμένων στεγαστικών προγραμμάτων, με τη δυνατότητα μετά να διαθέτουν ή μεταβιβάζουν την εν λόγω έκταση σε άλλον οικοδομικό συνεταιρισμό ή να εκτελούν στεγαστικά προγράμματα. Η αξία της έκτασης υπολογίζεται με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 8β του άρθρου 6 του παρόντος π. διατάγματος.

(Το τέλος στο επόμενο)

«SINETERISTIKI PORIA»

Cooperative Review - Published by the "FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY", 25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens, Greece.

CONTENTS of No.9/1988

	page
- Our Views	1
- Ar.D.Panos , Friedrich Wilhelm Raiffeisen	5
- Ch.Papachristou , The Integration of Agricultural Economy and the Role of the Cooperatives	12
- V.Lambropoulou-Dimitriadou , Cooperatives: Fetters to a democratic Institution	19
- G.Sellianakis , Remarks on the Statutes of Central Cooperatives Unions	25
- G.Mouzakitis , The Future of the Agricultural Bank of Greece	29
- The General Assembly of PASEGES (19-20 Dec.1987)	33
- The General Assembly of KYDEP	46
- Obituary: Nikos Lambakis	47
- Agricultural - Cooperative News	48
- New Books	52
- The 93/87 Decree on Housing Cooperatives	56

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση του Επιστημονικού - Ιδεολογικού Σωματίου

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 52.47.162)

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού

Υπεύθυνος κατά νόμο: Γιάννης Στρογγύλης (Πρόεδρος της Εταιρείας)
οδός Αιγίνης 62-64 Αθήνα 113 62 τηλ. 82.39.502.

Διεύθυνση για τη Σύνταξη: Αριστ. Ν. Κλήμης, Ασκληπείου 37, Γλυφάδα
16675 (τηλ. 89 49 123)

Συντακτ. Επιτροπή: Β. Δημητριάδου - Κ. Παπαγεωργίου - Γ. Σελλιανάκης

Εισφορές 1987: Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 2.000. Για άτομα δρχ. 1.000.

Εμβέσματα: Στον Ταμία κ. Νικ. Πατρίκιο, οδός Καλλιρρόης 12
Αθήνα 117 43 (τηλ. 92.26.777)

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 52 33 965

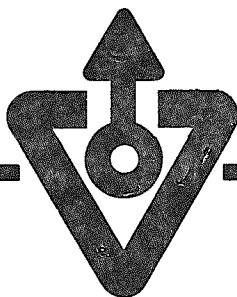
Κυκλοφορία 1.4.1988

BIOΛMET A.E.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΡΓΑΝΟΧΗΜΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ - ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΚΡΑΤΙΝΟΥ 11 105 52 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ. 522 3486 - 522 3668 - 522 3704 - 522 3341 • Τ.Υ. 219457 VIME GR - 224477 PAPA GR - 226079 STEX GR

TELEFAX: 5231 280 · ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ: ΙΣΘΜΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ • ΤΗΛ. 0741-98 395

ΦΥΤΟΧΩΜΑΤΑ - ΚΟΜΠΟΣΤΕΣ

**HY-POT
COPROHUM
HY-POT VIKAL**

ΜΕΤΑΠΛΑΣΤΕΣ ΕΔΑΦΟΥΣ

**ΑΝΘΟΡΜΟΝ
ΟΡΓΑΝΙΚΑ**

ΟΡΓΑΝΟΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

**ΦΥΤΟΡΜΟΝ SUPER
ΦΥΤΟΡΜΟΝ SPECIAL**

ΠΥΚΝΑ ΚΡΥΣΤΑΛΙΚΑ ΥΔΑΤΟΔΙΑΛΥΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

**NEW VACHS 60
ΑΜΜΟΡΗΟΣΚΑ 60
GREEN TOP
EVEXEL
TOM MG4**

**ΥΓΡΑ ΔΙΑΦΥΛΛΙΚΑ
HUMOTREL
FILOZAL**

Κάθε μέρα
ένα βήμα
μπροστά

Με τον αγρότη

ΚΥΔΕΠ

